PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 122 (6100) | TRST, torek 25. maja 1965

Proslave 50-letnice vstopa Italije v prvo svetovno vojno

Razgovor zunanjega ministra Fanfanija s predsednikom Johnsonom in Ruskom

Fanfani se danes sestane z U Tantom, jutri dopoldne pa se vrne v Rim Predsednik poslanske zbornice Bucciarelli Ducci v Parizu - Vodstvo PRI zahteva preiskavo o odnosih med javnimi ustanovami in politično oblastjo - Izidi volitev v Dolini Aoste

RIM, 24. — V zvezi z vstopom Italije v vojno 24. maja 1915 je predsednik republike Saragat položil venec na grob neznanega vojaka, hkrati pa je bila pred spomenikom maša zadušnica za vse padle v prvi svetovni vojni. Zaključna svečanost pa je bila na vojaškem pokopališču v Redipugli, kjer so zbrani ostanki sto tisoč padlih v prvi svetovni vojni. Na 50-letnico vstopa Italije v vojno proti Nemčiji in Avstroogrski so se spomnili tudi v vseh šolah.

Zunanji minister Fanfani, ki je sinoči prispel z letalom v New York iz mehiške prestolnice, je dopotoval danes v Washington, kjer je imel razgovor najprej s predsednikom Johnsonom, nato pa še z zunanjim ministrom Ruskom. Na teh razgovorih so si izmenjali mnenja o najnovejšem razvoju dogodkov, zlasti v Vietnamu in v S. Domingu, v glavnem pa potrdili dosedanjo oceno položaja in ponovno izrazili željo, da bi našli pot do miroljubne poravnave konflikta. Johnson je informiral Fanfanija o postopnem prenosu funkcij, ki jih do sedaj opravljajo ameriške čete na S. Domingu, na medameriški kontingent čet nekaterih držav Latinske Amerike. Rusk in Fanfani pa sta potrdila odločenost obeh vlad, da ne bosta štedili z napori, da bi ostvarili, v zvezi z raznimi vprašanji, «razmere stabilnosti in miru v napredku in svobodi».

Jutri se bo Fanfani sestal z generalnim tajnikom OZN U Tantom, nato pa bo odpotoval v domovino, kamor bo prispel v sredo dopoldne.

Predsednik poslanske zbornice Bucciarelli Ducci je danes dopotoval z letalom v Pariz, kjer bo jutri gost predsednika francoske skupščine Chabana Delmasa, ki ga je povabil na obisk. 27. pa bo odpotoval v London, kamor ga je povabil speaker spodnjega doma sir Harry Hylton-Foster. V Rim se bo vrnil 29. t.m.

V poslanski zbornici so se najprej spomnili petdesetletnice vstopa Italije v vojno, nato pa so nadaljevali splošno razpravo o zakonskem osnutku novega zakona o kinematografiji. Razprava o tem zakonu nudi govornikom raznih političnih skupin priliko za obrazložitev svojega stališča v zvezi z vprašanjem, kakšen naj bo odnos države do te umetniške zvrsti, zlasti spričo okoliščine, da predvajanje filmov zajame najširši krog gledalcev in da so filmske predstave dostopne, z malenkostnimi izjemami, vsemu prebivalstvu. Tu se namreč križata dve nasprotujoči si zahtevi: po tej strani zahteva, da se zajamči svoboda umetnosti, kakor to določa ustava, ki jamči državljanom svobodo misli in izražanja, po drugi strani pa zahteva, da filmske predstave ne smejo žaliti nravnosti, oziroma, da je treba onemogočiti predvajanje «nemoralnih» filmov. Tu si stojita naproti dva tabora: katoliški in laični tabor; prvi zahteva «moralno» nadzorstvo nad filmsko proizvodnjo, drugi pa je proti vsakršni cenzuri, ki pod psetvezo zaščite javne morale odpira pot ideološki in politični cenzuri.

Vodstvo PRI je po svoji današnji seji izdalo sporočilo, v katerem jemlje z obžalovanjem na znanje vedno večje število primerov kazenskih sodnih postopkov proti visokim funkcionarjem javnih ustanov, ki so obdolženi, da so to svojo funkcijo izkoriščali za to, da so se z njo gmotno okoristili, in poudarja, da ti primeri ponovno potrjujejo nujnost izčrpne preiskave o odnosih med upravo javnih ustanov in političnim oblastjo, ki bi jih morala nadzorovati. Sporočilo pripominja na koncu, da so republikanci predložili že pred časom zahtevo o parlamentarni preiskavi o tem vprašanju, ki naj predlaga ustrezne zakonske ukrepe, da bi temu odpomogli, svoji parlamentarni skupini pa nalaga, naj zahteva od predsednika poslanske zbornice, da da čimprej na dnevni red razpravo o tem njihovem predlogu.

Včeraj in danes do 14. ure so bile upravne volitve v avtonomni deželi s posebnim statutom Dolini Aoste. Obnoviti je bilo treba občinske svete v 73 občinah. Volilna udeležba znaša 90 odst. (volilo je 65.929 volilnih upravičencev od skupnih 73.118). V glavnem Aosti, kjer je v veljavi proporcionalni volilni sistem, je volilna udeležba dosegla 92,8 odst.: volilo je 20.892 volilnih upravičencev od okrog 23 tisoč.

V Aosti, kjer je občino upravljala koalicija med KPI, PSI in «Union valdôtain» (23 občinskih svetovalcev od 40), so volitve dale sledeče rezultate:

KPI - PSIUP in neodvisni, 7391 glasov (36,5 odst.), 15 svetovalcev;

PSI, 1509 glasov (7,5 odst.), tri svetovalce;

PSDI, 1072 glasov (5,3 odst.), dva svetovalca;

KD, 7556 glasov (37,3 odst.), 16 svetovalcev;

«Union Valdôtain», 1558 glasov (7,7 odst.), tri svetovalce;

PLI, 735 glasov (3,6 odst.), en svetovalec;

MSI, 429 glasov (2,1 odst.), brez svetovalca.

Pri prejšnjih upravnih volitvah 14. maja 1961 pa so volitve imele sledeče izide: KPI, 7305, 39,8 odst., 18 svetovalcev; PSI, 1166, 6,4 odst., dva svetovalca; PSDI, 528, 2,9 odst., en svetovalec; KD, 6563, 35,8 odst., 16 svetovalcev; «Union valdôtain», 1366, 7,5 odst., tri svetovalce; PLI, 402, 2,2 odst., brez svetovalca, MSI, 369, 2 odst., brez svetovalca.

Iz gornjega izhaja, da so PSI, PSDI in PLI pridobili vsak po enega svetovalca, KPI pa je izgubila tri svetovalce; KD in «Union valdôtain» sta obdržali dosedanje število svetovalcev. Dosedanja koalicija (KPI, PSI in «Union valdôtain») ima sicer še vedno večino, vendar pa se je skrčila od prejšnjih 23 na sedanjih 21 svetovalcev.

Obsedno stanje v Boliviji

LA PAZ, 24. — Bolivijska vojaška junta, ki ji predseduje general Barrientos, je razglasila včeraj obsedno stanje po vsej državi in odredila splošno mobilizacijo po neuspelem atentatu na Barrientosa. Včeraj so poslali enote vojske v rudarske centre. V nekaterih krajih je prišlo do spopadov med vojaki in rudarji. Danes je vojska napadla rudarske centre, ki so jih zasedli stavkajoči rudarji. Vojaki so zasedli Kami in Milluni. Pri napadu so sodelovala tudi letala. Vojska koraka sedaj še proti drugim rudarskim centrom, ki so pod nadzorstvom rudarjev. Rudarji so predlagali premirje, toda vojska je predlog odbila. Vrhovni poveljnik vojske je izjavil, da ne bo moč govoriti o premirju, dokler ne bodo rudarji izpusitil 70 vojakov, ki so jih ujeli.

Od začetka splošne staavke, ki se je začela prejšnji ponedeljek z zahtevo, naj se dovoli povratek sindikalnemu voditelju Juanu Lechinu, je bilo v Boliviji pet mrtvih in 35 ranjenih pri spopadih med demonstranti in varnostnimi silami.

Ukinitev činov v kitajski vojski

PEKING, 24. — Agencija Nova Kitajska javlja, da je stalni odbor kitajske ljudske skupščine sklenil ukiniti čine v vojski. Namen te reforme je «ustvariti enakost med tremi rodovi vojske ter med častniki in vojaki». Na podlagi reforme bodo vojaki pehote, mornarice in letalstva imeli enako kapo, na kateri bodo zamenjali sedanje znake z rdečo zvezdo. Ukinili bodo vse druge znake. Uniforma mornarice bo enake vrste kakor uniforma ostale vojske, le da bo temnosiva. Vsi vojaki bodo imeli pas; ukinili bodo uniforme zahodnega tipa za višje častnike ter srajce in krila za ženske vojaške korpuse.

Demonstracije proti ZDA v Genovi

GENOVA, 24. — Nocoj so bile na pomorski postaji, kjer se je usidrala ameriška vojna ladja «Sylvania», demonstracije proti ZDA, katerih se je udeležilo večje število ljudi. Demonstranti so vzklikali proti ZDA in zahtevali odhod ameriških vojakov iz Južnega Vietnama. Policija je demonstrante razgnala, enega pa aretirala. Poleg tega so pridržali štiri osebe, med katerimi dva komunistična občinska svetovalca.

PRESENEČENJE NA NEDELJSKIH VOLITVAH

Zaskrbljenost v Belgiji in možnost razpisa novih volitev

Vladna koalicija zgubila dvetretjinsko večino - Močno napredovanje liberalcev - Izjave Spaaka in predsednika vlade Lefevra

BRUSELJ, 24. — Na včerajšnjih parlamentarnih volitvah v Belgiji je dosedanja vladna koalicija zgubila dvotretjinsko večino, za katero ji manjka en sedež. Močno so napredovali liberalci, zatem flamski nacionalisti in nekoliko tudi komunisti.

Krščanski socialci bodo imeli v novi poslanski zbornici 77 sedežev (19 manj kakor prej), socialisti 64 (dvajset manj), liberalci 48 (28 več), flamski nacionalisti 12 (7 več), komunisti 6 (1 več). Demokratična fronta francoskega jezika 3 (3 več), valonski federalisti 2 (nespremenjeno). Krščanski socialci in socialisti imajo skupaj 141 sedežev od 212. Manjka jim torej en sedež za dvotretjinsko večino, ki bi bila potrebna za reformo ustave v smislu skupnega volilnega programa.

V senatu so kršcanski socialci dobili 44 sedežev (3 manj), socialisti 31 (14 manj), liberalci 23 (12 več), flamski nacionalisti 4 (dva več), komunisti 3 (2 več), demokratična fronta francoskega jezika 1 (eden več). Od 178 senatorjev so jih včeraj izvolili 106 neposredno, 48 jih bodo imenovali pokrajinski sveti, ki so bili izvoljeni včeraj, 24 pa jih bodo kooptirali izvoljeni in imenovani senatorji.

Zaradi pomanjkanja dvotretjinske večine dosedanje vladne koalicije bo težko izvesti reformo ustave, kakor jo je pripravila ta koalicija. Liberalna stranka, ki je več kot podvojila število svojin sedežev, je veliki zmagovalec na včerajšnjih volitvah. Ta stranka je sistematično ovirala vse ukrepe in predloge vlade. Sedaj bo ježiček na tehtnici.

Predsednik vlade krščanski socialec Theo Lefevre je po današnji seji vlade odšel h kralju Baldovinu in sporočil ostavko vlade. Slišijo se mnenja, da bo kralj poveril sestavo vlade kaki drugi osebnosti, ki naj bi sestavila tristransko vlado med krščanskimi socialci, socialisti in liberalci. Toda kaj takega bo težko doseči. Zunanji minister Spaak, ki je socialist, je izrekel zaskrbljenost glede prihodnosti v Belgiji. Poudaril je, da liberalci kljub velikemu uspehu ostanejo še vedno manjšina. Glede sestave tristranske vlade pa je dejal: «Toda okoli kakšnega programa? Potrebno je, da nekdo popusti. Uspeh liberalcev, ki so dejansko zagovorniki francosko govorečih v Bruslju in na Valonskem, prav gotovo ne bo povzročil, da bodo Flamci bolj popustljivi.»

Tudi notranji minister Gilson, ki je krščanski socialec, je izjavil, da nastaja sedaj resno vprašanje glede revizije ustave. Dodal je, da je pesimist, kar se tiče iskanja sredstev, da se v sedanjem trenutku najde potrebna rešitev.

Predsednik vlade Lefevre pa je v razgovoru s časnikarji izjavil, da ne izključuje možnosti novih volitev v bližnji prihodnosti. Dodal je, da ne vidi možnosti izvedbe nameravane reforme ustave s podporo liberalcev, ker ti nasprotujejo pripravljenemu načrtu reforme.

Izjemno stanje v Kolumbiji

RIO DE JANEIRO, 24. — Kolumbijska vlada je ustanovila vojaški svet in podaljšala izjemno stanje v deželi. Ozračje je zelo napeto in vsak čas lahko pride do novih množičnih neredov. V Bogoti in drugih kolumbijskih mestih je bilo v minulih dneh med demonstracijami precej smrtnih žrtev in ranjencev.

Vlada predsednika Valencie je ukrepala, da bi učinkovito preprečila «subverzivna gibanja». Vlada je dobila posebno pooblastila. Nacionalni kongres stalno zaseda, da bi lahko sprejel vladne zahteve za izredno ukrepanje.

Kolumbijska vlada ukrepa z vsemi sredstvi, da bi vzpostavila v deželi red in mir. Predsednik Valencia je obtožil «komunistične elemente», češ da izvirajo in povzročajo splošen nered. Vlada sodi, da so komunistični elementi v vseh kolumbijskih političnih strankah in vrhovih katoliške cerkve.

Kongoške stranke

DŽUBA, 24. — Voditelj kongoškega revolucionarnega gibanja Christoph Gbenje bo v prihodnjih treh mesecih sklical splošno skupščino kongoških političnih strank, na kateri naj bi sprejeli politično orientacijo kongoškega revolucionarnega gibanja.

Na skupščini naj bi proučili tudi program revolucionarne vlade in razširitev ter spremembe v njeni organizaciji. Skupščina bo obravnavala tudi poročilo o vojaških operacijah revolucionarnih sil.

V izjavi, ki jo je Gbenje objavil v sudanskem mestu Džubi, je rečeno, da bo skupščina delala na kongoškem ozemlju in da je sklep o sklicanju sprejet v skladu z željami, ki so jih nedavno v Kairu izrazili predstavniki kongoških političnih strank. V Gbenjevi izjavi je ostra obsodba volilne farse, organizirane nedavno v nekaterih kongoških mestih in pokrajinah.

BONN, 24. — Francoski zunanji minister de Murville je prišel sinoči iz Pariza v Bonn na razgovore z nemškim zunanjim ministrom Schroederjem. Razgovori so se končali danes pozno popoldne.

WASHINGTON, 24. — Predsednik Johnson je izjavil, da je bil dosežen že lep napredek v razvoju znanstvenih sredstev za spremembo meteorološkega vremena in podnebja; ritem napredka pa je bil prepočasen. Če bi dosegli velik napredek na tem področju, bi bilo mogoče zmanjšati hude učinke orkanov in neviht.

DANES

V sosednji Avstriji je bil za predsednika republike ponovno izvoljen socialist, in sicer dunajski župan Franz Jonas, ki je prejel 50,69 odstotkov glasov. Tako se je ohranila tradicija vseh povojnih let, da je predsednik republike socialist, predsednik vlade pa demokristjan.

Istega dne pa je v Belgiji dosedanja vladna koalicija med socialisti in krščanskimi socialci izgubila dvotretjinsko večino in govori se, da bo belgijski kralj poveril sestavo vlade drugemu državniku, ki naj bi sestavil tristransko vlado med krščanskimi socialci, socialisti in liberalci, ki so pridobili 28 poslancev, tako da jih imajo sedaj 48, medtem ko so prvi izgubili 19, drugi pa 20 poslancev. Vendar pa bo sestava tristranske vlade zelo težavna, tako da je dosedanji predsednik vlade izjavil, da ne izključuje možnosti novih volitev v bližnji prihodnosti.

Iz Hanoja, glavnega mesta Severnega Vietnama, so sporočili, da so v nedeljo in včeraj ameriška letala nadaljevala bombardiranje ter v neki bolnišnici in šoli povzročila smrt 71 oseb, med katerimi je več žensk in otrok. Enote osvobodilne vojske pa so vedno bolj aktivne in so razstrelile včeraj tri železniške mostove, v neki bitki pa je padlo 32 vladnih vojakov. Voditelj britanskega odposlanstva v Južnem Vietnamu je včeraj izjavil, da bi ZDA utegnile nadaljevati vojno v Vietnamu vsaj še pet let, da bi premagale osvobodilno vojsko, in da bo vojna zgubljena v manj kot enem letu, če «je ne uokvirijo v pravilno perspektivo časa».

V San Domingu premirje še vedno traja in zdi se, da se trudijo s pogajanji doseči sporazum za ustanovitev koalicijske vlade, pri čemer pa je glavna ovira voditelj vojaške junte general Imbert. V nedeljo so ZDA in štiri latinskoameriške države podpisale sporazum o ustanovitvi medameriške sile, ki ji bo poveljeval brazilski general, njegov pomočnik pa bo ameriški general.

V Boliviji je bilo od začetka splošne stavke pet mrtvih pri spopadih med demonstranti in varnostnimi silami. V nedeljo pa je bolivijska vojaška junta, ki ji predseduje general Barrietos, razglasila obsedno stanje in odredila splošno mobilizacijo. Včeraj je vojska napadla rudarske centre ob sodelovanju letal, tako da so rudarji predlagali premirje, kar pa je vojska zavrnila.

Na Dunaju je bila včeraj konferenca predstavnikov EFTA, na kateri je britanski predsednik vlade Wilson predlagal, naj se postavi most med EFTA in evropsko gospodarsko skupnostjo, in ministrski predsedniki Danske, Švedske, Norveške in Finske so se s tem strinjali, da bi se preprečila vedno večja gospodarska in politična razcepljenost zahodne Evrope. Avstrijski predstavnik pa je poudaril, da morajo biti vsi sklepi v skladu z avstrijsko nevtralnostjo.

Franz Jonas izvoljen za predsednika Avstrije

Na zasedanju EFTA na Dunaju je avstrijski predstavnik zahteval odpravo diskriminacije proti Avstriji in poudaril, da morajo biti vsi sklepi v skladu z avstrijsko nevtralnostjo

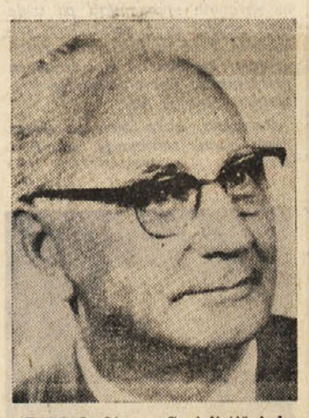

DUNAJ, 24. — Socialistični kandidat 66-letni dunajski župan Franz Jonas je bil včeraj izvoljen za novega predsednika avstrijske republike. Dobil je 36.000 glasov več kakor demokristjanski kandidat Alfons Gorbach. Udeležba je bila 95-odstotna. Volilo je 4,679.591 volivcev. Od veljavnih glasov jih je Jonas dobil 2,324.474, Gorbach pa 2,260.992. S tem se je ohranila tradicija vseh povojnih let, ko je predsednik republike socialist, dočim je predsednik vlade demokristjan. Toda prvikrat po vojni je bil predsednik republike izvoljen s tako majhno razliko glasov kakor to pot. Jonas je dobil 50,69 odstotkov glasov, Gorbach pa 49,31 odstotka.

Franz Jonas se je rodil v revni družini. Njegov oče je bil težak. Franz se je rodil 4. oktobra 1899 na Dunaju in si je začel služiti kruh kot tiskarski vajenec. Po prvi vojni je zopet delal v tiskarni, pozneje pa v nekem trgovskem podjetju. V dunajsko občinsko upravo je stopil najprej kot funkcionar in je bil nato izvoljen za župana. Bil je 14 let dunajski župan.

Danes se je začela in zaključila na Dunaju konferenca najvišjih predstavnikov članic področja za svobodno trgovino (EFTA). Konferenco so sklicali na pobudo predsednika britanske vlade Wilsona.

Na dopoldanski seji je govoril avstrijski kancler Klaus, ki je na kratko pozdravil udeležence. Sledila je dolgo splošna debata, med katero je Wilson poudaril, da je treba ustvariti «most» med EFTA in EGS. Zavzemal se je za sestanek ministrov obeh skupnosti, ki naj bi bil konec leta. Wilson pa ni govoril o podrobnostih, temveč je samo predlagal, naj EFTA prouči način odnosov, ki naj bi jih uvedli med obema gospodarskima skupnostma. Predloge naj bi predložili na prihodnjem zasedanju sveta ministrov, ki bo septembra v Kopenhagnu. Po volitvah v Zah. Nemčiji in Franciji naj bi sklicali sestanek ministrov «šestih» in «sedmih». Leta 1966 naj bi ustanovili stalni dvostranski svet. Zagovarjal je tudi nedavno uvedbo posebnega davka v Veliki Britaniji.

Ministrski predsedniki Danske, Švedske, Norveške in Finske so pohvalili načrt o «mostu», poudarili pa so, da je treba primerno okrepiti EFTA, da se bo laže pogajala z evropskim skupnim tržiščem. Vsekakor pa so ta pogajanja potrebna, da se prepreči vedno večja gospodarska in tudi politična razcepitev Zahodne Evrope.

Avstrijski minister za trgovino Bock je izjavil, da bo Avstrija sprejela samo taake rešitve, ki naj odpravijo diskriminacijo proti avstrijskim proizvodom. Dodal je, da avstrijsko kmetijstvo ne bi moglo sprejeti nadaljnje vključitve kmetijstva v politiko EFTA, in je tudi poudaril, da bi tesnejše sodelovanje v trgovinski politiki povzročilo politične težave, ker nevtralna država, kot je Avstrija, mora ohraniti popolno pogodbeno samostojnost.

Bock je izjavil, da po njegovem mnenju ni potrebna sprememba pogodbe o EFTA ker zadostujejo sedanje določbe, in da je treba iskati bolj kot harmonizacijo v notranjosti EFTA, harmonizacijo s politiko EGS. Take predloge bi Avstrija sprejela.

Nocoj se je zasedanje zaključilo z odobritvijo sporočila, ki poudarja potrebo stalnih in tesenejših stikov z EGS, «da se olajša odprava ovir za trgovino ter razvoj tesnejšega gospodarskega sodelovanja v Evropi v smislu temeljnih smotrov EFTA». Sporočilo dodaja, da bi bil zaželen sestanek na visoki ravni med EFTA in EGS, «takoj ko bo možnost koristnih rezultatov».

PREMIRJE V DOMINIKANSKI REPUBLIKI ŠE TRAJA

Nadaljujejo se pogajanja za sestavo koalicijske vlade

Glavna ovira za sporazum je general Imbert - Demonstracije v New Yorku proti Johnsonovi politiki v Dominikanski republiki in Vietnamu

SANTO DOMINGO, 24. — Vojaški predstavniki Brazilije, Kostarike, Hondurasa, Nikarague in ZDA so včeraj podpisali sporazum o ustanovitvi medameriške sile v smislu sklepa Organizacije ameriških držav. Poveljeval ji bo brazilski general Hugo Panasco Alvim, njegov pomočnik je ameriški general Bruce Palmer, ki poveljuje 21.400 ameriškim vojakom in padalcem v Dominikanski republiki.

Medtem se nadaljujejo pogajanja, da bi našli politično rešitev krize, potem ko je po raznih prizadevanjih uspelo podaljšati premirje vsaj «de facto». Pri pogajanjih imajo glavno vlogo osebni predstavnik tajnika OZN U Tanta Mayobre in general Rickye, za ZDA George Bundy in Cyrus Vance, za Organizacijo ameriških držav pa njen tajnik Jose Mora. Poleg tega sodeluje tudi docent na portoriški univerzi Benitez. Zatrjuje se, da mu je predsednik Johnson poveril «skrivnostno odposlanstvo». Zdi se, da se trudijo, da bi dosegli sporazum za ustanovitev koalicijske vlade, ki bi ji predsedoval bivši minister za kmetijstvo v Boschovi vladi Antonio Guzman. Glavna ovira za sestavo koalicijske vlade pa je še vedno voditelj vojaške junte general Imbert, ki je včeraj izjavil, da nima namena zapustiti politične pozornice.

Na današnji seji Varnostnega sveta je ameriški delegat Stevenson obvestil Varnostni svet o ustanovitvi medameriške sile v Dominikanski republiki in o «vključitvi» ameriških vojakov v to silo. Zatem je Stevenson umaknil ameriško resolucijo, ki je pozivala predstavnike OZN v Dominikanski republiki, naj nastopajo skupno s tajnikom OAD.

Po zadnjih poročilih, ki jih je poslal U Tantov predstavnik Mayobre, se zdi, da se je stanje v Dominikanski republiki izboljšalo. Še vedno vlada premirje z izjemo posameznih incidentov.

Sinoči je več sto ljudi demonstriralo pred hotelom Waldorf Astoria v New Yorku proti ameriški politiki v Vietnamu in Dominikanski republiki. Demonstranti so se zbrali, ko je v hotel prišel predsednik Johnson, da bi se udeležil večerje, ki jo je priredila demokratična stranka. Policija je močno zastražila hotel. Demonstranti so glasno zahtevali konec vojne v Vietnamu in umik ameriških vojakov iz Dominikanske republike.

Poslanica vlade SFRJ ob Dnevu Afrike

BEOGRAD, 24. — Ob obletnici sprejema listine afriških narodov, s katero je bila ustanovljena *Organizacija afriške enotnosti*, je jugoslovanska vlada poslala narodom Afrike v svojem in v imenu narodov Jugoslavije poslanico, v kateri se ugotavlja, da je 25. maj *Dan Afrike* ne le za afriška ljudstva, temveč za ves napredni in miroljubni svet — datum zgodovinskega pomena.

Jugoslavija spremlja s posebnim zanimanjem in s pozornostjo velik prispevek *Organizacije afriške enotnosti* za dokončno osvoboditev in neodvisnost vseh afriških narodov za njihov hiter družbeni in gospodarski razvoj, za odstranitev razlik med razvitimi in nerazvitimi državami in za uvedbo enakopravnih in demokratičnih odnosov na svetu. V poslanici se nadalje ugotavlja, da je delovanje *Organizacije afriške enotnosti* važen činitelj za reševanje aktualnih mednarodnih vprašanj in ohranitev miru na svetu. Poslanica izraža prepričanje, da se bo organizacija kljub številnim in resnim težavam uspešno uprla prizadevanju kolonializma in mednarodne reakcije in ohranila duha solidarnosti, ki je glavni pogoj za nadaljnji uspešen razvoj in vsestransko emancipacijo afriških narodov v borbi za mir in napredek na svetu.

Turčija bo podržavila petrolejske vrelce?

ANKARA, 24. — Turška poslanska zbornica je imenovala začasno komisijo, ki bo proučila načrt zakona, ki določa ukinitev in spremembo nekaterih členov zakona o petroleju. Zakon, ki je bil izdan leta 1954, daje nekaterim tujim družbam pravico prospekcij in izkoriščanja vrelcev v primeru odkritja petroleja.

Na letnem kongresu mladinske organizacije opozicijske republikanske stranke so zahtevali nacionalizacijo petrolejskega in rudarskega sektorja. Številne študentovske organizacije so objavile izjavo, s katero napovedujejo, da bodo začele kampanjo v tem smislu.

Predsednik turške republike general Gursel je v izjavi listu «Millyet» dejal: «Turško ljudstvo je sposobno samo črpati petrolej. Zadeva se proučuje. Če bo parlament določil nacionalizacijo, se bo ta ukrep izvedel brez obotavljanja». Predsednik republike je dalje poudaril, da se želja po spremembi zakonov o petroleju ne sme tolmačiti kot izraz sovražnosti do Zahoda».

VČERAJ OTVORITEV

Sejem tehnike v Beogradu Tito o industriji SFRJ

Nadaljnje čestitke Titu za rojstni dan

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 24. — Predsednik republike maršal Tito je odprl danes v Beogradu 9. mednarodni sejem tehnike, na katerem sodeluje 518 jugoslovanskih podjetij in 684 razstavljavcev iz 27 tujih držav. Jugoslovanska podjetja razstavljajo na sejmu samostojno in v okviru posameznih poslovnih združenj, tuja pa samostojno ali preko jugoslovanskih zastopnikov. Mnoge jugoslovanske tovarne razstavljajo na sejmu svoje izdelke skupno z inozemskimi tovarnami, s katerimi sodelujejo v proizvodnji raznih strojev in naprav. Značilno za letošnji sejem je, da so izdelki razstavljeni po sistem blagovnih skupin ne glede na proizvajalca in državo, kar omogoča boljšo preglednost. Med inozemskimi razstavljavci so na letošnjem sejmu močno zastopane tovarne vzhodnoevropskih držav, posebno iz Sovjetske zveze, Poljske in Češkoslovaške.

Predsednik republike je po ogledu sejma izjavil, da je po njegovem mnenju beograjski sejem iz leta v leto boljši, da so razstavljeni izdelki jugoslovanskih tovarn kvalitetno in po izdelavi na višini inozemskih, da pa se ne more reči, da jugoslovanska podjetja proizvajajo po inozemskih cenah. «Pri nas», je dejal Tito, «je produktivnost nizka in proizvodna cena visoka. To kaže da je kvaliteta naših izdelkov drago plačana». Po besedah maršala Tita daje skupnost letno podjetjem okrog 300 milijard dinarjev regresa za razliko med domačo proizvajalno ceno in ceno, ki jo dosežejo s svojimi izdelki na inozemskem trgu. «Čas je, je poudaril Tito, da prenehamo gledati samo na kvaliteto, temveč da gledamo tudi na ceno, da se vprašamo, ali je proizvodnja koristna ali ne. Poleg tega, ko gre za ustalitev cen, se moramo zavedati, da se to ne more doseči, če se vprašanja ne temeljito znova analizirajo, če se ne sprejme vrsta ukrepov. Ne bi želel stvari dramatizirati, toda skrajni čas je, da sprejmemo odločne ukrepe, če nočemo, da zabredemo v še večje težave», je izjavil Tito.

Predsedniku republike so danes čestitali za 73. rojstni dan zastopniki delovnih kolektivov in organizacij iz raznih krajev Jugoslavije. Tito se je zahvalil za čestitke in izrazil prepričanje, da so delovni ljudje Jugoslavije pripravljeni in sposobni izpolniti vse naloge, a s svoje strani je zagotovil, da bo, kolikor mu bodo dovoljevale telesne in duševne moči, tudi nadalje prispeval k razvoju Jugoslavije, enotnosti jugoslovanskih narodov in zmagi miru na svetu. «Razume se, je poudaril Tito, da je uspeh odvisen od podpore, ki jo bodo naši narodi dajali meni in vodstvu naše države v vseh naših naporih».

Med številnimi brzojavkami, ki jih je maršal Tito sprejel iz Jugoslavije in raznih tujih držav je tudi brzojavka prvega tajnika CK KP Sovjetske zveze Brežnjeva, ki se glasi: «Dragi tovariš Tito! Želo mi je prijetno, da vam v imenu vseh tovarišev prezidija centralnega komiteja KP SZ in v svojem osebnem prisrčno čestitam za rojstni dan. Iz vsega srca vam želim, tovariš Tito, dolgo življenje, dobro zdravje in nove uspehe v vašem pdolnem delovanju za blaginjo bratskega jugoslovanskega ljudstva, za nadaljnji napredek prijateljstva in sodelovanja med narodi naših držav in v interesu miru in socializma».

B. B.

PREPOVEDANE DEMONSTRACIJE V SAJGONU

Novi uspehi osvobodilne vojske Ameriške bombe na bolnišnico

Cesta med Sajgonom in Dalatom je še vedno pod nadzorstvom osvobodilne vojske

SAJGON, 24. — V današnjih prvih jutranjih urah so skupine vojakov osvobodilne vojske razstrelile tri železniške mostove na glavni južnovietnamski železniški progi, ki veže sever in jug dežele. Eksplozije so nastale med mestoma Danang in Hue. V Sajgonu so danes sporočili, da je enota sajgonske vojske, ki je štela 200 mož, padla v zasedo približno 230 km jugozahodno od prestolnice. Kolona vladnih vojakov je padla v zasedo, ko se je vračala v svoje oporišče. 32 vladnih vojakov je padlo, 42 je bilo ranjenih, 25 pa jih pogrešajo. Ubit je bil tudi en ameriški vojak.

Angleški dnevnik «Saigon Daily News» piše, da je cesta med Sajgonom in Dalatom še vedno pretrgana zaradi številnih jarkov, ki so jih skopali vojaki osvobodilne vojske v dolžini 15 kilometrov. Cesta je bila prekinjena pred približno dvema tednoma, ko so skupine osvobodilne vojske zavzele položaje na več krajih ob njej. List dodaja, da je del ceste pod nadzorstvom gverilcev, in sicer na sredi poti med Sajgonom in Dalatom. Zaradi tega ne morejo pošiljati v Sajgon povrtnine. Zato se je cena tega blaga dvignila za 90 odstotkov. V Dalatu gnije ob straneh ceste 60 ton povrtnine. Edina zveza med Dalatom in Sajgonom je mogoča z letali.

Sajgonska vlada je prepovedala vse demonstracije v državi in pozvala prebivalstvo, naj se ne udeležuje manifestacij ali zborovanj. Hkrati je vlada sklenila najostreje ukrepati proti vsakomur, ki bi skušal ustvarjati nerede.

Tudi danes so ameriška letala bombardirala severnovietnamsko ozemlje. Iz Hanoja javljajo, da so včeraj ameriška letala bombardirala in obstreljevala eno bolnišnico in eno šolo ter neko tržnico. Med napadom je bilo ubitih 71 oseb, med katerimi več žensk in otrok. Mnogo jih je bilo ranjenih. Eno ameriško letalo je bilo sestreljeno, več drugih pa je bilo poškodovanih.

Voditelj britanskega odposlanstva v Južnem Vietnamu Thompsom, ki se je vrnil v London po treh letih in pol bivanja v Vietnamu, je v intervjuju listu «Evening Standard» izjavil, da bi ZDA utegnile biti prisiljene boriti se v Vietnamu vsaj še pet let, da lahko premagajo osvobodilno vojsko. Po njegovem mnenju bo vojna zgubljena v manj kakor enem letu, «če te vojne ne uokvrijo v pravilno perspektivo časa.» Thompsom je dejal, da so Američani in sajgonske oblasti zgubile «fazo gverile», ker osvobodilna fronta v veliki meri nadzoruje podeželje. Če hoče osvobodilna vojska zmagati letos, mora zrušiti sajgonsko vlado ali pa razbiti njena oporišča. V ta namen lahko začne s tem, da zahteva mirovna pogajanja, pri katerih bi utegnila zahtevati umik ameriških čet. «Zatem bi se začela nova faza, ki bi trajala dve ali tri leta in bi pripeljala do združitve dežele pod komunističnim nadzorstvom s pomočjo raznih organizacij v deželi.»

Po mnenju Thompsona bi se morala dolgoročna ameriška obramba v Južnem Vietnamu izvesti v treh fazah: 1. Okrepitev protivohunske službe Južnega Vietnama. 2. Ko se bo začela vojaška ofenziva, bi morala vasi nadzorovati vojska s pomočjo teritorialnih sil. 3. Napredujočim kolonam bi morale slediti kolone živil. «Ko ne bi sile osvobodilne vojske več zmagovale, bi začela morala na področjih, ki so pod njihovim nadzorstvom, padati, ker upor zgublja svoj zalet, če vedno ne dobiva.»

Kaj se bo spremenilo v nemirni Boliviji?

Naj se nemirno stanje v Boliviji zaključi kakorkoli, vzroki zanj so nespremenjeni.

Splošna stavka rudarjev, silovite demonstracije študentov in krvavi spopadi z vojsko in policijo, vse to daje slutiti, da pod tenko skorjo navidezne stabilizacije, ki jo je novembra lani ustvarila junta generala Barrientosa, vre, in da utegnejo biti ti dogodki znanilci novega izbruha — 181. revolucije odkar je postala Bolivija leta 1825 neodvisna. Zakaj ta novi izbruh? Katere so silnice, ki delujejo pod tenko plastjo na pol parlamentarne na pol vojaške vladavine v Boliviji?

Bolivijo imenujejo tudi južnoamerikanski Tibet. Mimo Paragvaja je edina latinskoameriška država, ki je brez morja; velik del države je na visoki planoti s trdo klimo in še bolj trdo zemljo; tri četrtine prebivalcev, ki štejejo tri milijone in pol, je Indijancev. To je najrevnejša dežela v Latinski Ameriki, dežela z najnižjim nacionalnim dohodkom na prebivalca, država, ki je menjala že šestnajst ustav in v kateri nobeden od približno osemdesetih predsednikov ni ostal v predsedniški palači vso dobo, ki jo določajo ustavna določila.

Neuspešna vojna s Čilom v prejšnjem stoletju jo je odrezala od morja, večletna krvava vojna na Gran Chaco, ki se je končala 1936, pa je bila povod za prvo prebujanje brezpravnih «campesinosov»: po tej vojaški avanturi, ki se je prav tako neugodno končala za Bolivijo, smo priča ustanavljanju prvih kmečkih sindikatov, na veleposestniški zemlji pa se osnujejo prve kmečke zadruge. Latifundisti sicer izigrajo svoje «poenos», kmečke organizacije razpadejo in vse ostane kot prej, toda zavest, da so kmetje vsaj za kratek čas uspeli, se širi.

Prava politična prelomnica v zgodovini te gorjanske dežele je nemara leto 1940, ko nastane revolucionarno gibanje Movimento nacionalista revolucionario (MNR), ki ga vodi dr. Victor Paz Estenssoro. Gibanje zajame predvsem intelektualce in mlade oficirje, pozneje se mu pridružijo tudi rudarske organizacije pod vodstvom dinamičnega ekstremističnega Juana Lechina.

Stodevetinsedemdeseta revolucija — začela se je aprila 1952 — ni bila takšna kot vse dotedanje. Najprej so se uprli rudarji, pridružile so se jim kmečke množice in študentje, vojska je omahovala in praktično ostala nevtralna. 11. maja je vse končano. Na oblast je prišla revolucionarna MNR, njen šef Paz Estenssoro pa je izvoljen za predsednika. Na tej prelomnici se odpro vrata velikim in globokim reformam, ki pretresajo do temeljev vse stare gospodarske in politične strukture ter prinesejo deželi novega poleta, pa tudi novih problemov in težav.

Nova ustava, ki je zamenjala ustavno listino iz leta 1945, je dala polno volilno pravico vsem državljanom, ne glede na njihovo premoženjsko stanje in pismenost; Indijanec prvič postane, vsaj formalno, enakopraven državljan in konkretno stopi v nacionalno življenje; najrevnejša država v južni Ameriki izvede prvo, resnično agrarno reformo (pri tem ni upoštevana agrarna reforma v Mehiki), troedina dejanska oblast v državi, poosebljena v treh družbah, ki kontrolirajo rudnike kositra — Patin, Araway in Hochschild — je strmoglavljena, rudniki pa nacionalizirani; predsednik republike postane tako iz uslužbenca teh družb šef države. Vse to dogajanje spremlja vedno močnejša težnja, uveljaviti neodvisno zunanjo politiko in dati Boliviji predznak resnično suverene države, kar pa seveda privede državo v konflikt z Združenimi državami, ki so glavni odjemalec bolivijske monokulture, kositra, hkrati pa diktirajo cene na svetovnem tržišču.

Tako globoke strukturalne spremembe v tako arhaični državi, kot je Bolivija, seveda ne morejo biti tudi brez negativnih posledic. Brezpravni indijanski kmetovalci, ki so stopili iz obdobja španske kolonizacije čez noč v 20. stoletje, spoznajo, da so tropske nižine za življenje privlačnejše kot pa visoke planote nekaj tisoč metrov nad morsko gladino. Vzporedno z zmanjšanjem proizvodnje tradicionalnih življenjskih potrebščin se poveča pritisk na tržišču, kajti indijanski «campesino» ne nastopa več samo kot ponudnik, marveč tudi kot kupec.

Po drugi strani pa je čimdalje teže čutiti zaostalost rudnikov, iz katerih je država črpala 80 odstotkov vseh svojih deviznih dohodkov. Dokler so bili rudarji brezpravna delovna sila, so bili ti rudniki za ceno izredno nizke življenjske ravni na robu konkurenčnosti. Po nacionalizaciji pa se je naenkrat zboljšal standard rudarjev brez ustreznega povečanja produktivnosti, po drugi strani pa se je pod okriljem vsemogočnega rudarskega sindikata razbohotila administrativna birokracija.

Nenehno slabšanje gospodarskega položaja in večanje zunanjetrgovinskega deficita je po eni strani povzročilo zahtevo po radikalnih ukrepih, po drugi strani pa je prišlo do globokega razcepa v revolucionarnih vrstah: rudarji so očitali vladi, da skrbi samo za kmečke množice, medtem ko so rudarji dali glavni prispevek k uspeli revoluciji. Položaj je bil toliko bolj nevaren; ker obstajata v državi poleg nacionalne vojske še izredno dobro organizirana rudarska milica in številna kmečka milica; prva kot glavna opora za rudarske zahteve, katerih nosilec je Juan Lechin, podpredsednik republike, druga pa kot sila, na katero se poleg vojske opira predsednik Paz Estenssoro.

Semptembra 1963, v času druge mandatne dobe predsednika Estenssora, pride skoraj do državljanske vojne; rudarji se namreč upro Estenssorovi nameri, da modernizira rudnike, kar bi imelo za posledico, da bi se nekaj tisoč rudarjev moralo začeti ukvarjati s kmetijstvom ali kako drugo dejavnostjo. Predsednik izključi iz vlade vse Lechinove pristaše, njega pa pošlje v Rim za veleposlanika. Ko se leta v začetku naslednjega leta vrne iz Rima, povzroči na kongresu MNR razcep in izstopi iz organizacije, rudarski sindikat pa ga določi za predsedniškega kandidata na julijskih volitvah.

Estenssoro je sicer še tretjič izvoljen za šefa države, toda močno oslabljen, ker se mora boriti na dve strani; proti desnici, katere ost predstavlja «bolivijska falanga», profašistična organizacija, in proti skrajni levici, ki jo poosebija Lechin.

Nemirom v rudarskih revirjih se pridružijo študenti po mestih. Zaradi krvavih spopadov med rudarsko in kmečko milico ter spopadov med mestnimi demonstranti in policijo pride država znova na rob državljanske vojne. 4. novembra lani je Paz Estenssoro odstopil in odletel v Peru, od koder se začno vračati desničarski pa tudi levičarski politiki, ki jih je Estenssoro pregnal. Oblasti v Boliviji pa prevzame vojaška vlada z generalom Barrientosom na čelu, ki obnovi ustavo iz leta 1945, a v programu 13 točk obljubi, da bo obdržala v veljavi vse pridobitve revolucije iz leta 1952; volitve bodo v šestih mesecih, najkasneje v enem letu, obljubi Barrientos. Podpre ga «revolucionarni odbor», v katerem so vse stranke — od Lechinove levice do profašistične falange — razen komunistov.

Seveda je Barrientosova vlada favorizirala desničarske stranke v želji, da bi jim zagotovila volilno zmago, ko se bo vojska umaknila z oblasti. Razen tega pa padec Estenssora ni v ničemer prispeval h gospodarski stabilizaciji države, saj je bivši predsednik moral oditi pod pritiskom najbolj raznolike koalicije in torej najbolj raznolikih in diametralno nasprotujočih si interesov.

Ti bežni podatki vsaj do neke mere osvetljujejo današnje dogajanje v Boliviji. Težavno je sicer predvidevati nadaljnji razvoj, vsekakor pa je mogoče z gotovostjo postaviti: tudi globoka socialna revolucija v zaostali deželi ne odstrani vzrokov, ki so jo povzročili — stoletne zaostalosti in iz tega izhajajoče gospodarske in socialne nestabilnosti — posebno v prostoru, ki je tako močno izpostavljen pritisku nasprotno delujočih sil, kot je južnoameriški kontinent.

Avtomobil, ki mu je namenjen velik uspeh, je Fiatov «družinski 850». Ima štiri vrata in v treh vrstah sedežev lahko sedi sedem oseb Njegova uporaba je lahko zelo vsestranska. Stane (f.ko Turin) 955.000

VELIKE NESREČE

Prevrnil se je brod s 150 osebami

Ljudje so se vračali z zborovanja, na katerem je govoril premier Hastings Banda

ZOMBA, 24. — Rečni brod se je prevrgel v Liewondu, kakih 50 kilometrov severno od Zombe. Policija iz Zombe je sporočila, da se je nesreča dogodila včeraj ponoči. Brod je peljal en tovornjak, tri avtomobile in okrog 150 oseb, ki so se vračale z zborovanja, na katerem je govoril ministrski predsednik Hastings Banda.

Nesreča se je dogodila na mestu, kjer je v reki mnogo krokodilov, in policija malo verjame, da bi bilo mogoče najti trupla žrtev. Po pripovedi redkih oseb, ki so se rešile, se je pretrgala jeklena vrv, ki zadržuje brod, pri čemer je prišlo do premika težkih vozil, ki so bila na brodu; s tem pa je bilo tudi izgubljeno ravnotežje.

BUENOS AIRES, 24. — Pri nesreči na nekem železniškem prelazu na periferiji Buenos Airesa je izgubilo življenja 7 oseb, med katerimi je bilo najmanj 5 Italijanov. Na nekem nezavarovanem prelazu je vlak povozil majhen tovornjak, na katerem so se nahajale omenjene osebe.

ŽENEVA, 24. — Na nekem železniškem prelazu je vlak povozil in dlje časa vlekel s seboj avto iz katerega so potem izvlekli tri osebe. Dve sta bili že mrtvi. Gre za dva brata Italijana stara 19 in 31 let; tretjo osebo pa so močno ranjeno prepeljali v bolnišnico.

AVEZZANO, 24. — Blizu postaje Paterno je tovornjak s prikolico zadel v «1100», ki ga je vozil 31-letni Gaetano Stracqualursi iz Verbanie. Z njim je potovala njegova zaročenka ter njen oče, ki sta bila oba dva takoj mrtva. Vozača so prepeljali na opazovanje v bolnišnico.

Nespodbuden uspeh «dneva brez nesreč»

PARIZ, 24. — Da bi pripravili tako vozače avtomobilov kot pešce do tega, da bi kar najbolj spoštovali cestne predpise, so razdelili na tisoče sreček državne loterije ter cekinov. To naj bi bil «dan brez nesreč», ki ga je v soboto organiziralа francoska «Prevention Routière» toda uspeh je bil kaj klavrn: 25 mrtvih in 225 ranjenih — to pa je približno enako število kakor vsako pomladansko soboto.

Na različne načine postanejo ljudje slavni, da jih slikajo v časopisih. Dr. Cova (na sliki) še ni bil tako «slaven», dokler je bil samo generalni direktor državnega monopola. Ko pa so se ugotovile nekatere stvari, ki niso najbolj v skladu z njegovim imenitnim službenim položajem — med drugim tudi, da si je prisvojil 33 milijonov — se pa seveda o njem mnogo piše. Minister Tremelloni pa ga je takoj suspendiral.

ŠE LEPŠE ŽIVLJENJE ...

Za sintetičnim kaviarom tudi umetno meso

V Sovjetski zvezi napovedujejo, da umetna hranila ne bodo zaostajala za naravnimi

MOSKVA, 24. — Sovjetski list «Nedelja» poroča, da je ruskim znanstvenikom uspelo narediti v laboratoriju sintetičen kaviar, ki ga bo mogoče proizvajati tudi na veliko. Tako kaviar ne bo več dragocena delikatesa, temveč bo pristopen vsakomur kot maslo, meso ali sladkor. Sedaj proizvaja SZ 85 odstotkov vsega kaviara na svetu. List, ki sicer ne navaja nikakih podrobnosti o tem, kako se napravi sintetični kaviar, zaključuje svoj članek z napovedjo, da «ni več daleč dan, ko bomo lahko umetno izdelovali meso, grozdje, in druge stvari, ki ne bodo slabše od naravnih».

NEW YORK, 24. — V New Yorku so pokazali prvo umetno zobovje iz zelo trde plastične snovi. Novo zobovje je petkrat lažje od doslej običajnega «nadomestka za zobe». Preden bodo začeli serijsko izdelovati to novost, žele tri zobotehnična podjetja izpopolniti svojo kartoteko, ki bo vsebovala sto različnih oblik zobovja. Kartoteka za oblike neba in ust je že sestavljena in ima 575 kartic. Zobozdravniki niso posebno navdušeni nad novim izumom.

Rop v banki

MILAN, 24. — Dva zlikovca sta takoj zjutraj prišla oborožena in zamaskirana v neko bančno podružnico v Abbiategrassu. Kot po navadi v takih primerih sta se roparja odpeljala z avtomobilom; avto so potem našli kake štiri kilometre od bančne podružnice.

Popoldne so karabinjerji aretirali roparja, ki sta stara 25 in 21 let ter po rodu oba z juga. Dobili so še tudi 787.000 lir, ki sta jih roparja odnesla, in prav tako tri pištole, ki sta jih uporabljala.

NEAPELJ, 24. — Pred nekim denarnim zavodom v Giuglianu je bil neki industrijec oropan za milijon lir. V banki je dvignil 2 milijona lir, ki jih je spravil v dve ovojnici. Ko se je na vratih banke ustavil, da bi ovojnici spravil v torbo, mu je neki mladenič z naglo kretnjo iztrgal iz rok eno od ovojnic in naglo zbežal z «giulietto», ki jo je vozil neki njegov pajdaš.

HAMBURG, 24. — S helikopterjem je hamburška policija sledila in kmalu tudi prijela roparja, ki je vdrl v banko mesta Scharbeutz ob Vzhodnem morju. Ropar je z avtomobilom drvel proti Hamburgu, helikopter ga je spremljal ves čas. Po radiju je pilot opozoril nekaj cestnih patrulj, ki so roparju zaprle pot.

Dokončan zadnji del jadranske magistrale

DUBROVNIK, 24. — V nedeljo bo izročen prometu zadnji del jadranske magistrale vzdolž obale Hrvaške od Trogira do Dubrovnika v dolžini 220 km. Na jadranski magistrali od Reke do črnogorskega Primorja, ki je dolga 680 km, manjkata samo še dva mosta in sicer čez Krko pri Šibeniku in čez Neretvo, ki bosta končana do pričetka prihodnje sezone. Dokler mosta ne bosta dograjena, se bo promet čez Krko opravljal s trajekti, čez Neretvo pa prek pontonskega mostu, ki ga trenutno postavljajo pripadniki jugoslovanske ljudske armade.

Že 600 potresov v Skopju

SKOPJE, 24. — Naprave seizmološke postaje v Skopju so v soboto registrirale šeststoti potres v času od katastrofalnega potresa 26. julija 1963. leta. Potres je bil popoldan in je imel jakost četrte stopnje.

Dolgotrajen požar na petrolejski ladji

TOKIO, 24. — Norveška petrolejska ladja «Heimvard» je bila danes dopoldne — več kot 30 ur po eksploziji — še vedno v plamenih. Helikopterji letalstva ZDA so ladjo s kemičnimi proizvodi «bombardirali», vendar brez učinka.

Pri eksploziji so tri osebe izgubile življenje, pet pa jih je izgubljenih; med osmimi ranjenci so trije težko ranjeni.

Pri 103 letih še kar dela

CALTANISSETTA, 24. — Francesco Paolo De Martino iz Mazzarina je slavil svoj 103. rojstni dan. Župan mu je v imenu vsega prebivalstva čestital ter mu izročil darilo v denarju. Kljub svojim letom posveča Di Martino večji del svojega dneva delu na polju.

Hitlerjeva smrt opisana drugače

BONN, 24. — Danes navaja «Spiegel» še eno verzijo o Hitlerjei smrti v zadnjih dneh nemške tragedije. Ta verzija se nahaja v vrsti člankov, ki jih pisatelj Erich Kuby posveča ruski zasedbi Berlina. Med drugim navaja Kuby pričevanje Hitlerjevega posebnega strežnika Lingeja, ki je poleg Eve Braum baje zadnji govoril z diktatorjem. Hiz bunkerja kanclerske palače, «da tler je baje rotil Lingeja, naj beži bi ostal s človekom, ki bo prišel za menoj». Linge pa je bil skupaj z Bormannom prvi, ki je spet vstopil v bivališče Hitlerja in Eve Braun po samomoru obeh. Po izjavah Lingeja je Hitler sedel na divanu s skienjenimi rokami na kolenih ter z rano na levem sencu, medtem ko je bila na desnem sencu luknja, pri kateri je krogla izstopila. Dejstvo, da je bila rana na levi, bi dalo misliti, da se Hitler ni ustrelil sam, temveč da ga je ubila Eva Braun, ki se je potem zastrupila. Kuby sam pa, kot kaže, ne polaga velike veredostojnosti v izjave Lingeja.

Iz poligamista je postal samski

MESSINA, 24. — Cerkveno sodišče je razveljavilo prvo poroko 42-letnega Carla Donatija, ki se je 1949 poročil v Milančanko dr. Diano Frizzi. Donati je potem takoj izginil in lani so ga v Messini aretirali, ko je bil že pred oltarjem z Mario Peluso, ki naj bi postala njegova najmanj dvanajsta žena. Z razsodbo cerkvenega sodišča je Donati postal samec, ker njegove nadaljnje poroke že tako niso bile veljavne.

Vohuni

OSLO, 24. — Danes se je v Oslu pričel proces zaradi vohunstva proti norveškemu letalskemu kapetanu Kristenu Gojenu. Obtožen je, da je sovjetskim diplomatom v Oslu izročil tajne dokumente, in to iz pridobitnih namenov. Gojen je priznal dejanja, vendar je trdil, da je nedolžen. Zatrjeval je namreč, da mu je bila dana obljuba, po kateri naj bi v zamenjavo za dokumente prejel važna obvestila o sovjetskih vojaških tajnostih.

ŽENEVA, 24. — Pred okrožnim sodiščem v Lausani se je danes pričel proces proti Argentincu Agusteo Atenciu, ki je bil aretiran 17. junija 1964 v Švici ter je obtožen, da je v škodo Švice prenašal informacije političnega, vojaškega in gospodarskega značaja drugim državam. Po obtožnici gre predvsem za kontakt Atencia s sovjetsko vohunsko službo.

TURIN, 24. — Le še nekaj zapornikov v «novih» zaporih Turina je danes nadaljevalo gladovno stavko. To stavko je včeraj pričelo 800 zapornikov (od tisoč) da bi s tem protestirali, ker je bil umaknjen predlog za amnestijo, ki je bil pred nekaj dnevi predložen v senatu.

Indijski alpinisti v šestih dneh trikrat na Everestu

NEW DELHI, 24. — Uradno so objavili, da sta dva indijska alpinista davi ob 10.45 (po krajevnem času) dosegla vrh Mt. Everesta. Tako so indijski alpinisti v šestih dneh trikrat dosegli vrh Everesta.

Alpinista, ki sta se danes povzpela na najvišji vrh sveta, sta C. P. Vohra in Ang Kami. V poznem dopoldnevu so ju videli, kako sestopata proti taboru.

Za Pininfarino spet nagrada

FIRENCE, 24. — Najbolj pomembne tovarne avtomobilov ter karoserij, domače in tuje, so predstavile svoje najlepše modele na šestem mednarodnem natečaju za eleganco avtomobilov. Na koncu je žirija podelila dve veliki častni nagradi tovarnam Pninfarina in Mercedes Benz. Nagrado za «absolutno novost» pa sta prejela Fiat in Porsche.

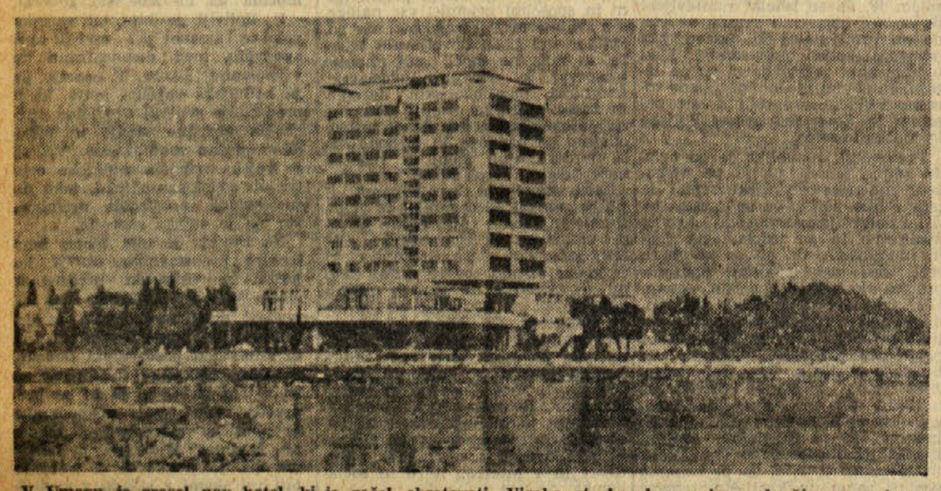

V Umagu je zrasel nov hotel, ki je začel obratovati. Visoka stavba ob morskem obrežju pa vsakogar ne navdušuje.

Dnevnik «Lloyd's List» navdušen nad «Michelangelom»

LONDON, 24. — Ugledni angleški «Lloyd's List» je posvetil cele štiri strani s številnimi fotografijami «Michelangelu», najnovejšemu «superlineru» plovne družbe «Italia», ki je trenutno še v New Yorku. Avtor članka navaja, da si je ladjo temeljito ogledal v tednu med križarjenjem pred otvoritveno vožnjo. Pri tem je ugotovil, da ni bilo niti pri kljuki kake omare ali predala najmanjše pomanjkljivosti. Še celo klimatske naprave, ki so često vir problemov na novih ladjah, so delovale perfektno tudi v vseh kabinah, kjer se nahaja individualni regulator. Članka je prepričan, da bo ladja potnikom ugajala.

Članek se dlje ustavlja ob nenavadni obliki dimnikov ter pravi, da se je nekega dne, ko je pihal močan veter, izkazalo, da se na krovu res ne ustavlja niti najmanjša sled gorilnih odpadkov. Potem opisuje članka delež umetnikov na novi ladji; na nobeni ladji na svetu niso mogli arhitekti, dekoraterji, slikarji in kiparji s tolikšno svobodo izraziti svojih misli in umetniškega talenta kot na tej ladji. Ob vstopu na ladjo piše članka, je prvi vtis, ki ga človek dobi, vtis harmonične obsežnosti.

Ko bo dokončan tudi dvojček «Raffaello», zaključuje «Lloyd's List», bo imela družba «Italia» dvojico ladij, ki ne bo zaostajala za nobeno drugo na svetu. Nikoli v zgodovini svetovne plovbe se še ni zgodilo, da bi dve mogočni luksuzni ladji po 46.000 ton vsaka skoraj istočasno pričeli plovbo. In to sta dve ladji, na kateri so konstruktorji ter plovna družba «Italia» res lahko ponosni.

knjige ~ gledališče ~ film ~ ples ~ glasba ~ slikarstvo

Slodnjakov Prešeren že v novi izdaji

Za letošnji Prešernov dan, slovenski kulturni praznik, je založba Mladinska knjiga pripravila izredno izdajo, za katero je skrb posvetila znanemu slovenskemu literarnemu zgodovinarju, pisatelju, univerzitetnemu profesorju Antonu Slodnjaku. V dveh knjigah s skupnim naslovom «PREŠEREN» je Anton Slodnjak izdal vse Prešernove pesmi, pisma in Prešernovo biografijo. V prvi knjigi so zbrane vse Prešernove pesmi, poleg slovenskih tudi nemške pesmi s prevodi kasnejših prevajalcev, nadalje Prešernovi nemški prevodi lastnih pesmi, nemški prevodi poljskih pesmi in zapisi slovenskih ljudskih pesmi. Zbrano je torej vse, kar je v poeziji ustvaril Prešeren. Drugi del prve knjige pa obsega Prešernovo korespondenco, med njo nemška pisma v celoti s slovenskim prevodom. Druga knjiga «Prešernovo življenje» vsebuje biografijo, ki jo je napisal Anton Slodnjak. Isti avtor je za beograjsko založbo Nolit napisal biografijo o Prešernu, ki pa jo je za to slovensko izdajo predelal in bistveno dopolnil. Kot je zapisal v predgovoru avtor sam, je to njegov tretji obširnejši poskus, da opiše in razloži Prešernovo življenje in delo. Obe knjigi velikega formata sta več kot razkošno opremljeni (oprema Branko Simčič), odlična pa sta tudi vezava, papir kakor tudi tisk. Druga knjiga ima vrsto slikovnih prilog, od teh štiri barvne reprodukcije (napravljene po novih posnetkih), ki dajejo knjigi še lepšo podobo. Celotna izdaja Prešerna je torej taka, da podobne Slovenci doslej nismo imeli in je resnično prava poslastica za vse ljubitelje knjig. Zato je tudi razumljivo, da je bila izdaja tako toplo sprejeta od javnosti in tako ugodno ocenjena od vseh poročevalcev. Izdaja pa je doživela tudi izreden knjigotrški uspeh.

Res je, da je Prešeren samo eden. Res je, da imamo še vedno premalo izdaj tega pesnika na knjižnem trgu. Toda to, kar se je zgodilo z zadnjo izdajo Prešernovih poezij in biografije, to pa je prav gotovo postavilo na glavo vsa predvidevanja, vse trditve in račune. Pogosto ugotavljamo, da so naše knjige drage, predrage, da bi šle hitro v promet. Prav tako ugotavljamo, da je kljub vzgoji mladine in vsemu prizadevanju za knjige večkrat premalo zanimanja. Večkrat tožimo nad mladino, da ima več zanimanja za plehko, površno čtivo, kot pa za pravo literaturo. Od založnikov slišimo včasih tegobe o težavah pri razpečevanju knjig. Toda izreden uspeh Slodnjakovega Prešerna je postavil resen dvom v vse te ugotovitve in trditve. Slodnjakovega Prešerna je založba Mladinska knjiga izdala 5. februarja letos, tik pred Prešernovim dnem. Naklada 6000 (!) izvodov in 100 bibliofilskih, oštevilčenih in s Slodnjakovim podpisom opremljenih izvodov, pa je bila razprodana v enem tednu! In to kljub ceni 5800 dinarjev. Ves februar in še kasneje so številni interesenti iz domovine in vsega sveta, celo Amerike, zaman povpraševali po obeh knjigah. Kaj takega niti najbolj optimistično razpoloženi niso pričakovali in verjetno se tudi komercialisti založbe, ki so določali naklado, česa takega ni sa nadejali. Izreden uspeh izdaje Prešerna je dogodek, ki je prav gotovo edinstven v slovenskem založništvu. Zato je vreden posebne zabeležbe. Pokazal je, da naši ljudje vendarle niso taki nekulturneži, kot se to včasih zatrjuje, in da je tudi med našo mladino veliko zanimanje za dobro knjigo in ne samo za zabavno literaturo. Izreden uspeh te izdaje pa je tudi dokazal, da imajo naši ljudje radi dobro in lepo knjigo in da za resnično lepe izdaje prav radi odrinejo tudi kak tisočak več. Končno je izredno zanimanje za novo Prešernovo izdajo pokazalo, da pri nas resnično obstoji pravi kult Prešerna in da je Prešeren dejansko postal last najširših plasti slovenskih ljudi.

Izdaja Prešerna v založbi Mladinske knjige pa je pomembna tudi zato, ker je bila to prva knjiga, ki je bila natisnjena po novem postopku. Postavljena je bila namreč na monophoto stavni stroj, ki stavi brez svinca. Bistvena prednost tega postopa, je v tem, da je mogoč ponatis brez ponovnega stavljenja, ker obstoji celoten stavek v zvitku filmov. Tako je mogoče vsako knjigo ponatisniti tudi v manjši nakladi, kar bi se sicer po klasičnem načinu ne izplačalo.

Spričo izrednega zanimanja za izdajo Prešernovih pesmi in biografije v redakciji Antona Slodnjaka in spričo novega, modernega tehničnega postopka, je razumljivo, da je založba že v mesecu februarju pristopila k pripravam za novo izdajo. In prav zdaj, tri mesece po prvi izdaji, je prišla na knjižni trg nova izdaja, ki se v ničemer ne razlikuje od prve. Docela enaka je vsebina, enaka oprema, tisk, skratka gre za popolnoma veren ponatis. In celo cena je ista kot prve izdaje. Založba je novo izdajo pripravila v 10.000 izvodih in upa, da bo sedaj ta naklada zadoščala za vse potrebe. Ni pa brez pomena omeniti, da je v teh treh mesecih od prve izdaje do sedaj založba prejela naročil za 5000 (!) izvodov in da je torej polovica naklade bila prodana že pred izidom. To pa je spet nekaj novega in izrednega in potrjuje ne gornje ugotovitve o ljubezni do Prešerna in o tem, da imajo naši ljudje radi dobre in lepe knjige.

Morda ob tej novi izdaji Prešernovih poezij in biografije ne bo odveč omeniti še eno zanimivost v zvezi s Prešernom. Mladinska knjiga izdaja skupaj s Konservatorskim zavodom Slovenije posebno zbirko vodičev. V tej seriji vodnikov po kulturnih in naravnih spomenikih pa izide med prvimi prav publikacija posvečena Vrbi in Prešernovi rojstni hiši. Publikacija bo dragocen priročnik za vse obiskovalce Prešernove rojstne hiše.

Resnično, kako živo je danes med nami zanimanje za Prešerna!

Portret vojvode Wellingtona, ki ga je naslikal Goya, je pred štirimi leti izginil iz londonske National Gallery. Letos 5. maja pa ga je nekdo pustil na uradu za izgubljene predmete v Birminghamu, o čemer je bil potem s pismom obveščen list «Daily Mirror». Tako se bo portret spet vrnil na svoje mesto. Cenijo ga na 240 mil. lir.

V Zagrebu zaključen bienale sodobne glasbe

ZAGREB, 24. — S predstavo baletnega ansambla «Bolšoj teatra» iz Moskve se je včeraj po 14 dneh končal tretji bienale sodobne glasbe. Na tej reviji avantgardnega glasbenega ustvarjanja je nastopilo okrog 30 renomiranih ansamblov oziroma skoraj tisoč izvajalcev iz Jugoslavije in iz več evropskih in neevropskih držav. Na odru hrvatskega narodnega kazališta in v več koncertnih dvoranah so izvedli 30 del iz sodobnega glasbenega repertoarja; okrog 60 del pa je bilo prvikrat izvajano pred jugoslovansko publiko. Največ zanimanja je na letošnjem bienalu zbujalo gostovanje baletnega ansambla iz Moskve.

600 milijonov v oporoki za znanstvene nagrade

PALERMO, 24. — *Anna Buccheri La Ferla iz Palerma je določila v oporoki 600 milijonov za ustanovitev treh mednarodnih znanstvenih nagrad, ki se bodo podeljevale vsaki dve leti. Nagrade bodo znašale 20 milijonov vsaka. Ostalo svoje premoženje, ki je vredno nekaj milijard, je Buccheri La Ferla zapustila usmiljenim bratom, ki morajo voditi tudi obmorski sanatorij «Solarium Buccheri «La Ferla» v Palermu, ki sta ga 1919 ustanovila oče in mož pokojnice. Omenjene nagrade se bodo podeljevale za dela s področja medicine.*

S PROSLAV KOROŠKIH SLOVENCEV V CELOVCU

Pomembne izjave avstrijskih predstavnikov na svečanostih ob 20-letnici osvoboditve

Proslavi sta organizirali Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev

V nedeljo 16. maja so koroški Slovenci napolnili veliko dvorano Doma glasbe v Celovcu, kamor jih je povabila Zveza slovenskih organizacij na Koroškem na proslavo 20. obletnice osvoboditve Avstrije in 10-letnice podpisa državne pogodbe. Slavnosti se je udeležil tudi jugoslovanski generalni konzul Franc Pirkovič, deželni glavar Hans Sima in drugi člani koroške deželne vlade so pa poslali pozdravna pisma.

Bivši deželni glavar Ferdinand Wedenig, je kot oficialni zastopnik vicekanclerja dr. Pittermanna spregovoril najprej v slovenskem jeziku:

Dragi slovenski sodeželani!

Kot bivši deželni glavar, ki sem se osemnajst let trudil za razumevanje med večinskim in manjšinskim narodom ter za dobre odnose med sosednimi deželami, sem posebno vesel, da lahko pozdravim danes to vaše slavje v imenu gospoda vicekanclerja in predsedstva socialistične stranke Avstrije ter vam zagotavljam, da se bo le-ta kakor doslej tudi v bodoče zavzemala za pravice, ki vam grejo po državni pogodbi. To bo tem lažje, ko je od zunanjega ministra dr. Kreiskega započeta politika reševanja odprtih problemov v sodelovanju z manjšino in politika dobrega sosedstva bila potrjena tudi na nedavnem obisku avstrijske vladne delegacije v Beogradu.

Ponosen sem, da sem kljub mnogim očitkom na svojem nekdanjem položaju vedno zagovarjal in izpolnjeval tako politiko. Naj vam ob tej priložnosti izrečem svojo zahvalo, ker se zavedam, da je to bilo mogoče le ob vašem razumevanju, ob vašem sodelovanju in ob vaši pomoči.

Po težkih preizkušnjah fašističnega nasilja in v dobi združevanja Evrope ne sme biti več nacionalističnih predsodkov in nacionalne diskriminacije, temveč je naloga vseh demokratov, da se združijo v borbi za ohranitev težko priborjene svobode. Svoboda uspeva le v miru, prvi pogoj za mir pa je v medsebojnem razumevanju in zbližanju ter v mirnem sožitju med narodi.

Naj bo to spoznanje in njegovo uresničevanje zaobljuba nas vseh ob jubileju vzpostavitve svobode in neodvisnosti naše skupne domovine Avstrije!

V nemškem jeziku pa je nato med drugim dejal, da teh jubilejev ne obhajamo zato, ker bi se hoteli spominjati zločinskega početja nečloveškega nasilja, marveč da se vedno zavedamo, da nam svobode ni bila podarjena, ampak smo se morali zanjo boriti in si jo moramo vedno spet priboriti. «Socialisti smo bili med prvimi žrtvami nacizma, zato tudi znamo ceniti žrtve koroških Slovencev. Priti je morala šele druga svetovna vojna in treba je bilo ogromnih žrtev, da so ljudje končno spoznali, kam vodi nacionalizem.»

Nadalje je poudaril, da zagotavlja državna pogodba popolno enakopravnost vsem Avstrijcem ne glede na narodnost, jezik, vero in politično prepričanje. «Vem, da je glede slovenske manjšine še marsikatero vprašanje odprto, toda v skupnem prizadevanju bomo tudi tukaj našli rešitev. V prejšnjih stoletjih je bilo za manjšine v Avstriji narejeno zelo malo in šele ob doprinešenih žrtvah smo spoznali, da so koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati enakopravni državljani ter jim zato gredo tudi enake pravice.»

Ob koncu je izrazil veselje, da je bila politika dobrega sosedstva med Avstrijo in Jugoslavijo pri beograjskih razgovorih uradno priznana z najvišje strani in da so jo zdaj priznali tudi tisti, ki so prej njene pobornike še napadali — «vas koroške Slovence pa sem že vedno smatral kot dober most k sosedni Jugoslaviji!»

Slavnostni govor je imel predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki se je najprej spomnil dogodkov izpred dvajsetih let in v tej zvezi ugotovil:

Ko danes obhajamo dvajsetletnico osvoboditve Avstrije in desetletnico podpisa državne pogodbe, se nam sam po sebi vrne spomin na nepozabne dogodke pred dvajsetimi leti. Mnogi izmed vas navzočih, zlasti starejši, se boste spomnili, da smo se prav na današnji dan pred dvajsetimi leti zbrali koroški Slovenci iz vseh krajev naše zemlje v Celovcu, navdušeni in pijani veselja od zmage nad nacifašizmom. Ni nič čudno, da smo ob tej priložnosti dali duška predvsem svojim nacionalnim težnjam, saj smo po letih najhujšega nasilja, ko je bila naša beseda obsojena na molk in naše ljudstvo obsojeno na smrt, spet slišali in prepevali prelepo domačo pesem, uporno in zmagoslavno, v zavesti, da je nasilje mimo in da se začenja nova doba v narodnoosvobodilnem boju prerojenega slovenskega ljudstva. Tedaj je iz naših src privrelo kipeče hrepenenje stoletnih sanj ponižanega in tlačenega ljudstva, ki je obsojeno na smrt v najtežji dobi dokazalo, da ljudstva, ki ljubi svojo besedo, svojo kulturo in svojo svobodo, ni mogoče uničiti ne z ognjem ne z mečem! To velja splošno in ne le za naš narod in zato se prav nič ne sramujemo tega utripa ponosnih in upornih src ob rojstvu svobode v nepozabnih, navdušenja in pesmi polnih pomladnih dneh pred dvajsetimi leti.

Nasprotno se s polno zavestjo in brez pridržka priznavamo k silnemu dogajanju, ker je to zgodovinska resnica in ker ne gre izločiti iz spomina in iz zgodovine našega ljudstva take veličastne manifestacije življenjske volje, kakor je prišla do izraza v narodnoosvobodilni borbi in v borbi za nacionalno enakopravnost neposredno po zmagi nad fašizmom. Spomin in priznanje k temu zgodovinskemu dogajanju tudi za našo mladino, posebno študentsko, ne sme biti obremenitev marveč spoznanje in obveznost, da sta mir in svoboda dobrini, za katere se je treba vedno znova boriti in ju braniti. Brez dvoma ima mladina pravico, da kot neprizadeta kritično presoja dogajanja, a tega ne more na ta način, da enostavno prezre in žanika najhujšo, pa tudi najbolj junaško dobo našega ljudstva, marveč jo mora temeljito spoznati v vseh njenih mukah in težkih bojih — potem ji le-ta ne bo pomenila obremenitev, pač pa svetlo izhodišče in kažipot za smela dejanja in potrebne napore v korist mirnega sožitja med narodi.

Nato je dr. Zwitter prešel na obravnavo državne pogodbe in je omenil predvsem člen 7, ki vsebuje določila za zaščito manjšin v Avstriji. Svoje predloge za izvedbo teh določil so koroški Slovenci predložili avstrijski vladi že pred desetimi leti in ta vloga še vedno velja, kar dokazuje njeno smotrnost, realizem in upravičenost. Dr. Zwitter je v tej zvezi poudaril:

Zato nas posebno veseli, da je zadnjo nedeljo tudi Narodni svet koroških Slovencev na pragu novega desetletja prijavil iste zahteve in je tako v jubilejnem letu podpisa državne pogodbe ponovno slovesno izpričana enotnost vseh koroških Slovencev v borbi za uresničitev člena 7 in v njem zagotovljene enakopravnosti našega ljudstva!

Zavedati se namreč moramo, da je bilo vse, karkoli smo do sedaj dosegli, doseženo v skupni borbi vseh koroških Slovencev ne glede na različno politično in svetovnonazorno gledanje in da je le ta enotnost jamstvo tudi za bodoče uspehe. Saj je tudi člen 7 državne pogodbe sad te naše skupne borbe in prav starejši med vami se gotovo dobro spominjajo, koliko mitingov, resolucij in telegramov nas je pred dvajsetimi leti združilo vse Slovence od Smohora pa do Pliberka v terjanju pravic v zaščito našega narodnega obstoja in razvoja.

Uspeh ni izostal. Člen 7 in Spomenica koroških Slovencev sta žlahten sad skupnega prizadevanja, ki nas kategorično obvezujeta za skupne napore tudi v bodoče. Le-ti so namreč potrebni, ker je kljub v zadnjem desetletju brez dvoma prikazani dobri volji in pripravljenosti za realizacijo določil člena 7 in že ponovno prikazanih doseženih uspehov še mnogo odprtih vprašanj, ki čakajo na rešitev. Ne moremo mimo dejstva, da so pri izvajanju določil državne pogodbe ob desetletnem jubileju njenega podpisa ostala nerešena edinole še vprašanja pravic slovenskih in hrvaških manjšin, medtem ko je naša država na drugi strani že davno izpolnila ostale obveznosti kljub gospodarskim bremenom reparacij in odškod-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Ko smo ob koncu vojne računali, da je življenje za žicami za vedno in za vse ljudi na svetu končano, smo se motili. Na sliki južnovietnamski rodoljubi in njih simpatizerji, ki se borijo proti Američanom in svoji korumpirani vladi, so ponovno za žicami.

Deset let glasbene šole GM v Nabrežini

Zelo uspel nastop preteklo nedeljo v PD «Igo Gruden»

V šolskem letu 1954-55 je Glasbena Matica odprla svojo prvo podružnico glasbene šole v Nabrežini. V desetih letih je ta mlada glasbena šola opravila pomembno pionirsko delo v tem kraju, ki je ohranil svoj slikovit značaj slovenske kraške vasi. V svoj delokrog je pritegnila tudi mladino iz bližnjih naselij — Sempolaja, Slivnega, Mavhinj, Vižovelj, Sesljana, Stivana in od drugod.

Ker je bilo veliko povpraševanja po glasbenem pouku tudi v Devinu in so morali številni gojenci dvakrat tedensko prihajati v Nabrežino, je Glasbena Matica letos odprla podružnico tudi v Devinu.

Vse od prvega leta dalje je šola pripravila javne nastope gojencev bodisi solistov bodisi ansamblov, katerim so se pridružili kot gostje še učenci glasbene šole iz Trsta.

Močan polet nabrežinski glasbeni šoli je dala ustanovitev mladinskega pevskega zbora, ki je združil v svoj krog poleg rednih gojencev šole tudi druge mladince. Letos je začel delovati tudi mladinski pevski zbor v Devinu, ki je doslej že ponovno javno nastopil skupno z nabrežinskim zborom, ki sta se skupno preimenovala v mladinski pevski ansambel «Kraški slavček». Prav iskreno želimo, da bi se oba mladinska pevska ansambla, ki delujeta v teh najzapadnejših slovenskih obmorskih krajih Jadrana še dalje uspešno razvijala.

Delovanje glasbene šole v Nabrežini je tesno povezano z dejavnostjo prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini. Društvo je dajalo glasbeni šoli vrsto let na razpolago svoje prostore, gojenci pa so večkrat sodelovali pri raznih prosvetnih prireditvah. Ta povezanost obeh kulturno-prosvetnih ustanov je edina pravilna pot, saj je cilj obeh ta, da se slovenskemu ljudstvu in še posebno mladini omogoči kulturni napredek, kar je bilo v prejšnjih letih iz raznih vzrokov zamujeno.

Ne smemo pozabiti, da so glasbeni šoli pri njenem delovanju pomagali tudi krajevni činitelji in številni starši gojencev.

Za zaključek letošnjega šolskega leta je podružnica šole Glasbene Matice v Nabrežini, ki jo vodi prof. Erminij Ambroset, skupno z devinsko podružnico, ki jo vodi prof. Sergej Radović, pripravila dva nastopa.

Prvi nastop je bil preteklo nedeljo v dvorani PD «Igo Gruden». Nastopili so najprej gojenci klavirskega oddelka iz Nabrežine: Sonja Suban, Tamara Caharija, Tanja Franco, Ana Periot, Milojka Milič, Rosandra Kralj, Boris Zidarič, Zvonka Markovič, Majda Terčon, Vedranka Kariž, Aleksander Rojc in Jasna Logar. Zlasti Rojc in Logarjeva, gojenca višjih letnikov, sta pokazala poleg skrbne tehnične pripravljenosti tudi lepo mero muzikalnega podajanja.

Prav prisrčen je bil nastop «narodnega kvarteta» — klavir: Mojca Šiškovič, klarinet: Borut Kodrič, čelo: Iztok Kodrič, violina: Črtomir Šiškovič, ki je zaigral tri narodne pesmi.

Za zaključek pa sta združena mladinska zbora iz Nabrežine in Devina, «Kraški slavček» zapela dve Skerjančevi pesmi ob spremljavi pianistke Jasne Logar in dve narodni ob spremljavi instrumentalnega ansambla. Dirigiral je prof. Erminij Ambroset.

Dvorana PD «Igo Gruden» je bila premajhna, da bi mogla sprejeti številno občinstvo, ki je nagradilo nastopajoče s spontanim odobravanjem. Bil je pravi domač nabrežinski praznik.

Zdi se, da se je po zaslugi vztrajnega dela podružnica glasbene šole in prosvetnega društva vendarle nekaj zganilo v Nabrežini ter sodimo, da trud, ki sta ga obe ustanovi vložili v svoje delo, ne bo zaman ter da bo v prihodnje rodil še bogate sadove.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Pietro Grassi v Rossoni

Med redke slikarje, ki so v poslednji dobi uspeli najti posrečeno pot v sedanjost umetnosti, spada gotovo tudi Pietro Grassi. Njegova olja v Rossonijevi galeriji nam to ponovno potrjujejo. A tokrat je napredek na tej poti vidnejši kot sicer, ker se nam Grassi predstavlja skoro docela prenovljen v večini svojih del. Iz njegovih olj je popolnoma izginila nekdanja igra črnih črt, ki se je razvila iz uhajajočih obrisov včasih v pravi vtis dežja. Slikar se je v teh novih delih rešil grafične sestavine in njegovo slikarstvo je postalo čisto barvno utripanje.

To je vsekakor korak naprej. Vendar pa ne v abstraktno-informalnost. Od te je Grassi prevzel le one slikarske dosežke, ki mu dovoljujejo udobno hoditi vštric z njo, ne da bi se preveč oddaljil od običajnih stvarnih zasnov pokrajine, morja in tihožitij. Te so še vedno zaznavne v njegovih delih, čeprav se v nekaterih kar nevarno razkrajajo le v svetlobnost barv kot takih. Tvorijo pa take slike verjetno most med prejšnjim in bodočim načinom, ki ga nakazujejo neke značilnosti že te razstave po slogu, kot ga Grassi pričenja razvijati.

Novost teh slik je tudi v vsebini, v naslovih kot «Kristali», «Ogledala», «Okno» itd., kar delno opravičuje prozornost in zrcaljenja igre bolj geometrične oblikovnosti. Njim so sorodne slike «Nabrežni mostič», «Stara vrtna vrata» in «Sivo pročelje» zelo umerjene barvitosti.

Vendar pa bo izostren opazovalec lahko še v drugih podobah sledil razvojni poti nazaj, kot da bi stopal navzdol po stopnicah, od dela do dela, in dospel do onih slik, v katerih je pravzaprav bistvenost Grassijeve umetnosti, in izvor njegove današnje priljubljenosti med poznavalci tržaškega slikarstva. K takim lahko še prištevamo olji razgibane zasnove «Mrtvi železniški tir ponoči» in petrolejsko čistilnico» «Aquila» s pestrim morjem luči na ozadju noči. Med tema slikama in med onimi, ki smo jih prej omenili, pa je iskati zlato sredino, ki je gotovo v mojstrsko izdelanima podobama «Kraška planota nad Tržičem» in v sliki «Most na Socio».

MILKO BAMBIČ

NEKAJ ŠTEVILK O STANJU V ITALIJANSKEM KMETIJSTVU

Beg s podeželja v mesto se še ni ustavil delovno silo bo nadomestila mehanizacija

Kmetijstvo doživlja dvojno krizo: krizo vsega gospodarstva in še lastno krizo - V dobrem desetletju je zapustilo podeželje 2 milijona delovnih moči

Pred nedavnim so se na pobudo sindikatov CISL sestali na študijsko zborovanje o kmetijstvu, kjer sta govorila med drugimi sam predsednik vlade in tudi minister za kmetijstvo, ki je nekako začrtal pot za nadaljnji razvoj kmetijstva v Italiji. Kmetijski strokovnjaki prof. Vito, prof. Parenti in prof. Bandini pa so prikazali nekakšen sedanji profil kmetijstva v Italiji in nakazali nekatere možnosti razvoja v bližnji bodočnosti.

Ne bomo se spuščali v analizo tega problema, za katerega vemo, da je pereč, niti ne v to, kako so ta problem obdelali na tem strokovnem zasedanju, pač pa bomo iz nekaterih podatkov, ki so bili tu prikazani, skušali dati sliko o nekaterih problemih, ki tarejo kmetijstvo, o vzrokih sedanjega stanja, pa tudi o tem, kaj naj bi se storilo, ali vsaj, kaj se predvideva za bližnjo prihodnost.

O kmetijstvu se veliko piše in govori, toda značilno je dejstvo, da tudi ugotovitve, ki temeljijo na določenih podatkih, celo uradnih številkah, niso vedno povsem točne, kot je poudaril tudi sam minister za kmetijstvo,

Da stanje v kmetijstvu ni najboljše, izhaja tudi iz dejstva, da je bilo na samem tem kongresu poudarjeno, da se kmetijstvo ne bo razvijalo naglo, kot bi bilo želeti, pač pa da bo šlo zmerno naprej. To pa tudi zaradi dejstva — kot so tu poudarili —, ker se v kmetijstvu baje ne da izvajati neko načrtovanje, pač pa se da kmetijstvo razvijati le s finančno pomočjo.

Povsem odločno je bilo na tem zborovanju rečeno, da italijansko kmetijstvo preživlja trenutno dve krizi, in sicer krizo, ki je odvisna od splošne italijanske krize, ter krizo, ki je lastna izključno kmetijstvu in sicer kot posledica strukturalne spremembe na podeželju, ki jo je terjal celotni gospodarski razvoj in napredek. V tem splošnem gospodarskem razvoju pa je podeželsko prebivalstvo zaostalo z vsemi ustreznimi posledicami bega s podeželja v mesto.

Te ugotovitve so na tem strokovnem zborovanju podprli tudi z določenimi konkretnimi podatki. Če namreč primerjamo produktivnost kmetijstva s produktivnostjo v ostalih panogah gospodarstva, ugotovimo, da je kmetijstvo v nazadovanju. Od let 1950-51 do 1961-62 se je delež kmetijstva v okviru nacionalnega dohodka zmanjšal od prvotnih 23 na 17 odstotkov, število kmetijskega prebivalstva pa je od 1951 od 1963 padlo od bivših 43 na 23 odstotkov ali v absolutnih številkah od 8.800.000 na 5 milijonov. Ta padec števila prebivalcev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, je šo tembolj pomemben, če upoštevamo dejstvo, da so v petih milijonih ljudi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, prvenstveno starejši ljudje in pa otroci, vtem ko je veliko tako imenovanega aktivnega prebivalstva zapustilo podeželje, da bi se zgrnilo v mesta. V obdobju med 1951 in 1963 se je v nekmetijskih dejavnostih zaposlilo dva milijona in pol novih delovnih moči, toda od teh dveh milijonov in pol jih na bivše kmete odpade dva milijona,

Strokovnjaki so pri tem mnenja, da ta beg s podeželja v mesta, točneje iz kmetijstva v industrijo in terciarne dejavnosti ni nikakršen patološki pojav, iz ekonomskega vidika gledano, ker se to dogaja v vseh državah, odnosno se je to zgodilo v vseh tistih državah, ki so se iz kmetijskih razvile v industrijske. Za napredno gospodarstvo je to celo nujnost, potreba. Vendar pa so strokovnjaki hkrati poudarili, da je treba negativne posledice tega bega s podeželja v mesta zavreti, kajti sicer bo to pustilo za seboj zelo hude posledice. Deloma se je ta dotok ljudi v mesta ali bolje odtok ljudi s podeželja sicer že zavrl, z druge strani pa so se negativne posledice prevelikega bega s podeželja omilile z večjo produktivnostjo v kmetijstvu samem, kajti zanimivo je, da se je produktivnost v kmetijstvu, kljub temu, kar je bilo rečeno v začetku, vendarle bolj povečala kot v ostalih ekonomskih dejavnostih.

Seveda je k temu pripomoglo dejstvo, da se kmetijstvo razmeroma naglo mehanizira. Pred vojno n.pr. je bilo v vsej Italiji 40.000 traktorjev in drugih kmetijskih strojev, danes pa jih je v Italiji že 395.000.

Pa se eno dejstvo, ki je vplivalo na povečan učinek dela in sicer: mezde. Vtem ko so se v dobi med 1951 in 1963 plače in mezde v vseh nekmetijskih dejavnostih dvignile za 54 odstotkov, so se mezde in osebni dohodki v kmetijstvu dvignili za 91 odst. Proizvodnost v kmetijstvu pa se je, računano po vrednosti, dvignila za 200.000 lir po delovni moči.

Čeprav je bilo govora, da se odtok delovne sile s podeželja v mesto ustavlja, je bilo hkrati poudarjeno, da se za bližnjo bodočnost predvideva še nadaljnji odtok. Prej smo rekli, da trenutno odpade na kmetijstvo 23 odstotkov aktivnega prebivalstva; po računih, ki so bili prikazani na tem zborovanju, se predvideva, da se bo ta odstotek do leta 1971 skrčil na 18 odst. To se pravi, da se bo s podeželja preselilo v mesto nadaljnjih 1.500.000 ljudi.

Čeprav je ta številka zelo velika, se strokovnjakom ne zdi nemogoča in glede tega so mnenja, da kmetijska proizvodnja ne bo utrpela škode, kajti v drugih razvitih državah je odstotek kmetijskega prebivalstva še veliko nižji kot bi mogel biti že omenjeni italijanski odstotek. Seveda pa je treba te delovne moči nadomestiti predvsem z mehanizacijo. Po teh računih bi moralo italijansko kmetijstvo do leta 1971 imeti že 600.000 traktorjev, hkrati pa bi morali v Italiji spremeniti v intenzivno obdelovanje od 6 do 7 milijonov ha površin, ustvariti možnosti močnega vrtnarstva, vnesti pametno politiko glede pridelovanja žita in v splošnem in čimbolj mehanizirati kmetijstvo na splošno, živinorejo pa močno, močno dvigniti.

Sophie Daumier, mlada francoska filmska umetnica, ki je pred nedavnim končala film «Za lepo poletno jutro». Poleg nje igra v tem filmu znani francoski igralec J. P. Belmondo.

ZDRAVNIKOVO MNENJE

Luskavica ali psoriaza

Luskavica je precej pogosta kožna bolezen, za katero pa še danes znanost ne ve pravega vzroka. Pomišljali so na infekcioznost, vendar pa je ta domneva ovržena, saj zanesljivo vemo, da psoriatik ne more okužiti zdrave osebe. Mislili so tudi, da nastane luskavica zaradi motenj v delovanju endokrinih žlez (se pravi tistih žlez, ki svoje izločke, hormone, neposredno izločajo v kri), ali pa zaradi presnovnih motenj. Vse te in podobne domneve ne držijo. V novejšem času tudi navajajo, da lahko izzovejo psoriazo različni psihični in živčni pretresi, iz česar sledi, kako pestri so vzroki, ki to bolezen povzročajo.

Za luskavico zbolita oba spola, moški nekoliko pogosteje kot ženske. Prvič se lahko bolezen pojavi tako v zgodnji otroški dobi kot pri starejših ljudeh, toda najbolj pogosto se pojavi obolenje med 20. do 30. letom. Značilno je, da so luskavičarji navadno ljudje odlične fizične kondicije in lepo rejeni. Število suhcev med psoriatiki ni kdove kaj veliko. Značilno je tudi, da v času vojne psoriatične kožne spremembe pri precejšnjem odstotku luskavičarjev izginejo ali pa milejše potekajo, kar je verjetno posledica drugačne hrane in okolja.

Za psoriazo so značilne spremembe na koži. Te se lahko pojavijo v majhnem številu na določenih mestih (na iztezni strani sklepov, na komolcih, na kolenih, na kosmatem delu glave) in v takih primerih pravimo, da gre za omejeno obliko psoriaze. Če kožne spremembe zavzamejo večji del kože, govorimo o generalizirani obliki luskavice.

Za obe obliki so značilne tako imenovane papule, se pravi kožne vzbokline različne oblike, okrogle, koničaste, bradavičaste površine. Papule prehajajo druga v drugo, tvoreč najrazličnejše klinične oblike psoriaze. Spremembe so včasih komaj tako velike, kot kaplja rose, drugje kot oreh, dlan ali cela plošča, ki pokriva kožo. Te kožne bunčice so v začetku rdečkaste, a se kaj kmalu pokrijejo s srebrnkasto belimi luskami — od tod ime luskavica — ki so za to obolenje najbolj značilen znak.

Beli skladi na koži so različno debeli, čim tanjši so, tem lažje jih odluščimo. Na vsak način pa jih lahko odstranimo mehanično, celo z nohti. Pod odstranjeno lusko vidimo rdečo površino, ki se hitro ovlaži s kapljicami fine krvi.

Psoriaza kaže pri vsakem bolniku svojo posebnost. Pojavlja se lahko na tipičnih mestih, o katerih smo že govorili in takrat razpoznava ni težka. Če ima netipično lokalizacijo in netipično klinično sliko, diagnoza tudi ne bo lahka. Postavimo, da se psoriaza pojavi samo na lasišču in nikjer drugje. Tu bo treba natančno analizirati vse spremembe, saj so te lahko posledica kakega glivičnega obolenja, seboreje ali pa kake druge kronične kožne bolezni. Luskavica se lahko pojavi samo na dlaneh in podplatih; tudi to povzroča pri razpoznavi težave.

Na vsak način drži, da je lokalizirana psoriaza lažje obolenje kot pa generalizirana, kjer je prizadeta skoro vsa koža in se bolnik počuti, kot da bi bil v oklepu. V takih primerih se utegne zgoditi, da vsa koža močno pordeči, zateče in se močno lušči, tako da vsak gib spremljajo bolečine. Včasih pride pri psoriazi tudi do obolenja sklepov, kar predstavlja zelo neugodno in resno komplikacijo. Na srečo pa takih primerov ni veliko. Na splošno pa vendarle psoriaza ni nevarna bolezen, če morda izvzamemo eritrodermijo in težka sklepna obolenja, saj razen srbenja ne dela tegob. Je pa v večini primerov zelo neprijetna bolezen, ki često povzroča duševne muke, saj estetsko zelo neugodno vpliva.

Psoriaza zapeljuje tudi neuke ljudi v napačno mnenje, da je luskavičar sifilitičen. Po drugi strani pa gre pri psoriazi za izrazito kronično bolezen, ki traja leta in leta, se izboljša, a se vendar ne da ozdraviti.

Psoriatik mora biti potrpežljiv in ne sme resignirati, ampak se mora držati nasvetov zdravnika, saj se tudi moderna medicina uspešno bori s to boleznijo in dosega že lepe uspehe, seveda pa se mora, kot pravi neki sloviti dermatolog, psoriatik naučiti živeti s svojo boleznijo.

Dr. S. B.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne vpletajte svojih osebnih skrbi v poslovne naloge. Nekoliko ljubosumni boste.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Preden se z nekom poslovno povežete, ga dobro proučite. Vaš osebni prestiž bo v nevarnosti

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Lotite se samo enega dela, ker dveh hkrati ne boste zmogli. Preveč se zapirate v ožjo družbo.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Več metodičnosti in načrtnosti in vse bo prav. V čustvenih zadevah pomembna novost.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Svoje delo usmerite na nov tir, kajti po starem niste prišli nikamor. Svoje čustvene odnose brzdajte.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Do zaželenih ciljev boste prispeli le s pomočjo poslovnih zaveznikov. Svojih zadev ne obešajte na veliki zvon.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Neprijetni dogodki, ki jih bo težko uravnati. Ne dajajte nasvetov ljudem, ki jih ne potrebujejo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Vaš položaj je v nevarnosti, ker podcenjujete svoje naloge. Nekoliko preveč ste zaupljivi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Odklonite ponudbe za sodelovanje, če niste prepričani v njihovo resnost. Neki prijatelj vas bo nehote spravil v slabo voljo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Vaši posli zavzemajo preširok okvir. Držite se svojih meja, da ne vzbujate ljubosumja.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ko ste že tako daleč, pojdite do konca, vendar pa previdno. Skušajte urediti svoje družinske zadeve.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Če hočete resnično uspeti, morate biti bolj resni. Več popustljivosti in vse bo prav.

RADIO TV ELEVIZIJA

TOREK, 25. MAJA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Beneški motivi; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 «Musici del Friuli»; 17.20 Italijanščina; 17.40 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost; 18.30 Solistični inštrumenti; 18.45 Ansambel Los Españoles; 19.00 Flavtist Buddy Colette; 19.15 Dante Alighieri; 19.30 Izbor motivov; 20.00 Šport; 20.35 Kulturni odmevi; 21.00 Kromatična fantazija; 22.00 Slovenske novele; 22.30 Plesna glasba; 22.55 Komorna glasba.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.20 Juke-box; 13.45 G. Cesari: «Un testamento bizzarro»; 14.20 Orkester; 14.40 Tržaška ljudska univerza in Joyce.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Pisan spored; 8.30 Prenos RL; 11.00 Prenos RL; 11.15 Otroški kotiček; 11.45 Od opere do opere; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Popevke; 14.00 Šola in življenje; 14.20 Mladinski zbor RTV Zagreb; 15.00 Pevci lahke glasbe; 15.45 Kvintet Kranjčani; 16.00 Glasbeni paberki; 16.35 Torkov zmenek; 16.50 Pevci, ki jih imate najraje; 17.40 Glasba in fantazija; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Little Tony; 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Palmer; 22.40 Frescobaldijeve skladbe.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Pesmi leta; 10.00 Operna antologija; 10.30 Radijska šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. narodni plesi; 11.30 Melodije in romance; 11.45 Skladbe za godala; 13.10 Giro d'Italia; 14.55 Vreme na morju; 15.00 Dnevne vesti in Giro d'Italia; 15.15 Likovne umetnosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 17.25 Simf. koncert; 19.10 Oddaja za delavce; 20.00 Po dnevnih veste Giro d'Italia; 20.30 A. de Cespedes: «Quaderno proibito»; 22.40 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 9.35 Pisan spored; 10.40 Nove ital. pesmi; 11.05 Pevci lahke glasbe; 12.00 Danes v glasbi; 13.30 Po dnevnih vesteh Giro d'Italia; 14.00 Pevci; 14.30 Po dnevnih vesteh Giro d'Italia; 14.45 Glasbeni cocktail; 15.15 Vrtiljak pesmi; 15.35 Pevci lahke glasbe; 15.50 Ritmi in melodije; 16.00 Rapsodija; 16.50 Ital. narodne; 17.35 Ljudska enciklopedija; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 19.50 Giro d'Italia; 20.05 Pozor na ritem; 21.00 Valčki; 21.40 Glasba v večeru; 22.15 Jazz.

III. program

18.30 Filozofski pregled; 18.45 Schumannove skladbe; 18.55 Mojstri sodobne arhitekture; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Telemann in Torelli; 21.20 Haydnova komorna glasba; 22.00 Zgodbe iz prve svetovne vojne.

Slovenija

8.05 Ansambel V. Petriča in Trio A. Stanka; 8.25 Melodije; 8.55 Radijska šola; 9.25 Iz drugega dejanja «Era z onega sveta»; 9.45 Plesni orkester RTV Ljubljana; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Pesmi o Titu; 12.30 Iz koncertov in simfonij; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola; 14.35 Nova pesmica; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Majhni ansambli; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Klarinetist Alojz Župan; 20.20 Radijska igra; 21.21 Serenadni večer; 22.10 Melodije za lahko noč; 23.05 Iz del. jug. skladateljev

Ital. televizija

8.30 Šola; 16.00 Giro d'Italia; 18.00 Spored za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.15 Likovne umetnosti in arhitektura; 19.55 Športne vesti in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 A. Guinness: «Uno strano detektive»; 22.30 Književnost in umetnost, 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.10 Pregled prireditev; 21.15 Renato Rascel v «Henriku 61»; 22.45 Jugoslavija-Italija v košarki, ob koncu zadnje športne vesti.

Jug. televizija

14.00 Poročila; 14.10 Seleniti — mladinska oddaja; 15.00 Berlin: Evropsko prvenstvo v boksu; 18.00 Avto cesta Bratstvo in edinstvo; 18.15 Rezerv. čas; 18.30 Mladinski TV klub; 19.25 Srečanja s Titom — pogovori z delegati; 19.50 Poročila; 20.00 Svečanost ob podelitvi štafetne palice predsedniku Titu; 21.30 Posnetek športnega dogodka; 23.00 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19.5, najnižja 12.8, ob 19. uri 18; vlaga 73 odst., zračni tlak 1016,5 narašča, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 16,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 25. maja
Nasko
Sonce vzide ob 4.25 in zatone ob 19.40. Dolžina dneva 15.15. Luna vzide ob 2.04 in zatone ob 13.18
Jutri, SREDA, 26. maja
Dragica

VČERAJ V TRSTU IN V REDIPULJI

Slovesne proslave ob 50-letnici vstopa Italije v 1. svetovno vojno

Slovesnosti v Redipulji se je v imenu vlade udeležil minister za obrambo Andreotti - Slovesna izvedba Verdijevega Requiema

Ob 50. obletnici vojne napovedi Italije Avstriji sta bili včeraj ob 9. uri zjutraj na Trgu Unità in pozneje v gledališču Verdi svečani manifestaciji, ki sta ju priredila generalni vladni komisariat in tržaška občina.

Že v zgodnjih jutranjih urah so začele prihajati na obalo razne vojaške enote 151. pehotnega polka, ki so se takoj nato namestile na desni strani Velikega trga nasproti častni tribuni pred prefekturo. Poleg vojaških enot so se manifestacije udeležili tudi enote policije, finančne straže in karabinjerjev.

Na slavnostni tribuni so prisostvovali slovesnosti prefekt dr. Mazza, predsednika deželnega sveta oziroma deželnega odbora dr. de Rinaldini in dr. Berzanti, župan Franzil in druge politične in upravne oblasti. Na obeh straneh tribune so stali predstavniki raznih bojevniških organizacij.

Točno ob 9. uri so ob zvokih trobent prikorakali na trg vojaki, ki so nosili zastavo 151. pehotnega polka in mestni redarji s tržaško zastavo. Takoj nato je general Barberis prebral poslanico predsednika republike, proglas ministra za obrambo in povelje načelnika generalnega štaba oboroženih sil. V kratkem nagovoru je general Barberis orisal nato pomen vojne proti avstroogrski monarhiji pred 50 leti.

Temu delu manifestacije je sledila podelitev petih odlikovanj za vojaške zasluge sorodnikom padlih ali pa še živečim bivšim bojevnikom.

Takoj nato je predsednik tržaške sekcije Združenja vojnih sirot polk. Giuseppe Bellini podelil pet štipendij sirotam padlih bojevnikov.

Drugi del proslave je bil ob 10.30 v gledališču Verdi, katerega so se udeležili med drugimi tudi predstavniki raznih šol in ustanov. Slovesnost je otvoril župan Franzil, ki je predstavil prisotnim uradnega govornika Biagia Marina.

V okvir teh proslav je spadal tudi jahaški karabinjerski karuzel na dirkališču na Montebellu. Te zelo pestre slikovite prireditve so se udeležili najvišji deželni in krajevni predstavniki. Konjeniški oddelki, ki so izvajali program in pri tem pokazali izredno sposobnost, so bili pod poveljstvom polk. Galvaliggia. Sodelovala je tudi karabinjerska godba na pihala. Karuzelu je prisostvovala velika množica gledalcev.

Predvčerajšnjim zjutraj pa je bila na obalni cesti slovesna parada alpincev, ki so ob priliki 24. maja priredili v Trstu svoje vsakoletno zborovanje. Slovesnosti so prisostvovali obrambni minister Andreotti, minister trgovske mornarice Spagnolli, podtajnik ministrstva za obrambo Pelizzo, načelnik generalnega štaba gen. Aloja, predsednik deželnega sveta dr. de Rinaldini, vladni generalni komisar dr. Mazza, župan Franzil, številni višji častniki in predstavniki oblasti. Parada se je začela z mimohodom vojaške edinice alpincev, katerim so sledili bivši bojevniki.

Sinoči je bila v Redipugli spominska slovesnost v čast padlim bojevnikom, ki počivajo na tamkajšnjem vojaškem pokopališču. Slovesnosti so se udeležili minister Andreotti kot zastopnik vlade, podtajnik Pelizzo, predsednika deželnega sveta in deželnega odbora de Rinaldini in Berzanti ter številni predstavniki drugih oblasti.

Ob priliki te spominske svečanosti so prinesli iz Rima zastave razpuščenih pehotnih polkov, ki so sodelovali v borbah prve svetovne vojne.

Slovesnost se je začela ob 19,45. Milanski simfonični orkester italijanske radiotelevizije je pod vodstvom dirigenta Franca Caracciola izvedel Verdijev «Requiem». Pri izvajanju programa sta sodelovala tudi milanski zbor italijanske radiotelevizije in stalni zbor gledališča «Massimo» iz Palerma pod vodstvom dirigenta Giulia Bertola, ter solisti.

Ob začetku slovesnosti so prižgali vrsto bakelj ter osvetlili z žarometi grobišče.

Slavnostna seja deželnega sveta

Jutri bo preteklo leto dni, odkar je bil umeščen deželni svet. Zato bo jutri ob 9. uri kratka seja deželnega sveta, na kateri bo predsednik de Rinaldini govoril o tem zgodovinskem dogodku ter na kratko orisal dejavnost sveta v prvem letu njegovega obstoja. Po seji pojdejo vsi svetovalci v Gradež, kjer bodo gostje na sprejemu, ki ga priredi tamkajšnja turistična ustanova.

Deželni odbor je na eni izmed njegovih zadnjih sej razpravljal o tem, da bi določili dan za proslavo deželne avtonomije. Na podlagi ravnanja drugih avtonomnih dežel so sklenili, da bodo proslavljali 31. januar, dan proglasitve deželnega statuta.

Obisk predsednika republike Saragata

Danes bosta predsednik deželnega odbora Berzanti in deželnega sveta de Rinaldini sprejela na letališču Rivolto predsednika republike Saragata, katerega bosta spremljala na njegovem kratkem obisku v Furlaniji ob tamkajšnjih vojaških vajah.

Urnik spominskega teka osvoboditve po Tržaškem

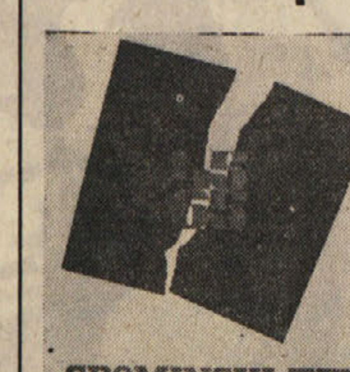

Jutri popoldne bo prvi tekač STEDA stopil na progo, dolgo nekaj sto km. Veliki spominski tek dvajsetletnice osvoboditve se bo tako začel in palica s spomenico slovenske mladine bo romala preko vseh zamejskih krajev, kjer prebivajo naši ljudje.

Prireditev se bo začela z manjšo slovesnostjo ob zgornjem Belopeškem jezeru, od koder bo prvi tekač stekel 26. t. m. točno ob 16. uri. Palica bo prehajala iz roke v roko in bo prispela ob 18. uri v Šempeter Slovenov v Benečiji, odkoder bo nadaljevala pot do vasi Matajur. Ob 18.40 bo tek zopet krenil na pot in ob 20.00 bo pri mostu pri Podgori sprejel palico goriški mladinec, ki jo bo ponesel do Števerjana, kjer bo prvo noč prenočila.

Naslednjega dne bo pot vodila tekače preko Goriške. Ob 14.00 bo zopet stekel tekač proti Oslavju, Pevmi, Podgori in Gorici, od koder bodo drugi mladinci nadaljevali pot preko Sovodenj, Rupe, Gabrja, Dola in Poljan do Doberdoba. V to vas bodo tekači prispeli ob 17.00.

V petek 28. t. m. bodo Doberdobci pretekli še preostali del goriške proge do pokrajinske meje med Tržaško in Goriško. Tu bodo palico prevzeli mladinci s Tržaškega ter jo ponesli skozi vse tržaško ozemlje Doberdobci bodo krenili iz svoje vasi ob 17.45 in bodo predali palico na cesti Gorica - Trst ob 18.15.

Urnik tržaškega dela proge pa bo takle:

PETEK, 28. MAJA

Medja vas 18.30
Štivan 18.40
Devin 18.52
Sesljan 19.05
Vižovlje 19.15
Cerovlje 19.27
Mavhinje 19.42
Prečnik 20.02
Šempolaj 20.12
Praprot 20.15
Nabrežina 20.30

V Nabrežini bo ob prihodu teka posebna proslava.

SOBOTA, 29. MAJA

Odhod iz Nabrežine ob 13.55 in predaja palice naslednjemu odseku pri stebrih na cesti med tržaško in nabrežinsko občino, točno ob 14. uri.

Nato pa:
Sv. Križ 14.35
Salež 15.02
Zgonik 15.30
Prosek (pokopališče) 16.05
Kontovel 16.15
(v Zgoniku, Saležu in Kontovelu bodo krajše proslave.)
Prosek (postaja) 16.35
Repnič 16.55
Repen 17.14
Tabor 17.24, (prevzem palice pri hotelu Kras)
Fernetiči 17.44
Gropada 18.20
Padriče 18.25
Trebče 18.38
Opčine (strelišče) 18.55
Opčine (pokopališče) 19.02 (10-minutni postanek)
Barkovlje (pokopališče) 19.25
Ul. Ghega 19.41
Ul. M. D'Azeglio 19.57
Kulturni dom 19.59
Dijaški dom 20.10 (10-minutni postanek)
Sv. Ivan (Škamperle) 20.30 (krajša proslava).

NEDELJA, 30. MAJA

Odhod od Sv. Ivana ob 10.00
Lonjer 10.15
Katinara 10.21
Boršt 10.28
Ricmanje 10.43
Rižarna 11.13 (v zadnjih treh krajih 10-minutne proslave)
Škedenj (pomol) 11.33 (nato prevoz palice z ladjo v Milje)
Milje 12.00
Korošci (Sv. Barbara) 12.30 (proslave v Miljah in Korošcih)
Oreh 12.50
Mačkovlje 13.10 (proslava)
Prebeneg 13.35
Dolina 13.45
Boljunec 14.00 (postanki v obeh krajih)
Jezero 15.45 (pri vodnjaku)
Bazovica 16.30

Zadnja menjava tekačev bo prispela na zborni prostor med proslavo.

Slovensko gledališče v Trstu
Predstave v Kulturnem domu

Danes, 25. maja ob 20.30 v prosvetnem domu na Opčinah

PARTIZANSKI VEČER

(Ob 20-letnici zmage)

Gostovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča iz MARIBORA

Vratislav Blažek

TRETJA ŽELJA

Veseloigra v treh dejanjih s prologom
V sredo, 26. maja ob 21. uri (premierski abonma)
v četrtek, 27. maja ob 17. uri (abonma I. in II. popoldanski)
v petek, 28. maja ob 21. uri (abonma I. ponovitev ter red A in B)

V slovenskem dijaškem domu v Trstu bo v sredo 26. t.m. ob 20. uri tradicionalna

Kosovelova proslava

Letos izpolnijo program gojenci Glasbene Matice in mladi literati, ki sodelujejo v Literarnih vajah in drugod.
Vstop prost

Prosvetno društvo Ivan Cankar — Danes, 25. t.m. ob 20.45 bo mladinska dramska skupina uprizorila veseloigro v dveh dejanjih

JOSIPA FIŠERJA

«Striček prihaja»

Prireditev bo v društveni dvorani v Ul. Montecchi 6.

ZA REŠITEV LADJEDELNICE SV. MARKA

Danes od 10. ure dalje stavka in zbiranje podpisov meščanov

Podpise bodo zbirali na številnih mestnih trgih in v predmestjih - Po mestu nalepljeni lepaki s pozivi vladi in parlamentu

Danes ob 10. uri bodo delavci ladjedelnice Sv. Marka in delavci vseh zunanjih podjetij zapustili delo in stavkali do jutri zjutraj. S stavko bodo ponovno poudarili svojo odločenost, da ne bodo dopustili, da se ladjedelnica ukine ali pa njena dejavnost preusmeri na morebitno popravilo ladij. Stavka je enotna, saj sta jo napovedali obe sindikalni organizaciji kovinarjev.

Včeraj so se po vsem mestu pojavili lepaki s pozivom za rešitev ladjedelnice, naslovljenim na predsednika vlade Alda Mora, na predsednika senata Cesara Merzagoro in na predsednika poslanske zbornice Bucciarellija Duccija. Vsebino poziva smo že objavili v naši nedeljski številki.

Danes ob 10.30 pa bodo začeli na raznih mestnih trgih in v okolici zbirati podpise pod poziv. Sindikati vabijo meščane, naj se v čimvečjem številu odzovejo in naj s svojimi podpisi izpričajo svojo odločno zahtevo, da ohranimo ladjedelnico, ki je stržen našega gospodarstva, saj ne žive od nje le delavci, ki delajo v njej, marveč tudi številni podjetniki, ki opravljajo s svojimi delavci razna dela v ladjedelnici in v svojih obratih, kakor tudi številni obrtniki. Sicer pa je že splošna stavka 23. februarja pokazala, kako se vse mesto zaveda pomena ladjedelnice za Trst. Prav tako kot je bila važna stavka pa je tudi važno, da podpiše čimveč meščanov omenjeni poziv, ki ga bodo poslali v Rim v obliki peticije.

Podpise bodo zbirali na naslednjih krajih: na Borznem trgu, na Ponterošu, na trgih Garibaldi, Goldoni, Sv. Jakoba, Perugino, Stare mitnice, Oberdan in Čavana, v Rojanu, na Greti, pri Sv. Ivanu, v Skednju in na Trgu Marconi v Miljah.

Stavka v občinskih otroških vrtcih

Učiteljice in vodstveno osebje občinskih otroških vrtcev so sklenili na svoji skupščini, da napovedo v jutranji in popoldanski izmeni dveurni stavki. Učiteljice v jutranji izmeni nastopijo službo šele ob 10.30, v popoldanski izmeni pa končajo službo ob 14. uri. Osebje vrtcev je predložilo zahteve po izboljšanju prejemkov že januarja, toda občinska uprava je pristala samo na rešitev nekaterih nepomembnih zahtev vrtnaric. Zato pa so napovedale stavko.

Brzojavka KPI Tavianiju glede spomenika v Miljah

Deželni odbor KPI je poslal notranjemu ministru Tavianiju sledečo brzojavko: Deželni odbor KPI ponavlja v imenu komunistov dežele Furlanije-Julijske krajine odločen protest proti prepovedi odkritja spomenika padlim partizanom miljske občine z napisom v italijanskem in slovenskem jeziku. Zato zahteva takojšnje dovoljenje, katerega zakasnitev žali in prizadeva demokratične pravice in ideale enakopravnosti, ki izhajajo iz odporniškega gibanja.

V Naselju S. Sergio bo danes slovesnost. V navzočnosti predstavnikov oblasti z županom dr. Franzilom na čelu, bodo položili temeljni kamen za novo osnovno šolo, pokrili bodo streho nove župne cerkve in otvorili nov sedež občinske delegacije.

Slovesnost se bo začela ob 10. uri.

V SREDO, ČETRTEK IN V PETEK

Mariborsko gledališče tri dni v Kulturnem domu

Uprizorilo bo sodobno češko satiro «Tretja želja». Predstave so vključene v redne abonmaje

V sredo 26., v četrtek 27. in v petek 27. t.m. bo na povabilo Slovenskega gledališča iz Trsta gostovalo v Kulturnem domu SNG iz Maribora. Tržaškemu občinstvu se bo predstavilo s češko komedijo Vratislava Blažka «Tretja želja». S to predstavo se bo SG iz Trsta oddolžilo svoji publiki, saj je to deseto delo, ki prihaja v poštev za abonente in je to obenem tudi zadnje delo v letošnji sezoni, ki se bo zaključila v ponedeljek, 31. maja v Kulturnem domu s «Partizanskim večerom».

SNG iz Maribora gostuje pri nas po mnogih letih in to gostovanje zadobiva še poseben pečat, saj je Maribor, upoštevajoč dejstvo, da leži na avstrijski meji, prav tako kakor Trst zelo tenkočuten za periferično obmejno kulturno problematiko. Iz njihovega zanimivega repertoarja smo izbrali prav to komedijo, ki je resnično razvedrilo, pa čeprav je to hkrati tudi ostra satira.

O komediji in o avtorju smo povzeli iz gledališkega lista mestnih praških gledališč nekaj izvlečkov: «Vratislav Blažek pa je glede na naše skromne literarne razmere v resnici tako napadalen avtor, da ima zavoljo tega večkrat neprijetnosti. Poleg tega je to avtor, ki mu od svojih začetkov na sceni «gledališke satire» vedno za nekaj gre, s čimer pa si otežuje življenje, ki bi mu bilo gotovo prijetnejše, če bi se omejil, kot marsikateri izmed njegovih prebrisanejših kolegov, na izdelovanje nepomembne, zato pa zajamčeno «neškodljive» zabave. Kajti pri nas je, posebno kar se satire tiče, prevladal nazor, da je bolje, če je satira za naše življenje popolnoma nepomembna in odvečna, kot bi bezala po tem, česar se ni dobro dotikati, kar bi marsikomu ne ugajalo in zaradi česar bi kratkomalo lahko nastalo «nepotrebno» razburjenje — in razburjenje kakršnekoli vrste so imeli pri nas že od nekdaj za nekaj povsem nepotrebnega in celo nedostojnega.»

Režijo in scenografijo sta kot gosta iz Češkoslovaške oskrbela Antonin Moskalyk in Miloš Ditrich. Kostumografijo pa je oskrbela Vlasta Hegedušič.

Tiskovni urad Slovenskega gledališča

Zakoncema Mercedes in Arnaldu Pittoniju, pokrajinskemu tajniku PSI in deželnemu svetovalcu, se je rodila ljubka hčerkica Barbara. Iskreno čestitajo tovariši. Čestitkam se pridružuje tudi Primorski dnevnik.

Darki in Marjanu Pertotu se je v nedeljo rodil brhek sinček
Aleksej
Prisrčno jima čestita z najlepšimi željami za novorojenčka Narodna in študijska knjižnica.
Čestitkam se pridružuje tudi Primorski dnevnik.

VČERAJ V KULTURNEM DOMU

Otvoritev razstave osmih primorskih likovnih umetnikov

Sinoči je bila v Kulturnem domu v razstavnem salonu v tretjem nadstropju otvoritev razstave del osmih primorskih likovnikov, ki živijo in delajo v raznih središčih takoj onstran meje. V glavnem gre za mlajše ljudi, ki pa so se že pojavili tako pri nas v Trstu samem, ali v bližnjih mestih na tej strani meje, nekateri pa tudi na večjih likovnih prireditvah velikih mest, da ne omenjamo njihovega sodelovanja na raznih razstavah v Sloveniji in Jugoslaviji nasploh.

S svojimi deli se je predstavil Zvest Apollonio iz Kopra, ki je na stene razstavnega salona razobesil šest svojih listov; Mire Cetin, ki je po rodu iz Planine pri Postojni, živi pa v Kopru, razstavlja tri dela; Ivan Varl, ki živi in dela v Sežani, razstavlja štiri platna; Ivo Lenščak-Pilon, ki je doma iz Ajdovščine, kjer tudi živi, je na razstavo prinesel tri dela, njegov some-čan Danilo Jejčič pa štiri; Rudi Pergar, ki je doma iz Predmeje, živi pa v Novi Gorici, razstavlja dve deli.

Poleg teh šestih slikarjev pa sodelujeta na tej razstavi še dva kiparja. Janez Lenassi, ki živi in dela v Portorožu, kjer vodi znano mednarodno likovno manifestacijo «Forma viva» razstavlja štiri skulpture, prav toliko kipov razstavlja tudi Jože Pohlen, ki je po rodu iz Hrastovelj, živi in dela pa v Kopru. Pohlen je prinesel na razstavo štiri svoje žgane gline — štiri ženske kipce.

Med publiko, ki je prišla na otvoritev, smo med drugimi videli jugoslovanskega generalnega konzula v Trstu Rudija Janhubo in predsednika Slovenske kulturno gospodarske zveze Borisa Raceta.

DRŽAVNA SREDNJA ŠOLA V DOLINI
vabi na

zaključno šolsko prireditev

ki bo v četrtek 27. maja ob 16. in 20. uri v kino dvorani v Dolini.

Slovenski akademski klub Jadran vljudno vabi na nastop skupine **«Gledališče mladih 65»**, ki bo uprizorila 2. junija ob 20. uri v gledališki dvorani Kulturnega doma dramo Erwina Sylvanusa: **Korczak in otroci** in montažo pisem na smrt obsojenih. S to prireditvijo se želi slovenska mladina oddolžiti spominu padlih za svobodo.

PROSVETNO DRUŠTVO «SLAVKO ŠKAMPERLE» pri Sv. Ivanu sporoča vsem vodjem in pevovodjem vokalnih oktetov, da so pri organizaciji revije vokalnih oktetov nastale nepredvidene ovire. Prireditev revije, ki je bila določena za 12. junija t., je zato prenesena na otvoritev sezone v jeseni.

ODBOR

PO ZAKLJUČKU TRGOVSKE MANIFESTACIJE TREH OBMEJNIH PODROČIJ

Tržaški poslovni ljudje zadovoljni z letošnjim sejmom «Alpe-Adria»

Potrebno bi bilo, da bi se kontingent 1,750.000.000 lir v vsako smer, povečal vsaj na 2 milijardi

V nedeljo zvečer so se na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprla vrata 4. mednarodnega sejma obmejne blagovne izmenjave «Alpe—Adria», ki ga je 15. maja odprl podpredsednik zvezne gospodarske zbornice Risto Bajalski. Kakor smo že omenili, je bil letošnji «Alpe—Adria» mnogo bolj pester in zanimiv kakor v prejšnjih letih, k čemur je pripomoglo zlasti večje število nastopajočih podjetij (93 domačih, 64 iz Italije in 21 iz Avstrije, to je skupno 178 firm) in znatno večje zanimanje razstavljavcev in poslovnih ljudi za razširjene možnosti konkretnega poslovanja.

Kako sodijo tržaški trgovci in poslovni ljudje o letošnjem sejmu «Alpe—Adria»? V tem smislu smo se pozanimali za mnenje nekaterih vidnejših podjetnikov z našega področja, ki redno nastopajo na vsakoletni ljubljanski prireditvi. Prvi vtisi, ki ga beležimo pri vseh anketiranih operaterjih je ta, da je bil letošnji sejem «Alpe—Adria» daleč bolj zanimiv — s poslovnega vidika — kakor prejšnja leta. Tudi poslovanje na njem se je odvijalo bolj sproščeno in ob znatno širšem interesu prizadetih strank. Čeprav se poslovna aktivnost nastopajočih operaterjev ni zaključila z zaprtjem sejma, temveč se bo nadaljevala še do 10. junija, ko zapade rok za predložitev zadevne dokumentacije v odobritev merodajnim oblastem (za trgovce z našega področja zunanjetrgovinskemu oddelku pri generalnem vladnem komisariatu), je bilo na sejmišču ob Titovi cesti ves čas mnogo bolj živahno kakor lani ali predlanskim. Med obiskovalci je bilo letos tudi več poslovnih ljudi iz Slovenije, še posebno iz ostalih jugoslovanskih republik.

Italijanski poslovni ljudje z industrijskega področja so nastopili v večini primerov z namenom, da navežejo s sorodnimi jugoslovanskimi podjetji tesnejše stike in nove oblike tehnično industrijskega sodelovanja, kakršen je na primer sporazum dosežen med pordenonsko tovarno Zanussi-Rex in slovensko tovarno Gorenje, ali sporazum med tržaško firmo Nascimben in podjetjem «Alupminij» iz Komna. V tej zvezi velja poudariti, da so nekateri industrijci iz tržaške, goriške in videmske pokrajine prišli na ljubljansko razstavo s konkretnimi predlogi, ki lahko doživijo v najkrajšem času otipljiv uspeh. Neki industrijec iz Tortone, na primer, je po svojem tržaškem zastopniku na sejmu iznesel predlog, naj bi katero izmed jugoslovanskih podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo električnih motorjev manjših dimenzij, prevzelo skrb za dobavljanje pogonskih strojev za pogon naprav v mehaničnih delavnicah, ki bi jih s svoje strani dobavljala omenjena italijanska firma, itd.

Povečano število nastopajočih podjetij na letošnjem sejmu «Alpe—Adria» pa je še posebej poudarilo potrebo, da se kontingent 1 milijarde 750.000.000 lir v vsako smer po možnosti dvigne vsaj na 2 milijardi ali še čez, kajti delež posameznih operaterjev na delnih kontingentih za posamezne postavke na uvoznem in izvoznem seznamu se je letos znatno skrčil. Obseg, ki ga bo sejem «Alpe—Adria» lahko dosegel v prihodnjih letih, če se bo zanimanje za to prireditev še kaj povečalo, bo namreč narekoval nujno razširitev mej za trgovinsko poslovanje na njem. V tem trenutku, ko je valutno vprašanje v Jugoslaviji še vedno odprto in precej pereče in ko tudi italijanski izvozniki težko plasirajo v tujino domačo proizvodnjo, bi bila razširitev osnove za sklepanje kupčij v okviru sejemske prireditve «Alpe—Adria» nadvse koristna in potrebna.

Zaletel se je v obcestni drog

Včeraj popoldne so na nevrokirurški oddelek bolnišnice sprejeli 50-letnega železničarja Maria Stubelja iz Nabrežine - Kolodvor 78, ki je malo prej postal žrtev prometne nesreče. Ko se je na vespi TS 19881 peljal po cesti v Šempolaju proti domu, je v bližini stavbe št. 61 v Šempolaju, iz neznanih razlogov trčil v železen drog cestnega znaka. Zaradi sunka se je Stubelj prevrnil ter se ranil po zatilju in rokah. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti 10 dni.

Šolske vesti

Razstava risb gojencev učiteljišča v Ul. Caravaggio 4-I je odprta vsak dan od 10. do 12. ure in sicer do 10. junija.

Izleti

Prosvetno društvo Andrej Cok z Opčin priredi 2. junija 1965 enodnevni izlet v Velenje. Vpisovanje pri Draščkovih.

* * *

Prosvetno društvo v Skednju organizira v nedeljo 30. maja t.l. izlet v Škofjo Loko in Ljubljano. Vpisovanje vsak dan, razen v sobotah in nedeljah, od 20.30 do 22. ure na sedežu društva, Ul. di Servola 124-I.

* * *

SPDT priredi 6. junija izlet v Crni vrh in vzpon na Javornik, kjer bo planinski pohod. Na izlet so vabljeni tudi vsi starejši odborniki in člani SPDT, da skupaj proslavimo dvajsetletnico osvoboditve.

Vpisovanje v Ul. Geppa št. 9 do vključno 3. junija t.l. Pravila za planinski pohod so javljena na športni strani.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

23. in 24. maja 1965 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 77-letni Giovanni Zobin, 61-letni Giuseppe Bonitta, 70-letni Filiberto Di Clerico, 81-letni Andrea Pitacco, 86-letna Cleonica Vigna, 62-letni Giovanni Battista Menon, 81-letni Giacomo Ferluga, 70-letni Michele Colonna, 74-letni Giusto Ferluga, 75-letni Amedeo Bolelli, 82-letna Maria Cumar vd. Lorenzi, 84-letni Rodolfo Palani, 86-letna Maria Battic vd. Matievich, 76-letna Maria Braconi vd. Rossolini, 57-letna Mercede Bena, Barbara Vitti, stara 8 dni.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(24. 5. — 30. 5.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

Služba od 13. do 16. ure

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2;

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča se danes začenja prodaja vstopnic za razpoložljiva mesta za deseti in zadnji koncert spomladanske simfonične sezone, ki bo v sredo 26. t.m.

Orkester gledališča Verdi bo vodil dirigent Antonio Pedretti, sodelovala pa bo pianistka Maureen Jones. Na programu so skladbe: Smetana — Uvertura iz opere «Prodana nevesta»; Viozzi — Epizoda za Bensa Battilano; Brahms — Variacije na Haydnovo temo; Beethoven — Klavir za koncert in orkester.

Kino

Nazionale 16.00 «Scappamento aperto». Jean Paul Belmondo. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Arcobaleno 16.00 «Il sole scotta a Cipro» Eastmancolor. Dirk Bogarde, Susan Strasberg.
Excelsior 15.30 «Agente 007 dalla Russia con amore» Sean Connery.
Fenice 16.00 «La tigre ama la carne fresca» Kriminalni film.
Grattacielo 16.00 «Quando l'amore se n'e andato». Bette Davis. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 15.00 «Le spie uccidono a Beiruth» Colorscope. Dominique Boschero, Richard Harrison.
Filodrammatico 15.00 «Vacanze sulla spiaggia» Technicolor. Bob Cummings, Dorothy Malone.
Aurora 16.30 «Soldato sotto la pioggia»
Cristallo 16.00 «Minesota Clay» Technicolor. Cameron Mitchel.
Garibaldi 16.00 «Amante di guerra» Steve McQueen, Robert Wagner.
Capitol 16.30 «Il baro» Technicolor. Robert Hossein. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero 16.30 «Strani compagni di letto»
Vittorio Veneto 16.00 «L'uomo di Rio» Technicolor. Jean Paul Belmondo.
Moderno 16.00 «La quercia dei giganti» Technicolor. Van Hefflin, Susan Hayworth.
Astra 16.30 «Contratto per uccidere» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Astoria Danes počitek. Jutri ob 16.00 «Tom Jones» Technicolor.
Abbazia 15.30 «Il cow boy col velo da sposa» Technicolor. Maureen O'Hara, H. Mills.
Ideale Danes počitek. Jutri ob 16.00 «Vacanze d'estate» Technicolor.
Skedenj 16.00 «Assassinio sul treno» Margaret Rutherford, Arthur Kennedy.

ANOMALIJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA PRORAČUNA

Na plače občinskim uslužbencem odpade 81 odst. dohodkov občine

Za redne plače 3384 uslužbencev in za 227 priložnostnih plač bo občina letos izdala 7.250.741.000 lir

Tržaška občinska uprava že mnogo let skoraj vse svoje redne dohodke porabi za plače, pokojnine in socialne dajatve uslužbencev. Res je sicer, da tržaška občina, čeprav je središče pokrajine, nima sorazmerno z drugimi podobnimi občinami visokih rednih dohodkov, ker ima zelo majhno zaledje. Od nekaj nad 300.000 prebivalcev v pokrajini, jih tržaška občina šteje nad 280.000. Čeprav so se redni dohodki zlasti v zadnjih dveh letih mnogo povišali zaradi izrednega pritiska davčnega vijaka, požrejo izdatki za osebje in za pokojnine skoraj vse te dohodke. Sicer pa je treba omeniti, da ni morda nobene občine v Italiji, ki bi imela sorazmerno s številom prebivalcev toliko uslužbencev, kot jih ima tržaška občina, čeprav se njeni sedanji upravitelji izgovarjajo, da je to posledica vojne dediščine in neurejenih povojnih razmer v našem mestu. O tem bi se dalo sicer mnogo razpravljati, ali je občinska uprava takoj po vojni pravilno ravnala, da je zadržala v službi vse tiste uslužbence, ki so jih med vojno začasno namestili v nadomestilo stalnih uslužbencev, ki so bili v vojski. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da so takoj po vojni sprejeli v občinsko službo veliko število oseb izključno iz strankarskih razlogov. Demokristjani, republikanci in socialdemokrati, ki so bili na oblasti, so vrinili v občinsko službo veliko število svojih večjih in manjših aktivistov, o čemer smo že večkrat pisali in je potrebno, da to sedaj ponovimo, ko imamo pred seboj poročilo odbornika za finance, ki zagovarja politiko tistih let in trdi, da tedaj občinska uprava ni imela druge izbire.

Iz poročila dr. Verze, ki ga je podal na seji občinskega sveta ob obrazložitvi letošnjega proračuna, je razvidno med drugim naslednje:

Tržaška občinska uprava ima sedaj v službi 3384 uslužbencev; poleg tega pa bodo letos izdali priložnostnih plač za skupno 227 polno zaposlenih oseb. Vse to osebje bo letos stalo občino 7.250.741.000 lir, kar predstavlja 52,2 odstotka vseh dejanskih izdatkov in 81 odstotkov dejanskih dohodkov (brez državnega prispevka za kritje primanjkljaja).

Če se upošteva, da bo letos občinska uprava plačala za pokojnine svojih bivših uslužbencev 1 milijardo 300.000.000 lir, potem znašata omenjena odstotka 61,5 odnosno 95,8. Iz tega je razvidno, ugotavlja odbornik, da je to stanje zelo resno in da ogroža celotno redno dejavnost občinske uprave.

Ta položaj ugotavlja odbornik, izhaja iz političnih, socialnih in upravnih dogodkov v preteklosti, zaradi katerih je bila občinska uprava prisiljena sprejeti samo enosmerno rešitev. Tako je bila, po mnenju odbornika, občina prisiljena obdržati v službi vse osebje, ki je bilo izredno zaposleno med vojno; leta 1947 pa je sprejela v svojo režijo celotno trošarinsko službo, ki je bila do tedaj dana v zakup zasebnikom. Leta 1961 so bili mestni redarji, ki so bili od konca vojne do tedaj v sklopu ZVU in nato vladnega komisariata, ponovno vključeni v sestavo občinske uprave, s čimer se je število občinskih uslužbencev povečalo za 326. V zadnjih letih se je okrepila tudi služba mestne čistoče za 100 novih uslužbencev. Leta 1961 so sprejeli v službo 30 trošarinskih agentov; istega leta je bila municipalizirana pogrebna služba in je bilo 40 oseb vključenih v sestavo občinskega osebja. Prav tako je leta 1961 openski tramvaj postal občinska last in je tako 89 uslužbencev openskega tramvaja prešlo v občinsko službo.

To je sicer vse res, kar ugotavlja odbornik. Toda v poročilu manjkajo podatki, koliko manj delavcev je sedaj zaposlenih pri občinskem tehničnem uradu, ki so bili še do pred desetimi leti v občinski službi in so popravljali občinske ceste in ulice, saj jih je sedaj v službi samo še 94. Danes so skoraj vsa dela izročena zasebnim podjetjem. Prav tako je občinska uprava v zadnjih letih porabila na stotine milijonov lir za mehanizacijo anagrafskega, matičnega in drugih občinskih uradov, število osebja pa se v tem času ni zmanjšalo.

DOKONČNI PODATKI ZBORNICE ZA APRIL

Občutno nazadovanje prometa po morju in po železnicah

V aprilu je rahlo napredoval samo promet s tovornjaki, ki je prav tako nazadoval v skupnem obdobju štirih mesecev

Tržaška trgovinska zbornica je objavila dokončne podatke o gibanju blagovnega prometa v tržaškem pristanišču v preteklem aprilu. Iz teh podatkov je razvidno, da je pomorski promet v primerjavi z lanskim aprilom nazadoval; prav tako je nazadoval blagovni promet po železnici, nasprotno pa je promet s tovornjaki zabeležil rahel napredek. Podrobni podatki pa so naslednji:

pomorski promet: lanski april 548.234 ton (435.287 ton dovoza in 112.947 ton odvoza), letošnji april 453.419 ton (317.536 ton dovoza in 135.883 ton odvoza);

železniški promet: lanski april 144.163 ton (64.309 ton dovoza in 79.854 ton odvoza), letošnji april 140.704 ton (70.282 ton dovoza in 70.422 ton odvoza);

promet s tovornjaki: lani 123.733 ton (20.983 ton dovoza in 102.750 ton odvoza), letošnji april 133.416 ton (lani 21.460 ton dovoza in 111.956 ton odvoza).

V prvih štirih mesecih letos je tržaško pristanišče torej zabeležilo močno nazadovanje tako v prometu po morju kakor tudi v prometu po kopnem, bodisi po železnici kakor tudi s tovornjaki. V pomorskem prometu je dovoz nazadoval od 1.541.650 na 1.304.770 ton; čeprav je odvoz nekoliko napredoval (od 431.148 na 527.277 ton), je skupen promet v obe smeri padel od 1.972.798 na milijon 832.047 ton. V železniškem prometu je dovoz blaga nazadoval od 268.523 na 243.821 ton, še bolj pa je nazadoval odvoz, ki je padel od 535.026 na 282.296 ton; skupno v obeh smereh je promet po vsem tem nazadoval od 803 tisoč 549 na 526.117 ton. V prometu s tovornjaki je bila letošnja zguba sicer količinsko omejena, vendar je zanimivo poudariti, da je doslej ta promet nenehoma naraščal, tako da je nazadovanje na tem področju letos, čeprav omejeno, vendarle toliko bolj zgovorno. Dovoz blaga s tovornjaki je ostal praktično nespremenjen, saj je dosegel lani 72.368, letos pa 72.533 ton, nasprotno pa je odvoz blaga s tovornjaki upadel za okoli 10.000 ton, saj se je skrčil od lanskih 463.319 na 453.200 ton; promet v obe smeri se je namreč letos skrčil od 535.687 na 525.733 ton.

Obvestilo izletnikom v Prago

Vse izletnike v Prago, ki so zahtevali raztegnitev veljavnosti potnega lista za Češkoslovaško preko potovalnega urada «Aurora», prosimo, da prinesejo ali pošljejo po kom drugem svoje potne liste na omenjeni potovalni urad, Ulica Cicerone 4.

Potne liste prinesite v teku današnjega dne.

MLADINSKI DELAVSKI KROŽEK — TRST

priredi v nedeljo, 6. junija

IZLET V CELJE IN V VELENJE

Cena za vožnjo in kosilo 2300 lir za člane in 2500 lir za nečlane. Za zabavo bo skrbel orkester Salvadores.

Vpisovanje vsak dan do vključno 1. junija v Ul. Geppa **št. 9 od 18. ure dalje.**

V NEDELJO NA COLU V BLIŽINI ŽUPANSTVA

Živinorejci repentaborske občine so razstavili svojo govejo živino

Spričo izenačene kvalitete razstavljene govedi sivorjave pasme, je bilo delo ocenjevalnih komisij zelo težko

Repentaborski župan Guštin govori pred nagraditvijo živinorejcev

Na Colu, pri repentaborskem županstvu, je bila v nedeljo druga občinska razstava goveda sivorjave alpske pasme. Kmetje iz Repna, s Cola in od Fernetičev so pripeljali na razstavo 7 telic, 5 junic, 8 krav s prvim teletom, 20 krav do 7. leta starosti in 8 krav z nad 7. letom starosti.

Okrog 10. ure se je na razstavi zbralo poleg kmetov, ki so razstavljali svojo živino, mnogo domačinov. Prišli so tudi vsi okoliški župani, repentaborski občinski svetovalci, deželni sevtovalec dr. Škerk, ravnatelj Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva dr. Perco z mnogimi drugimi funkcionarji, številni strokovnjaki in mnogi živinorejci iz drugih občin. Sestavljeni sta bili dve komisiji, ki sta začeli ocenjevati razstavljeno živino. Prvo komisijo, ki je ocenjevala telice, junice in krave s prvim teletom so sestavljali dr. Danilo Zorzut, Peter Petiros in Miroslav Žigon, drugo pa, ki je ocenjevala krave do 7. leta starosti in starejše krave, so sestavljali kmetijski izvedenci Gaetano Berardi, Angel Gruden in Albin Grgič. Člani komisije so bili vsi izven repentabrske občine, tako da je bila njihova ocena lahko popolnoma nepristranska. Delo obeh komisij ni bilo lahko, ker je bila vsa razstavljena živina prvovrstna.

Ko sta komisiji zaključili s svojim delom in sestavili lestvico nagrajenih živali, je pred zbranimi živinorejci, domačini in gosti prvi spregovoril župan Guštin, ki se je najprej zahvalil vsem prisotnim predstavnikom oblasti in ustanov, ki so na kateri koli način prispevale k dobremu uspehu druge razstave goveje živine sivorjave alpske pasme repetaborske občine. Nato je župan nadaljeval: «Posebna zahvala gre predvsem živinorejcem, ki so se odzvali vabilu in s tem dokazali, da upoštevajo vrednost in važnost te razstave. Kmetijsko nadzorništvo, turistične ustanove in občinska uprava so napravile vse, kar je bilo v njihovih močeh, za uveljavitev te razstave, ki zahteva mnogo požrtvovalnosti in vdanosti. Morda vsi ne veste, da je večina živinorejcev naše občine primorana ukvarjati se še z drugimi deli (kamnoseštvo, razni drugi poklici, vinogradništvo itd.), da se lahko preživijo, tako da tisto malo časa, ki jim ostane na razpolago, posvetijo vzreji in negi živine. In prav zato je njihova zasluga tem večja. Občina je pripravljena pomagati in slediti vsem njihovim potrebam, hkrati pa pričakuje, da bodo tudi oni z njo sodelovali, da ji bodo s tem olajšali delo. Z današnjo drugo razstavo smo dosegli že velik napredek. Želimo, da bo v bodoče vedno boljše v korist posameznikov in celotne skupnosti.»

Za županom je spregovoril ravnatelj kmetijskega nadzorništva dr. Perco, ki se je zahvalil vsem ustanovam, ki so prispevale k uspešni prireditvi razstave. Dr. Perco je poudaril, da ima repentaborska občina še velike možnosti razvoja v okviru sodobne kmetijske ureditve malih posestev, ker je na Tržaškem dana možnost, da kmetje lahko neposredno prodajo svoje pridelke. Priznal je, da so sedaj sicer težave z mlekom, o čemer pa razpravljajo, kako bi tudi te težave odpravili. Po drugi strani pa imajo živinorejci možnost, da prodajo živino za zakol po zelo ugodnih cenah; tudi trta, je dejal dr. Perco, ni nikoli izdala pridnega kmeta. Nato je opozoril na živinorejce v Gročani, kjer so vzredili takšno živino, da jo sedaj prodajajo za vzrejo, kar jim prinaša večje dohodke.

Dr. Tagliaferro pa je v svojem nagovoru dejal, da ima razstava goveda velik pomen za napredek živinoreje. Letos sta komisiji ugotovili, da je živina zelo lepa, prav tako se je izboljšalo stanje živine na splošno. Dejal je, da se je treba še vedno odočno boriti proti tbc, čeprav je ta bolezen v naši pokrajini sedaj zelo omejena. Napovedal je, da pričakujejo denar za še večjo pomoč živinorejcem, da se iz naših hlevov popolnoma odpravi bolna živina. Priporočil je kmetom, naj še naprej skrbijo za zdrave in primerne hleve ter povedal, da bodo tudi v tržaški pokrajini prihodnjo jesen začeli izvajati «zootehnični program» v okviru katerega bodo dali živinorejcem za vsakega vzrejenega junca 25.000 lir nagrade.

Nato so bile razdeljene nagrade.

Za telice: prva nagrada 5.000 lir in zlata kolajna, Ivan Guštin s Cola 7; druga nagrada 3000 lir in srebrna kolajna, Karel Mulič, Repen 50; tretjo nagrado po 2000 lir sta dobila Josip Bizjak, Col 10 in Stanislav Rauber, Repen 2.

Za junice: prva nagrada 5000 lir in zlata kolajna, Franc Guštin, Repen 22; druga nagrada 3000 lir in srebrna kolajna, Ludvik Purič, Repen 13; tretja nagrada 2000 lir, Alfons Guštin, Col 12.

Za krave s prvim teletom: prva nagrada 6000 lir in zlata kolajna, Leopold Škabar, Repen 18; druga nagrada 4000 lir in srebrna kolajna, Emil Purič, Repen 15; tretjo nagrado po 3000 lir so dobili, Emil Guštin, Repen 46, Ludvik Purič, Repen 13 in Emil Purič, Repen 15.

Za krave do 7. leta starosti: prva nagrada 6000 lir in zlata kolajna, Karel Komar, Fernetiči 5; druga nagrada 4000 lir in srebrna kolajna, Anton Guštin, Col 9, ki je dobil za obe razstavljeni kravi obe drugi nagradi; tretjo nagrado po 3000 lir so dobili Silvester Škabar, Repen 20, Anton Guštin, Col 9, ki je dobil še eno tretjo nagrado, Emil Križman, Repen 34, Alfonz Guštin, Col 12, ki je dobil še eno tretjo nagrado, Marija Guštin, Repen 54, Stanislav Rauber, Repen 2, Ivan Škabar, Repen 30 in Leopold Škabar, Repen 18. Guštin Anton je dobil tudi nagrado kmetijske trgovine z Opčin, in sicer dva avtomatična napajalnika.

Za krave z nad 7. letom starosti: prva nagrada 6000 lir in srebrna kolajna, Anton Guštin, Col 9; druga nagrada 4000 lir in nahrbtna škropilnica, Karel Komar, Fernetiči 5; tretjo nagrado po 3000 lir sta dobila Josip Škabar, Repen 41 in Ludvik Purič, Repen 13.

Obe komisiji pa sta dodelili živinorejcu Ludviku Puriču iz Repna 13 pokal deželne uprave za najlepšo razstavljeno živino, saj je bila njegova živina nagrajena kar v treh kategorijah.

Po razdelitvi nagrad je občinska uprava priredila za živinorejce in goste zakusko z domačim pršutom in repentaborskim črnim vinom.

Zavozil je s ceste

Predsinočnjim se je na cesti med Nabrežino in Sesljanom ponesrečil 43-letni delavec Zdenko Ivančič iz Nabrežine Kamnolom 25/P, ki se je v smeri proti Sesljanu peljal na motorju TS 33056. Da bi se izognil trčenju v avtomobil, ki je vozil pred njim, je Ivančič ostro zavil na desno in z motorjem zavozil s ceste. Pri nesreči se je ranil in pobil po čelu, nosu in desni roki. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico ter ga sprejeli na nevrokirurški oddelek, kjer se bo moral zdraviti 10 dni.

Že dva tedna mrtev v stanovanju

Dva tedna je ležal mrtev v stanovanju in šele včeraj se je neka stanovalka tega zavedla ter poklicala agente letečega oddelka policije. 61-letni acegatov izterjevalec Vincenzo Salemme, ki je sam živel v stanovanju v drugem nadstropju stavbe v Ul. Foschiatti 6, je pred približno dvema tednoma umrl zaradi srčne kapi. Nesrečnika je smrt doletela na postelji, ko je verjetno še spal. Njegovo truplo se je že razkrajalo in tekočina je skozi zimnico kapljala na pod. Skozi pod pa je pronicala na strop spodnjega stanovanja in povzročila madeže. Prav zaradi teh madežev je stanovalka poklicala agente, katerim je tudi povedala, da že nekaj tednov Salemma ni na spregled. Agenti so na pomoč poklicali gasilce, ki so odprli vrata stanovanja v drugem nadstropju. Policisti so tako našli truplo na posteelji. Prihitel je sodni zdravnik dr. Nicolini, ki je po pregledu trupla ugotovil, da je smrt nastopila približno pred dvema tednoma. Truplo nesrečnega Salemma so prepeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Nenavadna nezgoda šoferja iz Sovodenj

Precejšnjo srečo je imel preteklo soboto zvečer 24-letni delavec Franc Tomšič iz Sovodenj, pri avtomobilski nesreči, ko je odnesel skoro popolnoma zdravo kožo.

Okrog 1.15 po polnoči se je peljal s svojim fiat 600 po državni cesti od Gorice proti Dolu. Blizu km 8 je iz nepojasnjenih vzrokov izgubil oblast nad vozilom, zavil proti desni ter tam izruval obcestni kamen; od tu se je avto odbil na levo ter treščil ob kol obcestne signalizacije. Pa to še ni vse: avto se je nato povzpel na zid pri nekem mostičku, tam malo zanihal in treščil nato v vodo pod mostom.

Ko si je Tomšič malo opomogel od presenečenja, je zlezel iz vozila in splezal zopet na cesto. Tu je ustavil neki avto, ki ga je odpeljal domov.

Drugo jutro je vzbudil pozornost njegov avto, ki je ostal v navedenem položaju v strugi potoka. Prišli so tudi karabinjerji iz Gabrij, ki so uvedli preiskavo in kmalu odkrili lastnika vozila ter ga odpeljali v goriško civilno bolnišnico, kjer so Tomšiču ugotovili udarec nad levim očesom, na levem licu in nekaj manjših odrgnin. Nudili so mu prvo pomoč s prognozo okrevanja v 15 dneh.

Mnogo bolj se je poškodoval njegov fiat 600, ki so ga morali z drugim vozilom odpeljati v neko goriško garažo in dvomijo, da ga bodo še lahko popravili.

Goriško-beneški dnevnik

PRI TRGOVINSKI ZBORNICI SO UGOTOVILI

Vedno večje zanimanje v Vidmu za blagovno izmenjavo s Slovenijo

Na zagrebškem sejmišču nameravajo urediti deželni paviljon - Obmejno področje naj bi razširili

Že večkrat smo imeli priliko ugotoviti, da se krajevni predstavniki v Vidmu in v Furlaniji na splošno v večji meri zavedajo važnosti gospodarskih in drugih stikov s sosedno Slovenijo, kot pa se tega zavedajo v Gorici. Resnici na ljubo moramo sicer dodati, da se je tudi pri nas v tem pogledu v zadnjem času obrnilo na bolje in če se bo nadaljevalo po tej poti, dobri sadovi ne bodo izostali.

Na zadnji seji upravnega odbora trgovinske zbornice v Vidmu so pod predsedstvom grofa di Maniaga razpravljali med drugim tudi o potrebi, da uredijo v Vidmu primeren prostor z ustreznimi napravami za gospodarske razstave večjega obsega, ki naj bi imele svoj vpliv ne samo izven pokrajine in dežele, ampak tudi preko državne meje.

Kar se tiče trgovine z inozemstvom, so na seji ugotovili vedno večje zanimanje furlanskih gospodarskih operaterjev in trgovcev za jugoslovansko tržišče. Grof di Maniago je s tem v zvezi poročal o nedavnih stikih in razgovorih, ki jih je imel s predstavniki Slovenije. Ob taki priliki so razpravljali tudi o tem, da bi na zagrebškem velesejmu uredili poseben paviljon, ki naj bi bil namenjen izključno gospodarstvu naše dežele, podobno kakor so ga že uredili na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani.

Razpravljali so tudi o možnosti, da bi predlagali raztegnitev obmejnega pasu, ki naj bi segal bolj globoko v Furlanijo in zajel še nove kraje.

Ti in drugi podobni ukrepi bodo po njihovi izvedbi prav gotovo prinesli nadaljnji ugoden razvoj blagovne izmenjave s sosedno Slovenijo in z Jugoslavijo na splošno in taka medsebojna blagovna izmenjava je lahko obema samo v korist.

Lovskega psa so našli

Goriška mestna policija sporoča, da so našli včeraj na Verdijevem korzu lovskega psa, rjave barve z belimi lisami, in brez predpisane značke. Psa hranijo ... nih stražnikov v Ul. Mazzini 7, kamor ga lahko pride iskat njegov zakoniti lastnik.

Zapadlost bencinskih nakazil

Trgovinska zbornica v Gorici sporoča, da bo z 31. julijem postala neveljavna naslednja bencinska nakazila:

Vijoličaste barve za 5 litrov in sivo-sinje barve za 10 litrov.

V zamenjavo so izdali nakazila oranžne barve za po 5 litrov in zelene barve za po 10 litrov.

Po prvem avgustu zapadla nakazila ne bodo več zamenjali.

Vojaške proslave 24. maja v Gorici

Včerajšnje proslave 50. obletnice vstopa Italije v prvo svetovno vojno so se v Gorici začele s polaganjem vencev pred spomenikom v parku Rimembrance.

Nekaj pred 9. uro so se pred posebno tribuno na Travniku postrojili oddelki raznih vojaških rodov, ki služijo na Goriškem, na tribuni pa so se zbrali vojaški in civilni predstavniki. Poveljnik goriškega prezidija general Reisoli je govoril o pomenu današnje obletnice in orisal v glavnih obrisih zgodovino vstopa Italije v prvo svetovno vojno.

Za njim je govoril tudi goriški župan dr. Gallarotti, ki je še posebej poudaril pomen te obletnice za Gorico.

Sledila je podelitev raznih diplom in odlikovanj. Med temi naj omenimo podelitev srebrne kolajne v spomin za pokojnim letalskim podporočnikom Miroslavom Komjancem, ki so jo izročili njegovi materi. Miroslav Komjanc se je rodil leta 1914 v Steverjanu ter se pozneje preselil z družino v Gorico kjer je dovršil industrijsko šolo. Leta 1937 so ga poklicali k vojakom, padel pa je 2. maja 1941 v bojih pri Gimmi v vzhodni Afriki.

Po zaključenih ceremonijah na Travniku je sledila parada vojaških oddelkov po glavnih goriških ulicah.

Svečanosti so se zaključile ob 11.30 na Rojcah, kjer so položili temeljni kamen za poslopje novega zavoda Filzi, ki je namenjen otrokom istrskih beguncev.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

2. obmejno srečanje Sovodnje, 30. maja 1965

Ob 17. uri pozdravni nagovori, sledi **KONCERT** pevskih zborov «Briški grič» iz Steverjana, «Kras» iz Dola - Poljan, «Srečko Kosovel» iz Ronk, «Bojan» iz Dornberka, «Svoboda» iz Mirna, «Goriški oktet» iz Šempetra ter godbi na pihala iz Doberdoba in Anhovega. Zbori pojejo samostojno in združeni ob spremljavi godbe na pihala. «Veseli rudarji» iz Idrije bodo igrali na večernih plesih v soboto 29., nedeljo 30. in v ponedeljek 31. maja; v ponedeljek bo tekmovanje v valčku.

Prireditev bo na nogometnem igrišču; v primeru slabega vremena bo prireditev prihodnji teden.

PRI TRČENJU AVTOV V NEDELJO

Tragična smrt goriške žene na cesti blizu Ročinja

Goriški trgovec Rudolf Vuga se bo moral zdraviti v bolnišnici 15 dni - Danes ob 14. uri pogreb Ane Grusovin

Goriško javnost, zlasti pa sosede okrog Korna, je globoko presunila tragična nesreča, ki se je dogodila na cesti blizu Ročinja v nedeljo popoldne in pri kateri je izgubila življenje 63-letna Ana Grusovin iz Gorice, Ul. S. Pellico št. 1/III, ranjen pa je bil njen življenjski tovariš 67-letni Rudolf Vuga, ki ima v isti hiši mehanično delavnico ter v Ul. Carducci športno trgovino.

Kot ponavadi sta se Grusovinova in Vuga, ki živita skupaj že okrog 40 let v najlepši harmoniji, odpravila v nedeljo s svojim avtom fiat 1100 na izlet v Gornjo Soško dolino. Ustavila sta se v Mostu na Soči ter se po kosilu okrog 16. ure odpravila zopet proti domu. Ker je bila cesta mokra, je avto v bližini Ročinja zadrsal in zlezel prav na rob ceste. Vuga, ki je bil pri krmilu, je pritisnil na zavore in posrečilo se mu je vozilo ustaviti ter ga potegniti nazaj na cesto. Ko je bil njegov avto prav počez na cesti, pa je privozil od Gorice fiat 600, ki ga je vozil neki Tržačan, ter se z vso silo zaletel v Vugov avto, prav na tisti strani, kjer je sedela žena. Prav zato je Grusovinova dobila hude poškodbe. Ranjen je bil tudi Vuga ter Tržačan, ki je vozil fiat 600, vendar ta samo lažje in ni iskal pomoči v bolnišnici. Jugoslovanski državljan Milan Marinič, ki je privozil takrat mimo s svojim avtom, je Grusovinovo in Vugo takoj odpeljal na blok v Rožni dolini, kjer so poklicali avto Zelenega križa, ki ju je odpeljal v goriško civilno bolnišnico, kamor sta prispela okrog 18. ure.

Zdravniki so takoj ugotovili, da je stanje žene precej resno, saj si je pri močnem sunku zlomila hrbtenico in dobila tudi druge notranje poškodbe. Zaman so se trudili, da bi ji rešili življenje in okrog 19. ure je podlegla poškodbam. Vugu pa so ugotovili zlom nekaj reber ter druge manjše poškodbe in računajo, da bo v 15 dneh okreval.

Pogreb ponesrečene žene bo danes popoldne ob 14. uri, ko jo bodo prepeljali v cerkev na Travniku in od tu na glavno mestno pokopališče. Vuga so šele včeraj popoldne obvestili o smrti njegove življenjske družice gospe Ane in ta vest ga je zelo prizadela.

Tako Vugov kot tržaški avto sta utrpela precejšnjo škodo in jugoslovanska cestna policija je včeraj poskrbela, da so ju odstranili s ceste, kjer sta ovirala promet. Vugov avto je tako razbit, da ga bo sploh težko popraviti.

Pojasnilo sindikata bolničarjev

Sindikat bolniških uslužbencev pri Delavski zbornici sporoča podrobnosti sporazuma, ki je bil dosežen pri pogajanjih dne 20. t.m. v Rimu ter so zato odpovedali stavko napovedano za 21. in 22. tega meseca.

Pri podpisu sporazuma so priznali povišek plače v okviru dosedanjih okrožnic ter se bodo še tekom meseca pogovorili tudi o delni vključitvi začasnega nakazila v stalno plačo. Sindikate bodo vprašali za svet pri pravni ureditvi položaja kategorije; v drugi polovici avgusta bodo začeli s pogajanji za drugi del «konglobamenta»; pri vseh nadaljnjih pogajanjih bodo prisotni tudi predstavniki ministrstva za zdravstvo, za delo in notranjega ministrstva.

PROMETNA VZGOJA ŠOLARJEV

V Gorici so nagradili najboljše udeležence tečaja

Prometni park bodo v bodoče uredili na otroškem igrišču ob Kornu

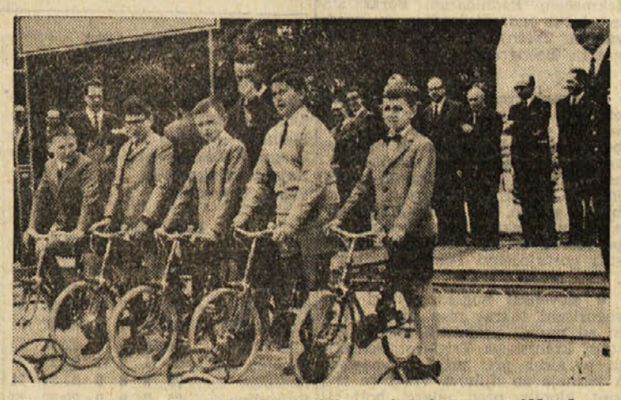

V nedeljo dopoldne je bil na Trgu Battisti v Gorici uradno zaključen, z nagraditvijo najboljših učencev, tečaj za prometno vzgojo osnovnošolskih otrok s področja goriške občine. Tečaj je pripravila goriška občina, vodili so ga mestni stražniki skupaj z učiteljstvom, materialno pa so zanj prispevali avtomobilski klub, tekstilna tovarna iz Podgore in Safog.

Ob določeni uri se je na trgu zbralo poleg učencev osnovnih šol, v spremstvu svojih učiteljev, tudi precej občinstva, zlasti mamic. Med predstavniki oblasti so bili poleg župana dr. Gallarottija še nekateri občinski odborniki, dr. Formentini kot predstavnik avtomobilskega kluba, predstavnik šolskega skrbništva in več didaktičnih ravnateljev, med njimi tudi Federico Lebani in dr. Brešan od slovenskih šol.

Župan, dr. Formentini in predstavnik šolskega skrbništva so spregovorili nekaj priložnostnih be. sed in pohvalili udeležence tečaja, ki so pokazali, da dobro obvladajo osnovne prometne predpise.

Sledila je proglasitev najboljših ekip in njihova nagraditev. Od IV. razredov osnovne šole je bila najboljša ekipa moškega razreda šole «Pitteri», ki ga vodi učitelj Edi Fedele. Vseh pet učencev te ekipe je prejelo v dar po eno novo kolo, ki so ga takoj preizkusili. Prvo nagrado za tretje razrede pa so prisodili III.b razredu učenk šole «Pecorini», ki ga vodi učiteljica Vera Toros. Te učenke so prejele v dar vsaka po eno vozilo Go-kart. Nagrajeni so bili tudi drugo plasirani iz III. in IV. razreda, vsi ostali udeleženci pa so prejeli spominske kolajne in zavoj slaščic veleblagovnice Standa.

Omenim naj še, da se je teoretičnega dela tečaja udeležilo 302 učenca z 29 učitelji in praktičnih preizkušenj na Trgu Battisti, ki so bile med tednom, pa 135 učencev s 27 učitelji.

OB 20. OBLETNICI ZMAGE

Spominski tek mladosti po Benečiji in na Goriškem

Start v Kanalski dolini 26. t.m. ob 15. uri

Kot smo že poročali, pripravlja ta teden zamejska mladina na pobudo SŽ «Bor» spominski tek, na katerem bodo obiskali slovenske kraje vzdolž meje, od Kanalske doline do Miljskih hribov pri Trstu.

Spominski tek se bo začel jutri, 26. t.m., ko bodo mladinci startali s spominsko palico ob 15. uri v Kanalski dolini. Od tu bo šla njihova pot skozi Tarčent, Neme, Ahten, Fojdo, Čedad v Špeter Slovenov, kamor bodo prišli okrog 18. ure. Od tu bo šla proga spominskega teka skozi Ažlo in Sovodnje v vas Matajur, kjer bo primerna proslava ob 18.30.

Odhod iz Matajurja je predviden ob 18.40 skozi Ažlo (ob 19.10) in Čedad dalje proti Gorici ter bodo mladinci predvidoma prišli na križišče pri Madonini ob 20.15. Tu bodo krenili skozi Podgoro in Grojno v Steverjan s prihodom na trg pred spomenikom ob 20.45. Tu bo posebna svečanost s položitvijo venca pred spomenik padlih in domači pevski zbor «Briški grič» bo zapel nekaj pesmi.

Naslednji dan, 27. t.m. ob 14. uri se bo spominski tek nadaljeval skozi Pevmo, Gorico, Štandrež in Sovodnje dalje proti Doberdobu. O tem pa bomo podrobneje poročali jutri.

ki se je včeraj zjutraj okrog 6.30 peljal z vespo po Ul. Barca v Gorici na delo, padel in se odrgnil po obrazu in po desni nogi.

Pri pomivanju krožnikov v domači kuhinji se je porezala ob črepinjah razbitega krožnika včeraj popoldne okrog 13.30, 33-letna Albina Spazzapan iz Gorice, Ul. Colombo 8. V bolnišnici so ji nudili pomoč za rano na palcu leve roke. Okrevala bo v 7 dneh.

Z vrelo vodo se je včeraj popoldne opekla v baru Tarantino v Ul. Morelli v Gorici 19-letna Bruna Pizzin, iz Ul. Sile 16. Z avtom Zelenega križa so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so ji nudili pomoč za opekline na levi roki. Okrevala bo v 4 dneh.

Vol je zabodel kmeta iz Podgore

Že pretekli torek, ko je delal na dvorišču svojega doma, v Ul. Attimis št. 42 v Podgori, je bil 27-letni Severin Okroglič žrtev nenavadne nezgode. Domači vol se je iz neznanih vzrokov splašil in je z rogmi sunil v gospodarja. Okroglič je sprva mislil, da gre samo za udarec. Ker pa bolečine le niso hotele pojenjati, se je v nedeljo odločil in odpeljali so ga v bolnišnico na pregled. Tu so mu ugotovili močan udarec na prsnem košu z verjetnimi notranjimi poškodbami, ter so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Iz goriške bolnišnice

Prejšnji večer okrog 22.30 so v goriški civilni bolnišnici nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 7 dneh 51-letnemu soboslikarju Luigiju Pelikanu iz Gorice, Ul. Pascoli 14. Ko se je Pelikan malo prej peljal z avtom fiat 750 preko soškega mostu iz Ločnika proti Gorici ter hotel zaviti v Ul. Lunghisonzo, je trčil z nekim drugim avtom, ki je prihajal iz te ulice. Zapisnik o nesreči je napravila cestna policija iz Gorice.

V 7 dneh bo okreval tudi 38-letni Giuseppe Buttignon iz Redipuglia, ki se je včeraj zjutraj okrog 6.30 peljal z vespo po Ul. Barca v Gorici na delo, padel in se odrgnil po obrazu in po desni nogi.

Slovensko gledališče v Trstu

V sredo, 26. t.m. ob 16. uri in v četrtek, 27 t.m. ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici

Grimm-Martinuzzi

TRNULJČICA

otroška igra v treh dejanjih

Cene: odrasli 350, otroci 250

Kino

VERDI. 17.00: «Il braccio sbagliato della legge». P. Sellers; črnobeli film, zadnja predstava ob 22. uri.

CORSO. 17.00: «Erasmo, il lentiginoso». J. Steward in J. Johns. Barvni kinemaskopski film, zadnja predstava ob 22.

MODERNISSIMO. 16.00 «Le calde amanti di Chioto». M. Ogawa in M. Midori. Japonski črnobeli film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Ieri, oggi, domani». Sofia Loren in Marcello Mastroianni. Italijanski film, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «Massacro al grande canyon». J. Mitchum in Jill Powers. Italijansko-francoski barvni film, zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 19,8 stopinje ob 15. uri, najnižjo 11,9 stopinje ob 4. zjutraj; povprečne dnevne vlage je bilo 84 odstotkov.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Na Belem križu so dogradili 160 m visoki antenski stolp

Omogočil bo znatno boljši radijski sprejem na oddaljenejših področjih, služil pa bo tudi kot televizijski repetitor - Njegova moč bo 20 kilovatov

Na Belem križu pri Portorožu so dokončali mehanska dela pri postavitvi novega antenskega stolpa. Podjetje RTV Ljubljana je priredilo za to priložnost majhno slovesnost, na kateri so 11-članski ekipi monterjev podjetja Kovinska iz Krškega iskreno čestitali k uspehu. Na vrhu 160 metrov visokega stolpa sa razobesili zastavo delavci - monterji Drago Kozole, Vinko Šalamun, Rog Kosmač in Lado Alba.

Vsekakor je treba na prvem mestu povedati, da je bilo delo opravljeno v rekordnem času treh tednov. Dnevno so montirali okrog 20 metrov železne konstrukcije, ostali čas pa so porabili za pritrjevanje in vgraditev sidrskih jeklenih vrvi in za druga dela. Novi antenski stolp nudi veličasten pogled, saj je kar trikrat višji od starega. Teža materiala znaša 12 ton, medtem ko je teža 800 metrov jeklenih vrvi in nosilcev za izolatorje 4,5 tone. Stroški so znašali okrog 40 milijonov dinarjev.

Novi antenski stolp je največji v Sloveniji in drugi po velikosti v Jugoslaviji. Njegova moč bo 20 kilovatov, kar je trikrat več od starega. Poskrbeli so tudi za dobro utrditev stolpa, saj bi na primer morala pihati burja s hitrostjo okrog 300 km na uro, da bi bila nevarnost, da vrvi ne bi zdržale.

Zdaj, ko so zaključili mehanska dela, bo na vrsti uglasitev in prilagoditev anten na oddajnik. Računajo, da bodo ta dela, ki zahtevajo vrst preciznih tehničnih posegov, trajala približno mesec in pol, nakar bo začel oddajnik obratovati. Z novim oddajnikom bodo veliko pridobili zlasti robovi preskrbovalnega področja, to je Tolminsko, Kobariško, idrijski bazen in še nekatera druga področja Primorske, kjer je bila zdaj slišnost zelo slaba zlasti v popoldanskih in večernih urah. Razveselili se bodo tudi lastniki televizijskih sprejemnikov, predvsem ob obali, ki so bili zdaj zaradi neugodnih kotov močno prikrajšani. V načrtu je namreč, da bodo na antenski stolp postavili tudi televizijski repetitor.

* * *

Občinska skupščina v Kopru se je lotila dokaj zapletenega vprašanja, to je problemov spomeniškega varstva in urbanizma. Na tem področju je bilo v preteklih letih več žolčnih razprav o tem, kaj podreti in kaj očuvati. To je seveda nekje popolnoma razumljivo, kajti Koper se naglo razvija v moderno industrijsko in pristaniško mesto, po drugi strani pa je nujno potrebno očuvati njegove kulturnozgodovinske spomenike. Prav zaradi tega je treba pozdraviti sklep občinske skupščine o ustanovitvi Zavoda za spomeniško varstvo v Kopru. Naloga tega zavoda ne bo samo skrbno delati za zaščito kulturnih spomenikov, ampak tudi v sodelovanju s turističnimi organizacijami popularizirati zgodovinske in kulturne znamenitosti mesta med domačimi in tujimi turisti.

Zelo živa razprava je bila tudi o urbanističnem programu obalnega področja. Odborniki so se zavzeli za javno obravnavo tega programa. Pri tem so poudarili, da so proti monopolizaciji urbanističnih idej, saj je obalno področje zelo razgibano in ne trpi uniformiranosti.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 25. t.m. ob 19.30 avanturistično - dramatični Technicolor film:

TIARA TAHITI

Igrajo: James Mason in John Milles

Mladini pod 14. letom vstop prepovedan

ZAČETEK VOLILNE KAMPANJE

Rumor za KD v Gorici Bonacina za PSI v Tržiču

Važna vloga dežele pri reševanju krajevnih gospodarskih problemov

V okviru predvolilne kampanje, ki ima na razpolago le še dve nedelji in en praznik, je imel preteklo nedeljo dopoldne v Verdijevem gledališču v Gorici predvolilni govor glavni tajnik demokrščanske stranke iz Rima on. Rumor. Govornika je predstavil pokrajinski tajnik KD Martina, ki se je med drugim spomnil De Gasperijevega obiska leta 1952 v Gorici in prvega predsednika pokrajinske uprave Culota.

Rumor pa je v svojem govoru poudaril predvsem nepopustljivo bobo njegove stranke proti komunizmu ter pri tem pozval tudi druge stranke, naj ne napadajo samo KD in njeno politiko, ampak naj se ji pridružijo v njeni antikomunistični borbi. Vendar je moral priznati tudi nekatere napake vladne politike, ki dajejo snov za take napade. Obljubil je nadalje, da bodo pospešili nekatera posredovanja, da bi prišlo čimprej do izboljšanja v tistih panogah goriškega gospodarstva, ki so najbolj občutili sedanjo krizo.

V kinodvorani Nazionale v Tržiču pa je bilo v nedeljo zborovanje PSI, na katerem je najprej vodja liste za občinske volitve Vittoria Semola govoril o deležu socialistov pri reševanju aktualnih tržiških problemov.

Za njim je govoril senator Bonacina, ki je omenil pritisk desničarskih sil proti politiki levega centra. Teh sil ne smemo podcenjevati, je poudaril govornik in tega se morajo zavedati predvsem demokratične sile v vladi. Opozoril je na to tudi komuniste ter jih pozval, naj spremenijo svojo politično propagando, ki sedaj skuša oslabiti levičarske sile v vladi in predvsem socialiste, ker je to škodljivo za razvoj demokracije. Bolje bi bilo, če bi poleg negativnih strani levega centra, omenili tudi številne pozitivne realizacije, ki so bile dosežene in izvedene po njegovi zaslugi. Govornik je poudaril tudi važno vlogo avtonomne dežele pri reševanju tržiških gospodarskih problemov.

Nezgoda na cesti in v tovarni

Sinoči okrog 20. ure so z avtom Zelenega križa prepeljali v goriško civilno bolnišnico 69-letnega Giuseppa Marchija, ki je padel v Ulici Rabata in se ranil na lasišču. Nudili so mu prvo pomoč. Okreval bo v štirih dneh.

Okrog 18.30 pa so nudili prvo pomoč tudi 20-letnemu Nazarenu De Filipisu iz Gorice Ul. Lungo Isonzo 111, ki se je ožgal po desni nogi z žvepleno kislino na delu v tekstilni tovarni v Podgori.

šport šport šport šport šport

A LIGA

IZIDI

Inter—*Atalanta	3-1
*Cagliari—Genoa	2-1
*Fiorentina—Catania	5-0
*Foggia—Juventus	1-0
Lazio—*Mantova	3-1
*Milan—Varese	1-0
*Roma—L. Vicenza	0-0
*Sampdoria—Messina	0-0
*Torino—Bologna	5-0

Prihodnje tekme (30. maja)

Bologna - Cagliari; Fiorentina - Manaova; Foggia - Sampdoria; Genoa - Milan; Inter - Catania; Vicenza - Messina; Lazio - Atalanta; Torino - Roma; Varese - Juventus.

LESTVICA

Inter	32	21	9	2	61	26	51
Milan	32	21	8	3	51	21	50
Torino	32	15	11	6	43	24	41
Fiorentina	32	15	9	8	49	33	39
Juventus	32	14	10	8	39	22	38
Bologna	32	11	12	19	42	35	34
Foggia In.	32	10	10	12	25	28	30
Cagliari	32	11	8	13	28	32	30
Catania	32	11	8	13	41	46	30
Roma	32	7	15	10	27	32	29
Varese	32	8	13	11	26	33	29
Atalanta	32	7	14	11	19	28	28
Lazio	32	8	12	12	25	34	28
L. Vicenza	32	9	10	13	20	29	28
Sampdoria	32	9	9	14	18	29	27
Genoa	32	7	11	14	26	45	25
Messina	32	6	8	18	21	42	20
Mantova	32	6	7	19	17	37	19

6. JUNIJA V ČRNEM VRHU

Planinski pohod SPDT na Javornik

SPDT priredi 6. junija ob priliki izleta v Črni vrh planinski pohod na bližnjem Javorniku. Prijavljeni se lahko udeležijo pohoda kot posamezniki ali kot predstavniki društva v skupinah po 3. Nagrajevanje bo na podlagi povračila vpisnine, in sicer:

1. dobi povrnjeno 100% vpisn.
2. dobi povrnjeno 50% vpisn.
3. dobi povrnjeno 25% vpisn.

Vpisovanje v Ul. Geppa 9. Udeleženci se lahko prijavijo tudi pred odhodom samim pri razsodišču v Črnem vrhu.

KOLESARSTVO — GIRO D'ITALIA

V nedeljo Durante včeraj Meldolesi

Mealli še vedno z roza majico

PALERMO, 24. — Po nedeljski zmagi Duranteja je končno tudi za Domenica Meldonesija napočil čas za zmago. V nedeljo mu je za las ušla, danes pa si jo ni izpustil z rok, pa čeprav je bilo v njegovi skupini nekaj takih sprinterjev, ki so resno računali nanjo. Meldolesi pa je napad vzdržal in ga odbil, posebno s strani Zandeguja in si privoščil nekaj minut slave in pohvalo njegovega tehničnega vodje. In s hvalo je prišlo tudi nekaj denarja, ki ga Meldolesi, ki je po poklicu električar, prav gotovo potrebuje.

NA CILJU

1. MELDOLESI DOMENICO (Maino), 7.26'02", s povprečno hitrostjo 34.973 km
2. Zandegù Dino (Bianchi)
3. Vandenberghe Georges (Flandria)
4. Taccone Vito (Salvarani)
5. Bailetti Toni (Sanson)
6. Maino
7. Moser A.
8. Daglia 7.26'45"
9. Vincentini
10. Ferretti itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. MEALLI 56.43'54"
2. Adorni z zaostankom 36"
3. Galbo 2'59"
4. NeGro 3'08"
5. Mugnaini 3'30"
6. Poggiali 4'20"
7. Zilioli 4'35"
   Gimondi
9. Dancelli 4'36"
10. Bitossi 4'39" itd.

ATLETIKA — NARAŠČAJNIKI ZA TROFEJO ITALIA

Furlan prvi na 80 m zapreke

70 naraščajnikov iz tržaške pokrajine se je zbralo na občinskem stadionu na tekmovanju za trofejo Italia. Do prvega razburljivega dogodka je prišlo že v prvi disciplini, v teku na 80 m z zaprekami. Borov tekač Furlan je startal z manjšo zamudo in vse do predzadnje zapreke je bil približno pol metra za Saulejem. V zadnjih 15 metrih je borovec vodečega končno le ujel in na cilju sta oba atleta pritekla istočasno. Sodniki so dolgo razpravljali kdo je prvi, naposled pa so le zmago dali Furlanu. Doseženi čas 11"8 predstavlja nov deželni rekord.

Drugi uspeh za Bor je zabeležil v metu krogle Ljubič. Ni sicer konkuriral v borbi za prvo mesto, osebni rekord pa je obilno izboljšal in 11,01 osvojil drugo mesto. Fizične sposobnosti tega atleta so take, da že v letošnji sezoni lahko pričakujemo občutno izboljšanje.

Borov sprinter Medvešček ni dosegel cilja v teku na 80 m. Nameraval je doseči čas 9"9 ali 10"', startal pa je z zamudo in si tako zapravil vse možnosti. V skupini kjer so tekli najhitrejši je dosegel 3. mesto in čas 10"2, ki predstavlja nov osebni rekord.

V metu kopja sta nastopala dva Borova predstavnika: Bogatec (15 let) in Kodrič (14 let). Bogatec, ki je fizično zelo močan, je povedel že v prvem metu in v treh naslednjih znamko vsakokrat nekaj premaknil naprej. Kazalo je že, da je njegova zmaga popolnoma na varnem, Bonatu pa se je posrečil zadnji poskus in borovec se je moral zadovoljiti z drugim mestom. Rezultat 43,97 m je vsekakor več kot dober, s treningom pa Bogatec že v tej sezoni lahko doseže 50 metrov. Precej nad povprečjem je bil tudi leto mlajši Kodrič. Pričakovalo se je, da bo dosegel nad 30 m, kopje pa je poletelo do 36,62 metra ,kar je veljalo 5. mesto v kvalitetni konkurenci.

V teku na 600 m je Boris Košuta nastopil le ker je tako zahteval pravilnik tekmovanja in zato njegov rezultat 1'45"7 ne sme biti slika njegove vrednosti. Brez poškodbe na nogi bi Boris gotovo konkuriral za prvo mesto. Prvič je na uradnem tekmovanju nastopil tudi Kocjančič v skoku v daljino. Fant je še zelo mlad in doseženi rezultat 4,45 m je zato zadovoljiv. Prvič je plavi Borov dres oblekel tudi Grgič, ki je startal v teku na 1200 metrov. Atlet je bil morda malo preveč previden in verjetno bo čas že na naslednjem tekmovanju precej boljši. Slabše od predvidenega se je odrezal v skoku v višini tudi mladi Bogatec M.

Uspelo atletsko tekmovanje je zaključila štafeta 4x100 m. Za Bor je startal Medveščok, ki je popolnoma popravil slab vtis iz teka na 80 m. Svoj del proge je pretekel res lepo in priboril svoji ekipi 5 metrov prednosti. Žal so ostali tekači predvsem zaradi slabih predaj prednost izgubili in Borova ekipa je pritekla skozi cilj tretja.

Izidi.

80 m zapreke: 1. FURLAN (Bor) 11"8 (nov deželni rekord(:
krogla: Tarabocchia (CSI) 12,39; 2. LJUBIČ (Bor) 11,01 m;
palica: De Fabris (Fiamma) 2,70 m;
80 m: 1. Ferluga (Ginnastica) in Bacci (Libertas) 10"; 5. MEDVEŠČEK (Bor) 10"2;
250 m: 1. Puntin (Fiamma) 33"6;
višina: 1. Zotti (Libertas) 1,65 m;
kopje: 1. Bonato (CSI) 46,06; 2. BOGATEC L. (Bor) 43,97; 5. KODRIČ (Bor) 36,62 m;
hoja 4 km: 1. Lo Gatto (S. Giacomo) 21'02"5;
600 m: 1. Bussani (Ginn.) 1'32"5; 8. KOSUTA (Bor) 1'45"7;
daljina: 1. Scaini (Libertas) 5,57; 3. KOCJANČIČ (Bor) 4,45 m;
1200 m: 1. Angelino (Acegat) 3'40"9; 6. GRGIČ (Bor) 4'11"9;
250 m zapreke: 1. Toniutto (Fiamma) 39";
4x100 m: Ginnastica 47"6; Bor (Medvešček, Kodrič, Furlan, Bogatec M) 50"8.

BRUNO KRIZMAN

V 32. KOLU A LIGE

Tudi v Bergamu dve točki za vodeči Inter

Mantova in Messina že dokončno obsojena na izpad

32. kolo nogometnega prvenstva A lige je že delno razčistilo položaj na dnu lestvice: Mantova in Messina sta dokončno obsojeni na izpad v nižjo skupino. Na vrhu pa je ostalo stanje kakršno je bilo prejšnjo nedeljo. Inter je zmagal tudi v Bergamu, in sicer brez težav, medtem ko se je moral Milan precej spotiti, da je po zaslugi Ferraria spravil eno samo žogo v mrežo vztrajnih gostov iz Varese-ja.

Največji uspeh pa je dosegel Roccov Torino, ki je brez usmiljenja spravil Bologno na kolena in ji zadal poraz, ki ga Bolonjčani prav gotovo ne pomnijo.

Pet golov, toliko kot Torino, je dosegla tudi Fiorentina na račun Catanie, ki je vzdržala samo prvi polčas. Florentinci so se tako uvrstili na četrto mesto lestvice in to predvsem, ker je Juventus v Foggi izgubil tekmo.

Poraz, ki ga je Genoa zabeležila v Cagliariju, jo bo verjetno stal obstoj v ligi. Sampdoria, ki je tik nad tekmeci Genoe, je v nedeljo prišla do točke, s katero se je nekoliko oddaljila iz nevarne cone, pa čeprav se s tem še ni popolnoma rešila nevarnosti.

V Mantovi, kjer so bili domačini stalno v napadu, je Lazio prišel do dragocene zmage, katero prav gotovo niso pričakovali. Delno je presenetil tudi Lanerossi iz Vicenze, ki je Romo prisilil na neodločen izid.

NOBENEGA UPANJA VEČ ZA REŠITEV

V Bustu Arsiziu nov poraz: Pro Patria - Triestina 2:0

- Dosežka
- z avtogoloma
- Vargliena
- in Scale

SRELCA: v 29' p.p. avtogol Vargliena; v 4' d. p. avtogol Scale.

PRO PATRIA: Bertoni; Vivian, Taglioretti; Calloni, Signorelli, Ruggiero; Mascheroni, Sartore, Regalia, Recagno, Duvina.

TRIESTINA: Scorti; Cattonar, Dalio; Pez Varglien, Scala; Orlando, Ispiro, Bernasconi, Novelli, Gentili.

SODNIK: Vitullo iz Rima.

KOTJE 7:2 za Pro Patrio.

Kdor je pričakoval, da se bo Triestina vrnila iz Busta Arsizia vsaj s točko v žepu, je ostal razočaran. Poraz je bil neizogiben in usoda je hotela, da so tega zakrivili bolj kot napadalci Pro Patrie, branilci Triestine. Obe žogi, ki sta končali v mreži, nosita pečat avtogola in podpis Vargliena in Scale.

Triestina, pa čeprav je vedela, da je izpada nihče več ne more rešiti, ni hotela že v začetku položiti orožja. Igralci so se držali Frossijevih smernic in so še kar zadovoljivo držali v šahu napadalce Pro Patrie, ki morda ne bi prišla do mreže, če jim ne bi prišla na pomoč sreča.

Res je, da so domačini bolje zaigrali kot Tržačani, vendar so le redkokdaj streljali na Scortija. Bilo je samo nekaj udarcev, a žal sta dva prinesla obe točki, s katerima se je Pro Patria dvignila v varno območje razpredelnice drugoligaškega prvenstva.

Tržačani so še enkrat pokazali, da njihov smodnik ni vreden niti počene pare. Edino Novelli, ki je bil bolj krilec kot zveza, je večkrat poskusil s prodori in streli, vendar ni imel sreče in, ker ni imel pomoči klubskih tovarišev, ni mogel ničesar proti budnim branilcem Pro Patrie. In kadar se je Novelli trmasto pognal naprej, da bi zmedel nasprotnike in jim zadal kak udarec, se je oglasil Frossi, ki ga je vabil naj se umakne na njegov že pred tekmo določen prostor. Poleg Novellija se je tu pa tam izkazal tudi Orlando, vendar je ostalo njuno delo brez sodelovanja ostalih tudi brez sadov.

Mladi igralci Triestine so pokazali, da so naivni in da nimajo izkušenj, medtem ko so starejši pokazali še enkrat (čeprav ni bilo niti treba) na najbolj šibko točko Triestine 1964-65, to je na neučinkovitost tistih, ki bi morali biti udarna sila. Prav zaradi tega se je Triestina znašla na dnu lestvice in je bila že davno pred zaključkom prvenstvenega zavrtljaja obsojena na izpad v C ligo.

Spregovoriti o poteku tekme skoraj ni mogoče. Rekli smo že, da je bilo le nekaj strelov. Eden od teh je bil v 29', ko je Calloni predložil Recagnu. Ta je poslal žogo proti vratom in medtem ko se je Scorti pognal proti njej, je Varglien, seveda nehote, usmeril žogo v mrežo. V 4' drugega polčasa zopet gol. Tokrat je Calloni silovito streljal, a Scala se je dotaknil žoge, ki je prevarila Scortija in se zakotalila v mrežo. V 40' je Novelli poskusil s srečo: njegovo nevarno žogo je Bertoni ubranil in s tem je šlo po vodi še zadnje upanje Triestine, da bi prišla vsaj do častnega gola.

B LIGA

IZIDI

Spal—*Bari	1-0
*Brescia—Verona	2-0
*Catanzaro—Modena	1-1
*Livorno—Alessandria	2-0
*Padova—Monza	0-0
*Palermo—Napoli	0-0
*Parma—Lecco	0-0
*Pro Patria—Triestina	2-0
*Reggiana—Venezia	1-1
*Trani—Potenza	0-0

Prihodnje tekme (30. maja)

Alessandria - Reggiana; Catanzaro - Palermo; Lecco - Padova; Modena - Bari; Napoli Brescia; Potenza - Livorno; Pro Patria - Parma; Spal - Trani; Triestina - Verona H.; Venezia - Monza.

LESTVICA

Brescia	34	17	12	5	43	21	46
Spal	34	15	12	7	35	25	42
Napoli	34	13	15	6	35	19	41
Lecco	34	14	12	8	41	19	40
Padova	34	13	13	8	28	17	39
Potenza	34	12	14	8	48	37	38
Modena	34	11	16	7	36	26	38
Palermo	34	12	12	10	39	35	36
Reggiana	34	10	13	11	32	21	34
Catanzaro	34	8	18	8	22	23	34
Pro Patria	34	12	10	12	29	40	34
Venezia	34	9	15	10	29	31	33
Alessandria	34	10	12	12	29	37	32
Verona H.	34	8	15	11	29	37	31
Trani	34	11	9	14	26	39	31
Livorno	34	9	12	13	26	29	30
Bari	34	9	11	14	29	37	29
S. Monza	34	7	15	12	28	42	29
Parma	34	7	8	19	22	46	22
Triestina	34	6	10	18	19	44	22

BOKS

LEWISTON, 24. — Jutri se bo z začetkom ob 3.30 po italijanskem šasu začel dvoboj za svetovni naslov težke kategorije med Cassiusom Clayem in Sonnyjem Listonom.

JUGOSLOVANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Partizan še vedno pred Sarajevom

V drugi zvezni ligi novi točki za Olimpijo

Partizan tudi v nedeljo ni izpustil priložnosti iz rok in si je z zmago nad Zagrebom še utrdil položaj leaderja v lestvici. V borbi, ki je odločala za začasno uvrstitev na drugo mesto, pa se je enajstorici Sarajeva posrečilo premagati Rijeko in s tem obdržati prejšnji položaj. Rijeka je prav tako ostala na tretjem mestu zahvaljujoč se neodločenemu izidu, ki ga je splitski Hajduk vsilil sarajevskemu Železničarju. Tudi Crvena zvezda ni mogla dlje od neodločenega izida, medtem ko je moral zagrebški Dinamo kloniti bolj živahnim tekmecem Radničkega. Poraz sta zabeležili tudi Vojvodina in predzadnja Trešnjevka, ki je bila v gosteh Beograda.

* * *

V drugi zvezni ligi je Olimpija ohranila po zmagi nad Slavonijo vodilno vlogo. Tokrat je tudi Sloboda praznovala zmago in tako še vedno kot senca sledi Ljubljančanom v borbi za kvalifikacijo v višjo ligo. Tudi Mariborčani, ki so bili v gosteh, so se vrnili domov s celotnim izkupičkom, medtem ko je moral celjski Kladivar prepustiti gostujočemu Famosu točko.

* * *

V slovenski nogometni ligi Novogoričani tokrat niso imeli sreče in so morali prepustiti zmago gostom kranjskega Triglava. Domačini so sicer prvi prišli v vodstvo, a kasneje so njihova vrata še trikrat klonila pred udarci bolj učinkovitih gostov. Izolski Delamaris pa je moral tudi tokrat položiti orožje in je moral z igrišča Svobode pod težo 7 zadetkov.

CERNOBBIO, 24. — Igralci Benfice, ki bodo v četrtek nastopili v finalu za pokal evropskih prvakov proti Interju, se vestno pripravljajo za srečanje, ker jim je obljubljeno, da bodo v primeru zmage dobili nagrado 800.000 lir. To pomeni, da bo vsak igralec spravil v žep za vsako minuto igre 9.000 lir.

ODBOJKA — ŽENSKA B LIGA

Še zadnji točki za šestorko Bora

V zadnji tekmi turnirja ženske lige so borovke, kot je bilo pričakovati, prišle še do zadnjih dveh točk. Tudi tokrat se jim ni bilo treba preveč truditi, da so prišle do zmage s takim rezultatom, ki je postal za slovenske odbojkarice že prava navada. Nivo igre tekme jim namreč dovoljuje, da igrajo popolnoma sproščeno in lahko bi tudi rekli, večkrat še kar... zaspano. Tega je seveda kriva velika razlika sil, ki loči predstavnice Bora od igralk drugih ekip.

S to zadnjo zmago so si neporažene borovke zagotovile vstop v finalni del drugoligaškega prvenstva. Vsiljuje pa se nam pri tem naslednje vprašanje: bodo borovke zmožne po tako medlem prvenstvu zopet zaigrati ostro? Nedvomno je namreč, da bodo tekmice v finalni fazi bolj pripravljene kot so bile nasprotnice v tem delu prvenstva. Za to bo moralo vsekakor poskrbeti vodstvo, odstraniti bo moralo vsakršen dvom s tem, da bo organiziralo kak turnir, na katerega naj povabi Boru primerne nasprotnice, tako da bodo lahko predstavnice športnega združenja pokazale pravo lice svoje igre.

Danes pa jim moramo čestitati za doseženo prvo mesto in jim želimo, da bi tudi v finalnem delu prvenstva, kjer se bo odločalo za prestop v višjo ligo, žele lepe uspehe.

Za Bor so nastopile: Pavletič, Švab, Batista, Zavadlal, Mijot in Hmeljak. Sodila sta Ban in Placido iz Trsta.

RUDI ŠKRINJAR

S PROSLAV KOROŠKIH SLOVENCEV

(Nadaljevanje s 3. strani)

nin številnim žrtvam nacizma in vojne.

Nadalje je dr. Zwitter poudaril, da se koroški Slovenci iskreno priznavajo svoji avstrijski domovini, kakor hočejo ohraniti zvestobo svojemu narodu, svoji govorici in svoji kulturi. «Naša dolžnost je, da se z ljubeznijo okienemo svojega naroda, da spoznavamo našo zgodovino in našo kulturo, ki je slovenska kultura vse od njenih početkov pa do danes. K tej slovenski kulturi se kot slovenska manjšina priznavamo in se zavedamo, da bomo le, če bomo dodobra poznali in živeli lastno narodno in kulturno življenje, lahko vsestransko oplajali in bogatili tudi družbeno skupnost, v kateri živimo. Pri tem verujemo v dobro voljo in pripravljenost tudi naše države, da hoče sporazumno z nami rešiti še preostale probleme.»

Drugi del priteditve je obsegal koncert, ki so ga izvajali moški zbor «Vrbsko jezero» pod vodstvom Foltija Pavliča, združeni mešani zbori pod vodstvom Vladimira Prušnika in združeni moški zbori pod vodstvom Foltija Hartmana.

Teden dni prej, točneje 9. maja, pa je v isti dvorani priredil svečanost Narodni svet koroških Slovencev. Tudi ta svečanost je bila posvečena 20-letnici osvoboditve in 10-letnici podpisa državne pogodbe. Goste je pozdravil predsednik sveta dr. Valentin Inzko, ki je med ostalimi vidnejšimi gosti pozdravil tudi prvega zveznega kanclerja dr. Josefa Klausa. Na svečanosti je povzel besedo tudi sam dr. Klaus, ki je najprej izrazil svoje zadovoljstvo, da je kot prijatelj prišel med prijatelje, kot Korošec med Korošce. Nato je poudaril, kako je hvaležen društvu, da se je pred točno štiridesetimi leti pa čeprav kot neobveznega predmeta učil slovenščine in se pozneje odločil, da se nauči tudi srbohrvaščine kajti prepričan je da je zelo prijetno Slovencem na Koroškem in Hrvatom z Gradiščanskega, da pride med nje državnik, ki jih bo pozdravil v njihovem jeziku. Nato je dr. Josef Klaus dobesedno nadaljeval:

«Pri izvajanju določb o manjšinah, ki so vključene v državno pogodbo, nam gre za ohranitev hrvaške in slovenske jezikovne manjšine in to mi priznavamo. Resnično avstrijska dolžnost je, pomagati manjšinam, da se ohranijo. Med svojim beograjskim obiskom sem jugoslovanskemu ministru Stamboliću, v diskusiji in ne v vnaprej pripravljenem govoru, spontano zagotovil, da mi vidimo v manjšinah na Gradiščanskem in na Koroškem dragoceno obogatitev naše dežele. Mi bomo zato, ob sodelovanju z manjšinami rešili še odprta vprašanja in jim zagotavljamo, da bomo pospeševali tudi njihov kulturni in gospodarski razvoj».

TOTOCALCIO

Cagliari—Genoa	(2-1)	1
Fiorentina—Catania	(5-0)	1
Foggia In.—Juventus	(1-0)	1
Mantova—Lazio	(1-3)	2
Milan—Varese	(1-0)	1
Roma—L. Vicenza	(0-0)	X
Sampdoria—Messina	(0-0)	X
Bari—Spal	(0-1)	2
Catanzaro—Modena	(1-1)	X
Palermo—Napoli	(0-0)	X
Parma—Lecco	(0-0)	X
Reggiana—Venezia	(1-1)	X
Trani—Potenza	(0-0)	X

KVOTE
13 — 14,267.000
12 — 517.200

TOTIP

1. — 1.	Ciko	1
2.	Congo	2
2. — 1.	Juist	2
2.	Tresa	X
3. — 1.	Vigile	2
2.	Cabero	X
4. — 1.	Don	1
2.	Don	1
5. — 1.	Civitaquana	1
2.	Belfast	X
6. — 1.	Siltis	1
2.	Caracalla	X

KVOTE
12 — 4,263.510
11 — 83.598
10 — 6.635

TROFEJA 24. MAJA

Ambu prvi v Trstu

V včerajšnjem teku po tržaških ulicah za trofejo 24. maja, ki je veljal tudi kot druga preizkušnja italijanskega ekipnega prvenstva, je zmagal Antonio Ambu pred Luigijem Contijem.

* * *

TRIDENT, 24. — Med nedeljskim mednarodnim atletskim tekmovanjem za trofejo tridentinskih atletov je Jugoslovan Simo Važič zasedel v teku na 1500 m prvo mesto. Franc Červan je bil na 5000 drugi za Ambujem, Leo Lukman pa je v skoku s palico zasedel tretje mesto.

I. ZVEZNA LIGA

Sarajevo—Rijeka	2:1	(2:0)
Vardar—Crvena zvezda	1:1	(1:1)
Zagreb—Partizn	0:3	(0:1)
Radnički—Dinamo	1:0	(1:0)
Beograd—Trešnjevka	2:0	(1:0)
Hajduk—Železničar	1:1	(1:1)
Velež—Vojvodina	2:1	(1:0)

LESTVICA

Partizan	25	16	5	4	52:28	37
Sarajevo	25	14	5	6	46:28	33
Rijeka	26	13	5	8	45:29	31
Železničar	25	12	7	6	35:24	31
Crv. zvezda	25	12	7	6	45:37	31
Zagreb	24	10	5	10	42:38	25
Dinamo	25	11	3	11	32:28	25
Radnički	25	8	8	9	37:34	24
Vojvodina	25	7	9	9	29:32	23
Vardar	25	6	10	9	21:28	22
Hajduk	26	6	9	11	25:37	21
Beograd	25	7	6	12	27:36	20
Velež	26	8	3	15	35:51	19
Trešnjevka	25	6	6	13	24:43	18
Sutjeska	25	6	6	13	27:51	18

II. ZVEZNA LIGA

Istra—Split	3:2	(1:0)
Rudar—Maribor	0:3	(0:2)
Olimpija—Slavonija	4:2	(2:1)
Lokomotiva—Celik	0:0	(0:0)
BSK—Borac	2:1	(1:1)
Sloboda—Šibenik	1:0	(1:0)
Kladivar—Famos	0:0	(0:0)
Varteks—Borovo	2:0	(1:0)

LESTVICA

Olimpija	27	19	7	1	73:21	45
Sloboda	27	19	5	3	59:20	43
Maribor	27	15	4	8	49:28	34
Čelik	27	12	6	9	45:34	30
Rudar	27	12	4	11	51:52	28
Šibenik	27	10	8	9	32:41	28
Slavonija	27	10	7	10	54:42	27
Borac	27	8	11	8	43:43	27
Famos	27	9	8	10	40:50	26
Lokomotiva	27	8	9	10	49:56	25
Borovo	27	6	11	10	32:42	23
Varteks	27	8	5	14	32:40	21
Istra	27	7	5	14	24:43	20
Split	27	7	6	14	28:49	20
Kladivar	27	6	6	15	31:57	18
BSK	27	5	7	15	40:64	17

SNL

Celje—Aluminij	1:2	(1:1)
Hrastnik—Slovan	1:2	(0:1)
Mura—Ljubljana (igrišče pod vodo)		
Gorica—Triglav	2:3	(1:0)
Železničar—Branik	2:3	(1:2)
Ilirija—Rudar	3:1	(2:1)
Svoboda—Delamaris	7:2	(6:0)

LESTVICA

Aluminij	22	14	3	5	56:36	31
Slovan	22	11	7	4	50:27	29
Železničar	22	12	5	5	47:30	29
Ljubljana	21	10	6	5	47:33	26
Branik	22	12	2	8	36:25	26
Triglav	22	10	5	7	40:34	25
N. Gorica	22	8	7	7	42:39	23
Rudar	22	7	6	9	37:39	20
Svoboda	22	8	3	11	53:49	19
Mura	21	6	7	8	46:43	19
Ilirija	22	6	7	9	28:38	19
Celje	22	8	3	11	43:55	19
Hrastnik	22	6	4	12	39:61	16
Delamaris	22	1	3	18	18:71	5

DR. DUŠAN KERMAVNER

TRST IN ZAČETKI SLOVENSKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

Odlomki iz knjige «Začetki slovenske socialne demokracije v desetletju 1884-1894»

49.

Takrat je bilo videti, da bo avstrijska socialna demokracija zlahka vzdržala pritiske nacionalizmov, ki so jo obdajali, in je nemara prav zaradi tega tako brezskrbno podcenjevala njihovo moč in globoke vire, iz katerih jim je dotekala in jih postopoma v nadaljnjem četrtstoletju tako okrepila, da so potisnili socialnodemokratsko mednarodnost v očitno defenzivo, v pogojih prve svetovne vojne pa jo skoraj docela zrinili s politične tehtnice. Tako klavrnega konca njenemu internacionalizmu ni bilo mogoče prerokovati v njenih dosti obetajočih začetkih, bil pa je nujna posledica njenega izmikanja narodnostnemu vprašanju v prvi fazi in nezadostnega prijema tega vprašanja v drugi fazi po brnskem narodnostnem programu leta 1899. A vse to ne sodi več v obravnavanje našega obdobja, hkrati pa tudi preti, da nas odvede od našega zgodovinskega prikazovanja pojavov, kakršni so bili, v umljivo razmišljanje o tem, kakšni naj bili, da bi bil zgodovinski potek drugačen; takšno razmišljanje pa v največ primerih prerašča dane zgodovinske pogoje in vnaša v pretekla obdobja vidike, ki so bili takrat bodisi sploh izključeni ali pa le izjemoma mogoči, in je zaradi tega marsikdaj pravemu zgodovinopisju bolj kvarno kakor pa koristno. Brez škode si lahko privoščimo takšno razmišljanje le, kolikor nam olajšuje spoznati socialno demokracijo, kakršna je bila, z vsemi njenimi zgodovinsko danimi omejitvami.

Zadnji podatek o Trstu v prejšnjem poglavju je bil o prvomajskem praznovanju leta 1891. V drugi polovici maja, ko sta Trst zapuščala Klemenčič za vselej, Zadnik pa skoraj za pol leta, je izvedla policija pri vrsti socialnih demokratov hišne preiskave, enega med njimi, Giovannija Schicka, zadnjega tajnika «Delavske zveze» in upravnika njenega glasila, pa je spravila za mesec dni v sodni zapor ter mu odvzela denar, ki so ga zbrali za tedaj že izhajajoče novo glasilo «Avanti» in pa za ustanovitev novega društva, ki bi stopilo na mesto razpuščene «Delavske zveze»; hkrati so — po istem poročilu v «Arbeiterzeitung» — «tudi iz arzenala odpustili nekaj sodrugov, druge pa so ustrahovali s pretnjami». Ko je tri leta pozneje — leta 1894 — Zadnik opisoval razvoj tržaškega gibanja v poročilu za četrti strankin zbor avstrijske socialne demokracije, je v bežnem pregledu najprej dejal o delovanju «Delavske zveze», da «je trpelo zaradi neuspelih stavk in odpustov (n. pr. sodruga Gerina)», da «je tudi vodstvo bilo pomanjkljivo in so se slovenski delavci oziroma člani čutili zapostavljene, ker ni bilo pravih moči v tem jeziku», in da je oblast «Delavsko zvezo» razpustila «zaradi zgrešenega ravnanja društvenega vodstva pri volitvah leta 1891». Po tem razpustu pa so «vrh tega istega leta 1891 spravili nekaj ljudi zaradi prvomajskega praznovanja v preiskovalni zapor, kar je Italijane tako prizadelo, da jih še dandanes (t.j. 1894) ni mogoče znova zbrati k rednemu delu». O «Avantiju» je Zadnik napisal le, da «je prenehal», ne da bi bil omenil sistematične zaplembe tako v prvih mesecih njegovega izhajanja, kakor tudi potem, ko je «po večtedenskem presledku» spet izhajal od jeseni 1891 dalje in ko je «Arbeiterzeitung» izrazila upanje, «da bo vztrajnost in požrtvovalnost naših italijanskih sodrugov zmagovito izbojevala boj s tržaškimi oblastmi». «Avantija» je bilo natisnjenih enajst številk, piše G. Piemontese, a «so bile skoraj vse po vrsti zaplenjene». Ko je njegov izdajatelj konec marca 1892 — kajpak na poziv oblasti — naznanil, da začasno ustavlja njegovo izdajanje, «Avanti» že dlje časa ni več izhajal. Navedeno Zadnikovo poročilo pove tudi še, da «so poleti 1891 nemški delavci ustanovili ‚Nemško bralno društvo', ki seveda v Trstu ni moglo imeti pomena ali vpliva; delavska množica mu je ostala docela tuja, kajti nemški delavci so v Trstu redko stalni.» «Arbeiterzeitung» je poročala o ustanovnem zboru tega društva, ki je bil 21. julija 1891; na njem je okrog 60 navzočih izvolilo za predsednika Johanna Preganta, v odbor pa poleg drugih tudi Wögererja in Maxa Kandolinija. Wögerer je predložil, naj bi skušalo društvo doseči, da bi mu policija izročila ob razpustu «Delavske zveze» zaplenjene nemške knjige, ki so bile v njeni knjižnici «v večini in najboljše». Na tem mestu naj še omenimo, da se je Andrej Klemenčič pozneje dobro spominjal iz svojih tržaških časov «nekega Kandolinija, Italijana (?), ki je sedaj v Ameriki urednik nekega socialističnega lista»; Frank Petrič, ki je to sporočil Lončarju, je navedel iz nekega Klemenčičevega pisma tudi še: «Vprašaj Zavertnika, ako je Kandolinija poznal v Trstu; on in Petrič sta bila edina moja somišljenika mej Slovenci (v letih) 1889-90.» Iz vseh podatkov o tem Kandoliniju pa izhaja, da Italijan nikakor ni bil, marveč se je štel za Nemca in se je rad družil s Slovenci, s katerimi se je morebiti sporazumeval po slovensko (to bi kazalo, da je utegnil biti Korošec); če se ni šele Frank Petrič zmotil, ker se mu je ime Kandolini videlo italijansko vkljub «nemški» črki K na začetku, ga je Klemenčič v krivem spominjanju pretvoril v Italijana. Italijan pa je bil, kakor smo že opozorili, kljub slovenskemu priimku Giorgio Petrich, bivši odgovorni urednik lista «La Confederazione operaia», o katerem je Zadnik v navedenem poročilu omenil, da so ga konec leta 1893 prijeli in postavili pred sodišče skupaj z anarhistom Rovigom.

Delavsko gibanje v Trstu je v drugi polovici 1891 res zapadlo mrtvilu in o njem vse do 1. maja 1892 ne bi imeli kaj poročati, če ne bi bilo prišlo v drugi polovici marca 1892 do velike zidarske stavke. Še pred njo je 16. marca poročala «Edinost»: «Zidarji nameravajo, kakor beremo v tržaških časopisih, sklicati shod, na katerem se imajo določiti pogoji, plača in doba dnevnega dela za zidarje sploh. Poseben odbor naznanil je to zadevo laškemu društvu ‚Società operaia' (Rascovichu!) ter ga prosil, da vzame stvar v roke ter jo izvrši. Društvo to je tudi obljubilo zavzeti se za zidarje ter izposlovati pomoč pri društvu inženirjev in arhitektov v Trstu. Vendar pa (Rascovichev list) ‚Operaio' ne daje zidarjem dosti upanja, da bi se zadeva rešila za nje ugodno. Brez dvojbe bodo Lahi, ako se jim posreči le mrvico koristi doseči za delavce, obesili to na veliki zvon ter razupili kot velikansko pridobitev, zahtevajoč od delavcev, da za to (!) zataje svoj jezik in mišljenje. Kolikor nam je znano, so tržaški zidarji zvečine samo (!) slovenskega rodu, okoličani in nekoliko zunanjih Slovencev; istotako je uprav med okoličani največ podjetnikov del, radi česar bi bili zidarji gotovo boljše učinili, da so se privatno (!) pomenili ter se v svojem krogu posvetovali in določili ali pa zadevo poverili slovenskemu delavskemu društvu. Brez dvojbe bi isto dosegli, kolikor s tem, da so se zatekli k najhujšemu lahonskemu društvu.« Poročila o začetku te, «Edinosti» tako tuje stavke pa nato v njej zastonj iščemo. «Slovenski Narod» je objavil med brzojavnimi poročili z dne 22. marca: «Predvčerajšnjim je bil shod zidarjev, na katerem se je zahtevalo povišanje mezde.

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1-II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ v tednu 30 din, mesečno 600 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965. — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst